

To THE EDITOR OF THE UTKAL DIPIKA

I should be obliged if you would insert the following in your paper, and if you would kindly enlighten me on the following points:—

1. Why was the Rent Bill taken up by the Orissa Association? Very few clauses of it apply to Orissa, as Orissa is not a permanently settled province. The Bill is mainly intended for Bengal and Behar. The opinion of the Association has not been asked by the authorities. What then led the Association to criticise the Bill and to hamper the hands of government?

2. Why has the Sub-Committee been formed when there is already a Managing Committee where the Zemindary element is fairly represented?

3. Why has the Sub-Committee been formed as to give the Zemindary element preponderance in it?

4. How has the Sub-Committee arrived at the conclusion that "Transferability of right" if granted to the ryots will lead to their ruin? It has not had get a fair trial. The greatest economic thinkers are of a different opinion, and the experience of countries like America, France and Switzerland confirms that opinion. How then has the Sub-Committee arrived at the abrupt conclusion that transferability of right will only lead to the ruin of the ryots?

The Sub-Committee takes the instance of some cultivators of Khorda, but has the Sub-Committee statistics, as to the total number of cultivators of the Khorda Estate and the number of cultivators that has transferred their right to their ruin? If the Sub-Committee has not, what right have they to condemn a good measure gratuitously? Supposing it may lead to abuse in isolated cases, is that a reason for condemning it altogether? No legislation can be final, it is but experimental, and if abuses occur, is there anything to arrest the hand of our benevolent government from re-

medying them? Why assume the darker side, but not the brighter? Why assume that all the ryots are idiots, quite unconscious of their own interest? Does this seem reasonable on the face of it? Does common sense dictate it? Let not the Sub-Committee, under pretence of guarding the interests of the ryots, throw burning coals upon them. To condemn it beforehand without seeing its practical working is like condemning swimming and preventing your child from practising it, because in some cases it has ended in accident.

"Occupancy Right" and 'Transferability of Right' are the essence of the Rent Bill, and if you take away the latter, and that unjustly, without sufficient grounds and without knowing its practical bearing, you make the Bill a half measure and defeat the purposes of the Bill. Unless you give both, you do not give the ryots a real property in the land he cultivates.

In the name of conscience and fair play, I earnestly entreat the Association that they should not tinker with the just rights of a hard-working, deserving but much oppressed class, that are the real backbone of our society, the real source of our wealth.
25th July 1883} Yours Sincerely
Katak, } A Spectator.

We think the Association is perfectly justified in considering the Bill, for the 1st Section of it provides that it may be extended whole or in part to Orissa at the discretion of Government; and we should be surprised if the ryots of Orissa would be excluded from the benefits of the proposed law simply because it is not a permanently settled Province.—Ed.

ମାଳିଆପୋଷଣ ।

(ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଭାଗରୁ)

ଅନୁର କବିର ମନା ଶୁଣ—

ତୋର ଏ ପ୍ରଥମ ପୁଅ ପୁଅ ବର ଅନୁଷ୍ଠାନ
ଧରଇ, ମାନେ, ଜନେ, ମାନାପଦେ ଅନୁଷ୍ଠାନ
ଭୋଗ କରୁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମୋହର ଦୋରଣ ।
ସେହି ସେହି ପୁଅ ଅନୁଷ୍ଠାନ
ଶିର ନୋହିଁ ଦୋର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭରପର
ରୁଏ, ପୁଣି ପୁଣି କେତେ ନୁହେଁ ନୁହେଁ
ଭୋଗ, ସେହି ଧରେ ସେହି ଭବ ସେହି ଗୁଣ ।

ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରାପ୍ତିର ଉପେକ୍ଷା
ସେମନ୍ତ ଚପଟ ରୁଏ ଜନରେ ଶୁଣିବା ବସ୍ତେ,
ଅଧିକ ଅଧିକ ଶାନ୍ତିର ଉପେକ୍ଷା
କେଲେ ଚହଁ ଚାହା ଉପେକ୍ଷା ଶାଏ ଧର ।
ଭୋଗକରଣେ ସେପରି ନର
କହୁତ କରେ ଅପାର ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ତରବର
ମର ମୁହେ, ମୁନକର; ଦେମନ୍ତ ଦୋହୋଇ
କେଲେ ଅନୁଷ୍ଠାନ କାହିଁକି ନ କହୁ କହୁର ?
କଲିକର ମାଟ ଦେଇ ପିଣା ।
ଦ୍ଵିଭୋଗ ପ୍ରାପ୍ତେ ଯାଇ କରଇ ବୋଧେ ଉପେକ୍ଷା
ନୋହୁଏ, କିଏ-ହାଟେ ସେ ଅନୁଷ୍ଠାନ
ପୁଅକ କି ଶାନ୍ତିର ପିଆପିଣା କନା ?
ଦେଖ, ଏ ସଂସାର ରଞ୍ଜିତାଟେ
ଧର୍ମଧର୍ମ ପାପ ପୁଣ୍ୟ କଣା କଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ
କମଳାକମଳ ବୋଲାଇଲେ କହୁଟେ,
କେ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରେ ଗର, କେ ପଡ଼େ ସକଟେ,—
ଏବେ ଶାନ୍ତିର ବ୍ୟବହାରେ
ପୁଣ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରୁଏ, କେ ପାପ ହୁଅଇ ବସ୍ତେ,
କେ ମଧୁରମଧୁରାଣେ ଶାନ୍ତି ପୁର କରେ,
କେ ଅସବେ ମରୁ ତୋର ନାଉର ଭଙ୍ଗାରେ ।
ଉପେକ୍ଷା ରୁ ଅସବ ପାରେ
ହୋଇ, ଉପେକ୍ଷା ପୁଣ୍ୟର ଦୁର୍ଗତ ବସ୍ତେ ଧାର
ପଡ଼, ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଲୁଚି ଶରେ ଶରେ,
ପୁଣି ମୋହେ କେଲେ ମାରୁ କାମନା ପୁରଣେ,—
ଅନୁଷ୍ଠାନ ବସ୍ତେ ହନୁର,
ଉପେକ୍ଷା ଦୋହୋଇ କିମି ରୁଏ ଦୁର୍ଗତର,
କେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହେଉ, ଉପେକ୍ଷାରେ ଶାନ୍ତି
କହୁ କାହିଁ ଶିବ ବସ ସଂସାର ବର୍ଜନ !
ଏ ଧର ନାଶର ଦେହୁ ଶୁଣ,
ଦୁହେଁ ହୋଇ ପ୍ରାପ୍ତିର କିଏକାର୍ଯ୍ୟ ମାଟ କର
ସମ୍ପଦ ତୋ ଭୋଗ, କିଏ ପ୍ରାପ୍ତିର ଶର
ପୁଣ୍ୟ ଶ୍ରମ ଉପେକ୍ଷାରେ ହର ସୁଧାକର ।
ସେହି ବାସେ ବସି ଭକ୍ତିପୁରେ
ଅନୁଷ୍ଠାନ ଶାନ୍ତି ଧ୍ୟା ସେହୁର ଅଶ୍ରମ
ଶୁଣିଲୁ ପୁଣି, ପୁଣିକାମ ଦେହୁ ଧାରେ,
କଟକଳା ପିବ, ସାଧ ପାଇବୁ ସିଦ୍ଧି ରେ ।
କିଏ ଦେଇ ଦୁଃଖ ଭକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତି
ଦରଶନ ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟେ ହର ତୋ ବାଣି ଭୟନେ,
ଉପେକ୍ଷାରେ ସୁଖ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଶର
ଲଭ, ଅନୁଷ୍ଠାନରେ କର ଅବଶିତ ।
କହୁ କିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ
କରେ ଘୋର ଶରବର, ସେହି ଶୋକ ଭ୍ରମିପାକ
ଉପେକ୍ଷା ପିଣେ ଏକ ପରେ ଏକ ଶିବ,
ଏକ ପରେ ଏକ ଅସେ ଶରେ ନୋହିଁ ଶିବ ।
କାମନା କର ଉପେକ୍ଷା
କେଲେ ମୋହାର କୁଣ୍ଡଳ ଉପେକ୍ଷା କର ପ୍ରସାର
ଶାନ୍ତି ଉପେକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତି କହୁକାକୁ ଧର;
କିଏ କରେ ଶିବା ନୁହେଁ ସପ୍ତକ ଉପେକ୍ଷା ।
କହୁ ଦେହୁ କଣାପର ପରେ
କହୁ କେ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ପାପ ଅସେ ପ୍ରମାଣ
ହୁଅଇ ଅଧିକ, ଉପେକ୍ଷା କୁଣ୍ଡଳରେ
ପୁଣି ରୁଏ, ପୁଣି ଦେବ ଦୁର୍ଗତା ଦଶାରେ ।

ଏ ସବୁକ ମଧ୍ୟରେ ଥାଇ
 କେମନ୍ତେ ହୋଇବୁ ଗାଢ଼, ରବ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦୂର
 ସତ୍ୟାପ୍ତ ପଦ୍ମରେ ? ଅବଶ କହୁଛନ୍ତେ
 ତାହା, ନାବ ମନୁକେଲେ ମାବଦେ ସେମନ୍ତେ ।
 ଦୟାପୁ ଶ୍ରବଣେ ଶ୍ରୀରେ
 କହୁଣେ—ସୁଧାରଥାନ— "ମୁଁ ଅଛି, ମୁଁ ଅଛି" ଶର,
 ନ ଶୁଭର ତା ସୁଧାର ହୋଇବୁତେ ଦୋରେ,
 ନରୁତରେ ଶ୍ରୀମ ସୁଧାଂଶୁମ ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ ।
 କଳକଳରେ ସୋଡ଼କରେ
 ନକେତ ଦୁଃଖ ସଞ୍ଜଳ, ତାଙ୍କ ଦୟାରେ ତଳାଳ
 ଦୁଃଖିକ ସଦ୍ୟଥା, ପାତକତ୍ର ଭରେ
 ଅଶ୍ରୁତ ହେବ, ତୋ ବାବା ସଜାଇବେ ତୁରେ ।
 ନିଜ ଦୁଃଖତା ଦେଖି, ନିଜ
 ପ୍ରାର୍ଥନାକ କଣ ହୋଇ, ନବ ନବ କଳ ପାଇ,
 ଶ୍ରୀମନେ ଅସୁସ୍ଥ ଅଧ୍ୟାପକେ ଶର
 କର, ଶାନ୍ତିପରି ଧର୍ମେ ରୁଡ଼ ଶର ଶର ।
 ସେ ଦୁଃଖିକ ମନୋନିଧାନ,
 ଅନୁର ଚକେତର, ସତ୍ୟ, ନନ୍ଦ୍ୟ, ପୁରୀଶନ,
 ଅନନ୍ତ, ଦୟାକ, ଅନିତ୍ୟ, ଅନପନ,
 ଅନନ୍ଦସୁର, ପୁଣି ମନୋନିଧାନ,
 ଦୟାପୁ, ସଦ୍ୟଶ୍ରୀମାନ,
 ସଦ୍ୟଶ୍ରୀ, ତରତର ଦୁଃଖିକ ମନୋନିଧାନ
 କର, ତର, ପୁରୀ, ତାହା, ଅନନ୍ତ ଶର,
 ପ୍ରକାଶ ସରଣୀ, ନବ ନିଜ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ।
 ତାଙ୍କ ଅଜ୍ଞ ସର ଶିକ୍ଷେପରେ
 ପକର କରେ ଅଭ୍ୟନ୍ତ, ନକର କରଣେ ନକର
 ପ୍ରହରଣ କରେ ଶର ଅପଣା କରଣେ,
 ଅଭ୍ୟନ୍ତ ନିଶ୍ଚିନ୍ତର ଅବ ଦୁଃଖେ ବାରେ ।
 ତାଙ୍କର ଦୟାରେ ନରତେତ
 ହୋଇଛ ଅଧ୍ୟନ୍ତର ଶରଦ୍ୟନ୍ତେ ମୁକର,
 କହୁଛ ମାନବ କଥା ସେବ ଗୀତ ସେବ,
 ଅଧ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖେ ତରଣେ ପୁଣି କର । }
 ସେ ସଦ୍ୟକ ବିଶ୍ରାମରେ ପଡ଼େ
 ସରୁ ସଦ୍ୟକ ହର "କହେ ମୋର, ମୁଁ ଦୁଃଖିକ"
 ଏହ ଦେବ; କହୁଛନ୍ତେ ତାହାରେ ଅବାରେ,
 କ କହୁ ତରଣା ମନ । ଅଧ୍ୟନ୍ତ ଶରଦେ ?
 ୧୮-୭-୮୩ } ଶ୍ରୀ—

ବିଜ୍ଞାପନ ।

NOTICE
 Is hereby given that the mails
 of the 6th instant despatched to the
 Kandmal via Rasulkandah have been
 lost in the Salunki river;

ବିଜ୍ଞାପନ ।
 ଚଳେମାସ ତା ୬ ଉଷରେ ରସୁଲକଣ୍ଡା ବାଟେ
 କନ୍ଦମାଲକୁ ଯେଉଁ ତାଙ୍କ ପଠାଯାଇଥିଲ
 ତାହା ସାଲୁକି ନଦୀରେ ଶୁଣି ଯା ଅଛି ।

KNOX HUMAN,
 Superintendent P. O.
 Cuttack Dist.

ନୂତନ ସାଲିସା, ନୂତନ ସାଲିସା ।
 ଅନୁକୃତ ମତରେ ସାଲିସା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ
 ବ୍ୟବହାର କରଣା ଅଜ୍ଞାନ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବ୍ୟୁତ୍ପ
 କର । ପୁଣି ଇଂରାଜୀ ସାଲିସା ନାନା କାରଣ-
 ରେ ଏ ଦେଶୀୟକ ଦେହରେ ତେତେ ଉପ-
 କାଶ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହି ହେତୁକୁ ଏକପ୍ର-
 କାର ନୂତନ ସାଲିସା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ବଜୟ
 କରୁଅଛି । ଏହା ଅନୁରୂପ ଦେଶୀୟ ସାଲିସାରୁ
 ଇଉରୋପୀୟ ଉପାୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହାଦ୍ୱାର
 ଦେହର ପାରତ ଓ ଦୂରର ରକ୍ତର ସମସ୍ତ
 ଦୋଷ ଶୀଘ୍ର ନିର୍ଗତ ହୋଇ ଯାଏ । ଦେହର
 ଅଜ୍ଞାନତା, କ୍ଷୁଧାମାନ୍ୟ, କାନ୍ଧ, ଶୁଣିକ କୁଣ୍ଡିଆ,
 ଦା, ନାଲିଦା, ପାଶର ଦା, ଚର୍ଦ୍ଦିକର ଦା,
 କୁଣ୍ଡିଆ, ପେଟର ଅସୁଖ, ଧାରୁଦୌର୍ବଲ୍ୟ ଓ
 ଚକ୍ରନର କୁର, ହୋଷ୍ଟକାଠିନ୍ୟ, ଶ୍ୱୀଲେକତର
 ଶୀତା ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ପ୍ରକାର ଶୀତା ଶୀତ ଏକ
 ନିଶ୍ଚୟ ଅରୁମ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ବୋତଲ ଟ ୧୮ କା ପ୍ୟାକି
 ଟ ୦ । ତଳନ ଟ ୧୦୫ । ଶୀତା ଅରୁମ ନ
 ଦେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରକ ଦିଅଯାଏ ।
 ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମତା ଠରଠରୟା କାକାବ
 ନାର ପୁକ୍ତ ବେଳୁ ଗୁଣ୍ଡିଶ୍ୟାକ ଶ୍ରୀ ୪୭ ନମ୍ବର
 ଭବନରେ ଏ, ଦୋଷ କୋଷ୍ଟାଳିହାର ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ହୁଏ, ଏକ ଦେହର ତାହାକ ନିରତରେ
 ମିଳଇ ।

ବହୁମୂଲ୍ୟ ଏକ ଅପୂର୍ବ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ।
 ଶିଳା ନିଦିହାର ପ୍ରଭୃତି ଧନାତ୍ୟ
 ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅଧ୍ୟ ଅଦରର ସଦାର୍ଥ ।
 ଏକସୋତ ବଟକର ଉତ୍ତମ
 ତାରକସି ଓ କାଲିପାର ତୁପାର
 ଗୋଲପଗଛ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଛରେ ଗୋଲପଗୁର ଓ ପତ୍ର-
 ମଣ୍ଡିତ ତରସ ତାଳ ଲେଖାଏ ଅଛି ଓ ଚନ୍ଦ୍ର
 ଦିପରେ ଏକ ଗୋଲପଦାନ କ୍ରତର ରହିଅଛି ।
 ଏହା କାଳିପୁତ୍ରା ସୁନ୍ଦର ଦୈଠକ ତାଳ ଉପରେ
 ଶର ରହିଅଛି । ଦେଖିଲ ମାତରେ ମନ ଦୁର୍ଭଗ
 କରବ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଛର ଓଜନ ୧୫୨୫ ଗ୍ରା ଓ
 ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧୦୫୮୮ କା ଅଛି । ଦୁର୍ଭଗ
 ଏକତେ ଅଧିକା ପୁଣ୍ୟରୁପେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇ
 ଯାରେ ।

ଶ୍ରୀବତ୍ସମାନେ ସ୍ୱୟଂ ଅଧିକା ପଦ୍ମଦାୟ ଅମ୍
 ନିକଟରେ ବିପା କଟକ ପ୍ରତି-ଦୟାକ ଦାୟା-
 ଲୟରେ କରୁ କରବେ ।

୧୮୮୩ } ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଅଧ୍ୟା ।
 } ଦେଲକାକଳାର ସଦ୍ୟକ ବିକ୍ର

The power of attorney granted
 by the undersigned to Mr. A. J.
 BULLIS is cancelled from this date.

Cuttack, }
 28th Feby. } J. BULLIS & Co.
 1883. }

ଦାୟାକ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବଦ୍ୟ କରଣ
 ବିଷାକ ତାଲି ମୁକ୍ତ ବିକ୍ର ।

ବିଧବା ବିବାହ

ଉଦ୍ଦାପନ ।
 ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ / ଉଦ୍ଦାପନ ଟ ୦ ୯୮

ପ୍ରତି ଦୟାକର ପଦାଦ୍ୟରେ ଏକ ଦେବ ଦେଲେ
 ଉପାଦେ ବାବୁ ଶ୍ରୀ ସନପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ୍ୟାକ ନିକଟରେ ଦେବ
 ଦେଲେ ।

ବକର୍ତ୍ତମେଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତା ଫେରୁପିକର ।
 ଏହା ଦେଲେଦେବ ଦେଲେଦେବ ଦେବଦେବ ଦେବ
 ଉତ୍ତମ ଦୋର ଦେବଦେବ । ଦେବଦୋର ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ
 ଦେବଦୋର ଓ ଦେବଦୋର ଉତ୍ତମ ଦେବ ଦେବ
 ଦେବଦୋର ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦେବଦେବଦେବ
 ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ
 ତାହାମାନେ ସଦ୍ୟ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଶ୍ରୀମାନ । ଅଭ୍ୟନ୍ତର
 ଟ ୧୧ କା । ୧୮ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଟ ୨୫ ମୁଲ୍ୟ ବିକ୍ର ।

ଉତ୍ତମଦୋରଦେବ ଦେଲେଦେବ ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ
 ଓ ଦେବଦୋର ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ

ଉତ୍ତମଦୋର ଦୋରଦେବ	
ଆତ ପତ	୧ ୦୮
ଅଧ୍ୟନ୍ତର	୧ ୨୮
ପୁଣି ଦେବ ଦେବ	୧ ୦୯

ମାତ୍ର ଦୋରଦେବ ଦେଲେଦେବ ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ
 ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ ଦେବଦେବ

ଉତ୍ତମଦୋର ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ
 ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ

ଅଧ୍ୟନ୍ତର ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ
 ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ

ଦେଲେଦେବ ଦେଲେଦେବ ଦେଲେଦେବ ଦେଲେଦେବ

ମୂଲ୍ୟପତ୍ରି ।

ଶ୍ରୀ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ
 ଶ୍ରୀ ଦ, ଏହା ଦେଲେଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ

ଉତ୍ତମଦୋର ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ
 ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ ଦୋରଦେବ

ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ

ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରିକ ।

ଶ୍ରୀ ୮୮

୧୯୧୩

ପା ୧ ରୁକ ମାତ୍ରେ ଅଗଷ୍ଟ ୩୨ ୧୮୮୩ ମସିହା । ମୁଁ ଗ୍ରାହଣ ୧ ୨୯ ୨୩୨ ୧୨୧୦ ସାଲ ସମ୍ପାଦକ

ମଲ୍ୟ	ଅଗ୍ରିମ	କଳାପୁ
କାଶିକ	ଟ ୫ ୯	ଟ ୨
ତାଳମାପୁଲ	ଟ ୦ ୩	ଟ ୧୯

ଗତ ସମ୍ପାଦକ ମଧ୍ୟାହ୍ନକାଳରେ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କ କମ୍ପେଣ୍ଡର ସାହେବ ଓଡ଼ିଶାର ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ କଲେକ୍ଟରଙ୍କୁ ଦେଇ ଆସଣା କୋଠିରେ ବଜ୍ରୀୟ ପ୍ରଜା ସ୍ୱରୂ ବସୟକ ପାଣ୍ଡୁ ଲିପି ବିଶ୍ୱର ନିମିତ୍ତ ଏକ ବୈଠକ କରୁଥିଲେ । ଏହି ବୈଠକରେ କୌଣସି ବହୁଦର୍ଶୀ ଦେଶୀୟ ବାକମ ଅଥବା ଜମିଦାର ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଦୋଳ ନ ଥିଲା ଏବଂ ସାହେବମାନେ କି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲେ ତାହା ସ୍ୱାକା କଣା ଯାଇ ନାହିଁ ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ପୁରୀ କଲେକ୍ଟରମାନେ ଗତ ମଙ୍ଗଳ-ବାରି ୨୨ ସ୍ଥାନକୁ ବଦଳି ଦୋଳ ଗଲେ । ପରେ ଏପରି ବୈଠକର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କିଏ ଅନୁମାନେ କରି ରୁହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ବାବୁ ସରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ବାନାର୍ଜ୍ୟଙ୍କ ମୋକଦ୍ଦମା ଉପଲକ୍ଷରେ ଏଠା କ୍ଷୁଦ୍ରେଣ ସରକାର ଛତ୍ରମାନେ ସରା କରୁ ନୁହାଁ ସଂଗ୍ରହୀତ କରୁଥିବାର ଭିନ୍ନ ପୂର୍ବେ ପାଠକଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଥିଲୁଁ । ଛତ୍ରମାନେ ଏଠାରୁ କେବଳ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶା ଟ ୮୫ କା ୦୩ କର ପଠାଇ ଥିଲେ ଏବଂ ଇଣ୍ଡିୟାନ ମିରର କାଗଜର ସମ୍ପାଦକ ଛତ୍ରି ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ୱୀକାର କରୁଥିବାର ଅନୁମାନେ ଦେଖି ଅଛୁଁ । ଏ ସ୍ତଳେ ଅନୁମାନେ ଏକକ କହୁ ପାରୁଁ ଯେ ବାଲେଶ୍ୱର ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷରେ ଅହେଉ ସତ ଟଙ୍କା ଓ ପୁସ୍ତ ଏକଶତ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ

ପଠାଇ ଦେଇଅଛୁ ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଟକରୁ କେବଳ ଟ ୮୫ କାଠା ପିତା ଗୋ-ଭାବକୁ ଦୋଳ ନାହିଁ । ଯାହା ଦେଉ ଗ୍ରହମାନଙ୍କର ଏବମୂଳ ଉଦ୍ୟମଖିଳତାରେ ଅନୁମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ଉପୁ ଲାଭ କର ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଅଛୁ ।

ଇଲବର୍ଟ ବିଲ ଅର୍ଥାତ୍ ଫଉଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ-କ୍ଷେତ୍ର ସଂଗୋଧନ ବିଷୟକ ପାଣ୍ଡୁ ଲିପି ବିରୁଦ୍ଧରେ ବଲ୍ଲଭରେ ଯେଉଁ ବିପତ୍ତ ସରା ଦୋଳଥିଲା ସେହି ସରା ଖଣ୍ଡିଏ ଅବେଦନପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କେତେକଟା ସତ୍ୟକଥାକୁ ଭାରତୀୟ ସେକ୍ରେଟରୀ ଲିଡ଼ କମିଟିଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ଗଣମାସ ତା ୨୭ ରଖିରେ ଧର୍ମଣ କରୁଥିଲେ । ସେକ୍ରେଟରୀ ମହୋଦୟ ଛତ୍ରି ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ କି "ଅନୁ ଏହି ଅବେଦନକୁ ଭାରତବର୍ଷୀୟ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦେବୁଁ । ମାତ୍ର ପାଣ୍ଡୁ ଲିପିକୁ ଉଠାଇ ନେବା କାରଣ ଭାରତବର୍ଷୀୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାକୁ ଗ୍ରାମଜା ମହାଗଣାଙ୍କ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ଏଥିକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯେବେ ଭାରତବର୍ଷୀୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଅବଶ୍ୟକ ରୁହିବେ ତେବେ ତାହା କରି ପାରିବେ" ଏହି ଶୁଭ ସମ୍ବାଦ ତାର-ଯୋଗେ ବିଲଭରୁ ଅଧି ଅପାଳତ୍ୟ ଅନୁମାନଙ୍କୁ ଯଥୋଚିତ ସାନ୍ତ୍ୱ ନା ପ୍ରଦାନ କରୁଅଛୁ ଏବଂ

ଦୃଢ଼ବିଶ୍ୱାସ ଦେଉଅଛୁ ଯେ ଉଦାର ବୃତ୍ତସମ୍ପର୍କ-ଶ୍ରେଣିମେଣ୍ଟ ଭାରତବର୍ଷ ପ୍ରତି ସ୍ୱପ୍ନରୁ କରବାକୁ କୃପଣ ଦେବେ ନାହିଁ ।

ସବାଦପତ୍ରରୁ ଅବଗତ ହେଲୁଁ ଯେ ଏହି ଶ୍ରୀବଣ ମାସରେ କଲିକତା ସହର ମଧ୍ୟରେ ହିନ୍ଦୁ ମତରେ ଗୋଟିଏ ବିଧବାବିବାହ ହୋଇ-ଅଛି । କରର ନାମ ବାବୁ ବିପିନବିହାରୀ ମିଶ୍ର ନିବାସ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପତ୍ନୀ ବର୍ଦ୍ଧମାନ, ବୟସ ୨୯ ବର୍ଷ; କନ୍ୟାର ବୟସ ୧୫ ବର୍ଷ ବାବୁ ବାମାଚରଣ ନାଗଙ୍କର ଦୁହିତା । କନ୍ୟାର ମାତାମତ ବାବୁ ଜୟକୁଣ୍ଡ ବୋଷ ରାଜା ରାଧାକାନ୍ତ ଦେବଙ୍କର ଦୌହିତ୍ର ଅଟନ୍ତି । ସ୍ୱୟଂ ଜୟକୁଣ୍ଡ ବାବୁ କନ୍ୟା ସମ୍ପ୍ରଦାନ କଲେ ଏବଂ ବହୁ ସଖ୍ୟକ ପ୍ରଦାନ ଶିକ୍ଷିତ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ଶୁଭ-କାର୍ଯ୍ୟ ନିବାଦ ହେଲା । ବଙ୍ଗ ଦେଶରେ ବିଧବାବିବାହର କଥା ସମୟରେ ଶୁଣାଯାଏ ସନ୍ଧ୍ୟ ମାତ୍ର ଏହି ବିଧବାବିବାହଟି ବିଖ୍ୟାତ ବର୍ଣ୍ଣରେ ରାଜଧାନୀ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳି ହିନ୍ଦୁ ମତରେ ନିବାହତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏଥିରେ ବଡ଼ ଅନନ ଜାତ ଦେଉଅଛୁ ଏବଂ ଏଥିରୁ ହିସ୍ତ ଦେଖା ଯାଉଅଛି କି ଲୋକଙ୍କର ଏ ବିଷୟରେ ଯେ କୁସମ୍ଭାର ଥିଲା ତାହା ବିପ୍ରର ପରମାଣରେ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଅଛି । ବାସ୍ତବରେ ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ ବିଧବାବିବାହ ପ୍ରଚାର ଏବଂ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ରହିବାର ହିତକାରିଣୀ ହୁଏତ ମନ କର ନାହାନ୍ତି,

ଏପରି ଲୋକ ଅତି ଅଳ୍ପ ଥିବେ । କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସାହସ ଅବଶ୍ୟକ । ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଗ୍ରଣତ ଦେବ, ସେ ସେ ସମାଜର ସାହାଯ୍ୟ ନ ପାଇବ ଏମନ୍ତ ଅନୁମାନ ହେଉ ନାହିଁ । ସେଦେ ସେପରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ । କେବେ ଏତେ ଲୋକ ଏବେ କିଛି ରାଜ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରେ ବା ଏମନ୍ତ ପୁରୀମୁଖ୍ୟାଳୟରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ସାହସ କରନ୍ତି, ଅଥବା କେବଳ ସାହସର ଅବଶ୍ୟକ ।

—*—

ଏ ନଗର ଗୋପାଳକୁ ମଠର ଗଠ ଝୁଲି ଶ ଯତ୍ନା ସମୟରେ ବାବୁ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରକିଶୋର ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ନାମରେ ସେଇ ମୋକଦ୍ଦମା ହୋଇଥିଲା ଇହିଁରେ ସୁକର୍ଣ୍ଣର ନ ଦେବାରୁ ଏ ନଗରବାସୀ ଅନେକ ଲୋକ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ନାମରେ ସାହେବଙ୍କ ନିକଟରେ ଶ୍ୟାମବାବୁଙ୍କ ଚରିତ୍ର ବିବରଣୀ ଦେବାକୁ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଦରଖାସ୍ତ ଗଠ ଯୋମକାର ନୁହେଁ କମିଶନରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାସତ୍ତ୍ୱେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣ ମୁକ୍ତାର ଏକ ଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ଦରପେସ ହୋଇଥିଲା । ସାହେବ ଉକ୍ତ ସମ୍ପର୍କ କଥା ଶୁଣି ନିଶ୍ଚିତ କଲେ ଶ ଶ୍ୟାମ ବାବୁଙ୍କ ନାମରେ ସେ ସମସ୍ତ ସୁରୁଣୀ ମୋକଦ୍ଦମା ହୋଇଥିଲା ସେ ସମସ୍ତ ଏତେକେଲେ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷଦୋର ନ ପାରେ ଏକ ନୁହେଁ ମୋକଦ୍ଦମା ସମସ୍ତର ବିଚାର ସେ ଦିଲ ହୋଇ ନାହିଁ ଏପ୍ରକାର କୋଲାୟାଲ ନ ପାରେ ଅଥବା ଏ ବିଷୟରେ ଦସ୍ତାବେଜ କରିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ କେବଳ ଶ୍ୟାମବାବୁଙ୍କ ଅଧିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ଏକ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷରେ ସାହାଯ୍ୟ ସହଜ ଭାବକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଦେବ ସେମାନଙ୍କଠାରେ ଅଳ୍ପ ବିଶ୍ୱାସନୀୟ ଦେବା କାରଣ ଭାବଦ କରି ଦେଲେ । କେହି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଫରଜଦାସରେ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଲେ ପ୍ରକା ଅପଣା ମହଲୁମାର ଉଚ୍ଚକର୍ମଚାରୀଙ୍କଦ୍ୱାରା ଭାବାର ଚିରୁର ବିଚାର ଦେବାର ନିୟମ ଅଛି । ଅଥବା ଏକ କମିଶନର ସାହେବଙ୍କର ଦସ୍ତାବେଜ କରିବାର କାରଣ ନାହିଁ ଏମନ୍ତ ବୋଲିପାଇ ନ ପାରେ ଚିତାଚ ସାହେବ ପ୍ରଶଂସିତ ଭାବଦ କରି ଦେଇ ଏକ ପ୍ରକାର ଅପଣା ବିଚାର କରି ଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେ ଗ୍ରାମରେ ଭାବଦ କରିଅଛନ୍ତି ତାହା ସାଧେଷ୍ଟ ହୋଇ ନାହିଁ । ସେହି ଭାବଦ

ଅଧିକ ଦୃଢ଼ରୂପେ ହୋଇଥାନ୍ତା ହେବା କିନ୍ତୁ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ବାବୁ ଦୃଢ଼ରୂପେ ତାହା ପରିପାଳନ କରିବେ ।

ଗଠମସର ଦୌର ଲକ୍ଷଣ ଏହି ସପ୍ତାହରେ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ଦୌରର ଦସ୍ତାବେଜ ମୋକଦ୍ଦମା ସହାୟାଧାରଣ ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟକ କରୁଅଛୁ ଇହିଁ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ମୋକଦ୍ଦମା ତକାଲତା ଶ ଯାହା ଏ ନଗରସ୍ଥ ହାକିମର ଟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ବାଟରେ ଲୁଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅଟେ । ଏଥିର ଉକ୍ତ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଏଥି ପୂର୍ବେ ଜଣାଇ ଅଛି । ଏଥିରେ ଟ ୧ ଶ ତକାଲତା ଦୌର ବିଚାରକୁ ପ୍ରେରଣ ହୋଇଥିଲେ । ବିଚାରର ପଳ ଅବଧି ପ୍ରକାଶ ପାଇ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ମୋକଦ୍ଦମାର ବିଷୟ ଏହି ଶ ଜଣେ ହାକି ମହାଜନ ତତ୍ପରତା ନିର୍ବାଣୀ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ନାମରେ ଟଙ୍କାର ନାଲିସବର ଆଗାମୀ କୋରାଣାର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାରୁ ଅଦାଲତର ଜଣେ ବିପ୍ଳାବୀ କୋରକ କରିବା ସହାୟେ ଯାଇଥିଲେ ଓ ତାହା ସଙ୍ଗେ ହାକିମର ଦୁଇଜଣ ମନୁଷ୍ୟ ଥିଲେ । ମାଲ କୋରକ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେ ଲୋକ ମନୁଷ୍ୟକୁ ତାହାର ପୁଅ ପରିସରେ ନାଲିସବର ଶ ବାବୁଙ୍କ ଲୋକ ତାହା ବାପ ବେକରେ ଦୋର ଲଗାଇ ଗୋଷାଡ ମାରି ପକାଇଲେ । ସବୁକିଛିରେ ଗଦାଧର ବାବୁ ସରକମିନକୁ ଯାଇ ଲାଗି ପଠାଇ ଦେଲେ ଏକ ଭାବୀ ବେକରେ ଦୋରା ଦାଗ ଦେଖି ସେ ପାଣିଦ୍ୱାରା ଅନୁଦୟା କରିଥିବାର ଗୋଷାଡ଼ କଲେ । ଏଗେ ତାକୁର ଭିତରାଶ କରି ଦେଖିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ରୁକ୍ତ ଦେବାଦାର ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାତ୍ର ଫାର୍ମା ଦେଇ ଥିଲେ ମରିବାର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖା ପାଇ ନାହିଁ । ଶ୍ୟାମ ବାବୁ ଇନ୍ଦ୍ରକିଶୋର ବହାରଣ କରି ହାକିମ ପକ୍ଷରୁ ଯାଇଥିବା ଦୁଇଜଣ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ଗୁଲାଇ ଦେବାରେ ଡ୍ରେଫ୍ଟମାକିଣ୍ଡେଟ ଡ୍ରେଫ୍ଟର ସାହେବ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପ୍ରମାଣ ଅନୁବରେ ଶୁଣିଦେଲେ ଏକ ଅପର ବ୍ୟକ୍ତି ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଗଳାରେ ଦୋରା ଦେଇ ତାହାର ଗୁରୁ ସାହ ଦାତ ଅଗଣାମଧ୍ୟରେ ଗୋଷାଡ଼ ମାରି ସକାଳଥିବା ଅପରଧକର ଦୌରପୂର୍ବକ କଲେ । ଅପାମୀ ଦୌରରେ ଉକ୍ତର ଦେଲ ସେ ମୃତର ବାରିଣ ଭାବକୁ ଜଣା ନାହିଁ ସେ ଅଦାଲତର ବିପ୍ଳାବୀ ସଙ୍ଗରେ

ଆଇ ମାଲ କୋରକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗାଧେଇ ଦୟାକୁ ଅଧି ଶୁଣିଲ ସେ ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଫାର୍ମା ଦେଇ ମରୁଅଛି । ଅଦାଲତର ବିପ୍ଳାବୀ ଭାବୀ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରମାଣ ଦେଇ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଣିଦ୍ୱାରା ଅନୁଦୟା କରିଥିବାର ଶୁଣିଅଛୁ ହୋଇ ହୋଇ । ଅପେକ୍ଷାମାନେ ଅପମା ଉପରେ ଅପରଧ ସାଧ୍ୟକୁ ନ ଦେବାର ମତ ଦେଲେ । ମାତ୍ର ଜଜ ସାହେବ ଇହିଁରେ ବିଚାର ନ ହୋଇ ଅପାମିକୁ କଠିଣ ପରିପ୍ରମ ସହଜ ପୁଅ ବର୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଦତ୍ତ ଦେଇଅଛନ୍ତି । ସାହେବ ମହୋଦୟ ଅପଣା ସ୍ୱପ୍ନରେ ଲେଖିଅଛନ୍ତି ସେ ଅପରଧ ପ୍ରମାଣ ହୋଇଅଛି ଏକ ଅପମା ଭଲ ସଫା ଦେଇ ପାଇ ନାହିଁ ଓ ଅଦାଲତର ବିପ୍ଳାବୀ ସାକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ସବୁ ଇନ୍ଦ୍ରକିଶୋର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସାହେବ ନିଜା କରିଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତହିଁ ପୂର୍ବରୁ ପୁଲିସ ପୁରୁଷେଣ୍ଡେଣ୍ଡ ଏବଂ ଲୁକ୍ତ ସହଯୁକ୍ତ କରିଅଛନ୍ତି । ତଟଗାଟ ଦଳ ଦୁଇହାତର ସମୟରେ ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ଗଠିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସେ ଏପରି ମନାନ୍ତର ସଫ୍ଟିବା ବଡ଼ ଅସ୍ତ୍ରଧାରୀ ଅଟେ ।

ସେତସେବ୍ ଅସ୍ତ୍ର ଦାସୁର ବନୋବସୁ ।

ଗଠ ଯୋମକାର ଏଠା ପଥକର କମିଶନର ଅଧିବେଗନ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଅପାମୀ ବର୍ଷର ଅସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ଇନ୍ଦ୍ରିନିଟି ଶୁଣି ଦେଲା । ମୋଟ ଅସ୍ତ୍ର ସତ୍ତର ଦଳାର ଟଙ୍କା ଅଟେ । ପତକ ମରମତା ଅମଲ ଖଣି ରକ୍ଷାକରେ ଏ ସମ୍ପଦାୟ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ଦେବାର କଲେକଟର ସାହେବ ସେପରି ଲକ୍ଷ୍ମିନିଟି ପ୍ରମୁତ କରିଥିଲେ ତାହା ମନୋନୀତ ହେଲା କେବଳ ସେତସେବ୍ କତେସ୍ ଭରକୁ ବଢ଼ିଏ ବଦାୟବା କାରଣ ସେ ଟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଇନ୍ଦ୍ରିନିଟି ହୋଇ ଥିଲା ତାହା ଅନାବଶ୍ୟକ ବିବେଚନାରେ କରିବା ଦେଲା । ଏହା ଯଥାର୍ଥ ହୋଇଅଛି । ଇନ୍ଦ୍ରିନିଟି ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାମସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମରମତା ଓ ଉତ୍ତର ସକାଶେ ଟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଅଛି । ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଏହା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଅଧିକ ମାନଙ୍କ ବିବେଚନାରେ ସହେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ପଥକରର ଅଧିକାରୀ ଦୁର୍ଗବଳାକୁ ସଂସ୍ତୁତ୍ତର ଡୁଅଇ ସକଳ ପ୍ରାକର ଗ୍ରାମସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଭବ ମନୁମତ ଦେଇଥିଲେ ପ୍ରତାମାନେ ପଥକର

ଦେଉଥିବାର ଫଳ ଜାଣି ପାରିବେ ମଧ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବଡ଼ ସୁଖ୍ୟା ଓ ଉପକାର ଦେବ । ଅତଏବ ନିଜାନ୍ତ ପକ୍ଷରେ ମୋଟ ଆ-
 ବୃତ୍ତ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ପ୍ରାମଗ୍ଣ୍ୟର ଉନ୍ନତରେ ବ୍ୟୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ଓ ଉଚିତ । ମାତ୍ର ପଥକର କମିଟି ଏ ପଦରେ ଏଲେ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ କାରଣ ପଥକର ପ୍ରଗ୍ଠର ପୂର୍ବେ ଯେଉଁ ବୃତ୍ତ ସତକମାନ ଅର୍ଥାତ୍ ଗୁଣବାଲି ଓ ସୋନପୁର ଗ୍ରାମ ବାରିକମାସୁରଙ୍କ ଜମାରେ ଥିଲା ଓ ଇହିଁର ବ୍ୟୟ ସରକାରରୁ ବ୍ୟୟ ଯାଉଥିଲା ସେ ସତକମାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ପଥକର କମିଟିଙ୍କ କାଳରେ ନବ ବ୍ୟୟ ଯାଉଅଛି ଓ ଇହିଁର ଉତ୍ତରେ କମିଟି ପ୍ରାମଗ୍ଣ୍ୟର ଉନ୍ନତ ପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ଅନୁସର ହୋଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ଦେଲେବେଳେ ଏ ସତକମାନ ସରକାର ପଥକର କମିଟିଙ୍କ ଅର୍ପଣ କଲେ କେତେବେଳେ ସରକାରରୁ କିଛି ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟର କଥା ହୋଇ ଥିଲା ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ମିଳୁଥିଲା ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ମିଳିବାକୁ ନାହିଁ । ଏ ସତକମାନ ବୃତ୍ତ ଥିବାରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟସାଧ୍ୟ ମାତ୍ର ଭେଦେ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ କମିଟିଙ୍କର ପାରି କାହିଁ ? ଏବଂ କର ସେ ସତକର କାର୍ଯ୍ୟ ଭଲ ହେଉ ନାହିଁ ଓ ପ୍ରାମଗ୍ଣ୍ୟର ଉନ୍ନତ ଯେଉଁ ଦେବାର ଉଚିତ ତାହା ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଗୁଣବାଲି ସତକ ପ୍ରାନ୍ତେ ଏପରି କର୍ତ୍ତମସୁ ହୁଏ ଯେ ଇହିଁରେ ପାଦ ନିକ୍ଷେପ କଲେ ସେଠି ଲାଗି ରହିବାକୁ ହେବ । ଏ ହେତୁ ପଥକମାନେ ସେ ସୁଲମାନଙ୍କରେ ସତକର ପାର୍ଥ ବା ଭଲେ ଗଢାୟାତ କରିନ୍ତି ଗା-
 ଚର କଷ୍ଟ ଅକଥମାୟ । ଏପରି ପ୍ରଧାନ ସତକରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଚାରବା କମ୍ ନିଜାନ୍ତ ପକ୍ଷରେ ବାଲି ଉପରବାର ଅତି ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟ କମିଟିଙ୍କର ଅସାଧ୍ୟ ଏ ହେତୁ ସେ ମାନେ ଉଚ୍ଚ କାର୍ଯ୍ୟ ସରକାରୀ ବ୍ୟୟରେ ଦେବା ସକାଶେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିବାର ଅନୁମାନେ ଶୁଣୁ ଅଛୁ । କମିଟିଙ୍କର ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁମାନଙ୍କର ମନୋମାନ ଅଟଇ ଓ ଅନୁମାନେ ଅନୁରୋଧ କରୁଅଛୁ ଯେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ କୁହୁ ନ ଦୋଇ କମିଟିଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ସାଧ୍ୟ କରିନ୍ତୁ ନ କଲେ ବଡ଼ ଅନିୟମ ବିରୁଦ୍ଧ ହେବ ।

କଲିକତାର ମେଡିକଲ କଲେଜରେ
 ଶ୍ରୀମନଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ଅଧିକାର ।
 କେତେକ ବର୍ଷ ହେଲା ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ବଙ୍ଗ-
 ପ୍ରବେଶରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲ କିନ୍ତୁ କଲିକତାର ମେଡିକଲ କଲେଜ ଅର୍ଥାତ୍ ଚିକିତ୍ସା ଶାସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା-
 ଦଳର ସଦ୍‌ବୃତ୍ତ ବିଦ୍ୟାଳୟର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ-
 ମାନେ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅଧିକାର ଦେବାକୁ କମାଗତ ଅନୁକ୍ରମ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଅପତ୍ତି ଦେଇ ପୁଣ୍ୟ ଲେଖନେୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ମାନେ ପୁଣ୍ୟ ଏହି ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନର ପକ୍ଷପାତୀ ଥିଲେହେଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦୋଇଥିଲେ । ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ଭଲେ ଜଣେ ବଙ୍ଗଦେଶୀୟ ଶ୍ରୀ ଚିକିତ୍ସାବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ହୋଇ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାର ଅଧିକାର ନ ପାଇବାରୁ ମାତ୍ରାକର ଚିକିତ୍ସା କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ନିଷେଧ ନାହିଁ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଦେଖାଯାଇଅଛି ଯେ ଶ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ଏକତ୍ରରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର କୌଣସି ଅସୁବିଧା ଯତ୍ନ ନାହିଁ । କୌଣସି ବଙ୍ଗବାକୀ ପକ୍ଷରେ ଦୁଇପ୍ର ମାତ୍ରାକ ପ୍ରବେଶରୁ ଯାଇ ଅଧ୍ୟୟନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୁତ ଦେବା କେତେ କଷ୍ଟକର ଅଟଇ ତାହା ଅଭାଷ୍ୟରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଉପରଲିଖିତ ଶ୍ରୀକ ପରି ସେ ଅନେକ ଶିକ୍ଷକର ସାହସ ଦେବ ଏମନ୍ତ ଅତୀ କରବା ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ଅଟଇ । ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପକ୍ଷପାତୀ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଦୋଇଥିବା ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟରୁ ଜାମଜା କାଦମିନୀ ଗାଙ୍ଗୁଲୀ ଚିକିତ୍ସାବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା ନିମିତ୍ତ ଅଭି-
 ଲାଖି ହୋଇ କଲିକତା ମେଡିକଲ କଲେ-
 ଜରେ ଉତ୍ତର ଦେବା କାରଣ ବଙ୍ଗଳାର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ସାକ୍ଷୀରେ ଅବେଦନ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଏଥର ମଧ୍ୟ ମେଡିକଲ କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷମାନେ ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଆବେଦନର ବିରୁ-
 ଦ୍ଧରେ ମତ ପ୍ରଦାନ କଲେହେଁ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗର ତାଲିକାରେକ୍ତ ସାହେବ ଇହିଁରେ ଅଧିକ ନ ଦୋଇ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁକୂଳରେ ମତ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଏବଂ ତାହାକି ଉପୋକ୍ତ ପାଠ କରି ଅନୁମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲକ୍ଷ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ର ଚମସର ସାହେବ ଦେଶୀୟ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରବେଶାଧିକାର ଦେବାକୁ ସମ୍ମତ ହେଲେ ।

ମାନ୍ୟବର ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ଚାମସରସା-
 ହେବ ଏ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଅଭିପ୍ରାୟ ବ୍ୟକ୍ତି କରିଅଛନ୍ତି ତାହା ଅତି ସଙ୍ଗତ ଓ ଉଦାରଭା-
 ବରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଅଛି । ସେ କହିଅଛନ୍ତି କି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସାବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ନିୟମ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି ଏବଂ ତଦ୍‌ବିଧି ସୁଫଳ ଫଳଅଛି । ଏହି ଭାରତବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମାତ୍ରାକ ପ୍ରବେଶରେ ଏ ନିୟମ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି ଏବଂ ବଙ୍ଗପ୍ରବେଶ ମାତ୍ରାକଠାରୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ଲଭ କରିଥିବା ପ୍ରକାଶେ ଏ ବିଷୟରେ ନ୍ୟୁନ ଦେବା ଲକ୍ଷା ଓ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଅଟଇ । ଶ୍ରୀମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତ ସମାଜ ସକାଶେ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ହିତକର ଅଟଇ ଏବଂ ଇହିଁର ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଯେପ୍ରକାରେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକର୍ମ ଦେଉଅଛି ସେ ସୁଲେ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଉନ୍ନତ ଚେଷ୍ଟାରେ ବାଧା ଦେବା କଦାପି ବିବେଚନାର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହଇ । ବିଶେଷତଃ ଭାରତବର୍ଷ ପରି ଦେଶ କି ଯେଉଁ-
 ଠାରେ ଜନନୀ ପକ୍ଷ ଏମନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ସେ କୁଳକମିନୀମାନେ ବରଂ ପୀତାରେ ଜର୍ଜରତ ହୋଇ ଦେବ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତେ ତତୀତ ପୁରୁଷ ଚିକିତ୍ସକଦ୍ୱାରା ଚିକିତ୍ସିତ ହେବାକୁ ସମ୍ମତ ହେବେ ନାହିଁ ସେଠାରେ ସେ ଶ୍ରୀ ଚିକିତ୍ସକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅଭ୍ୟନ୍ତ ବାଞ୍ଛନୀୟ ଏ ବିଷୟରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଯୁକ୍ତିବିତ୍ତ ଚିକିତ୍ସାପ୍ରଣାଳୀ ଏ ଦେଶରେ ପ୍ରଚଳିତ କରିବାକୁ ବହୁ ଆୟାସ ଓ ବ୍ୟୟ ସ୍ୱୀକାର କରୁଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଚିକିତ୍ସକ ପ୍ରସ୍ତୁତଦ୍ୱାରା ଦେଶୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଚିକିତ୍ସାପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିଲେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କର ଅଧିକ ପରମାଣରେ ବାଞ୍ଛା ବିକ୍ତ ହେବ ଏଥିରେ ଅନ୍ୟ ମତ ହୋଇ ନ ପାରେ ଅତଏବ ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ସାହେବ ଆ-
 ଦେଶ ଦେଇଅଛନ୍ତି କି ଯେଉଁ ନିୟମରେ ପୁରୁଷ ଶିକ୍ଷାମାନେ ମେଡିକଲ କଲେଜରେ ପ୍ରବେଶ ଲଭ କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି ନିୟମରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ । ଶ୍ରୀକ ସକାଶେ ଯୋଗ୍ୟତା ଉଣା କରିବା କେହୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ସେମନ୍ତ ପୁରୁଷଶ୍ରୀମାନେ ବିଷୟବ୍ୟା-
 ଲୟର ପାଖ୍ୟ ଅର୍ଥସ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ଉତ୍ତରୁ ମେଡିକଲ କଲେଜରେ ଉତ୍ତର ଦେବାର ସୁବିଧା ପାଇବେ ତେମନ୍ତ

ସ୍ତ୍ରୀମାନେ କେବଳ ପ୍ରବେଶିକା ପଦ୍ମାବତୀରେ
 ଉଦ୍ଭାସି ଦେଲେ ସେ ଅଧିକାର ପାଇବେ ।
 ମାତ୍ର ଲେଖନେତ୍ରୀ ଗବର୍ଣ୍ଣର ସଂପର୍କ ହେଉଥିଲେ
 କି ଯୋଗ୍ୟତା ଉଣା କରବା ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ ।
 ଚିତ୍ରପାତ୍ରଦ୍ୱାରା ସାମାନ୍ୟ ବିଦ୍ୟା ନୁହେଁ ଯେ
 ଅଧିକାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଚାହା ଅଧିକାର ଦେବ ।
 ଯୋଗ୍ୟତାର ସୀମା ଉଣା କରବା କେବଳ
 ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପରାମର୍ଶ କରବା
 ଅଟେ ।

ଉପର ଲିଖିତ ଆଦେଶ ଏବଂ ଉଦ୍ଭାସ
 ମନୁଷ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ଅନୁମୋଦନ ଶେଷଲକ୍ଷ
 ସାଦେବକୁ ଅନୁକରଣର ସହର ଧନ୍ୟବାଦ
 ଦେଉଅଛୁ । ମାନବର ଶାମସନ୍ ସାଦେବ
 ବଙ୍ଗଳାର ଲେଖନେତ୍ରୀ ଗବର୍ଣ୍ଣର ଦୋର
 କେତେ ଗୁଣ ଏ ସଙ୍ଗର ମତ ବ୍ୟକ୍ତି କରବା-
 ଦ୍ୱାରା ଅନୁମାନକୁ ଦୂରୀକରଣ କରୁଥିଲେ ମାତ୍ର
 ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ତରରେ ଉଦ୍ଭାସର ପ୍ରସାର ଉଦୟର
 ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କର କୃତଜ୍ଞତା
 ଜ୍ଞାନ ଦୋରଅଛନ୍ତି ଏବଂ ମନରେ ଅଶା
 ଦେଉଅଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ
 ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ପରାମର୍ଶ ଦେବେ । ଉଦ୍ଭାସର
 ଏହି ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷୟ ବଙ୍ଗଦେଶର ମୁଖ
 ଉଦ୍ଭାସ ଦେଲ ଏବଂ ଏହାର ଉଦ୍ଭାସର ଅର୍ଥ
 ଗୋଟିଏ ମାର୍ଗ ପରାମର୍ଶ ଦେଲ ସାମାନ୍ୟ ମୁଖର
 ବିଷୟ ନୁହେଁ ।

ଶିକ୍ଷିତା ଯାତ୍ରାର ପ୍ରୟୋଗମାୟତା ।
 ଏହି ପଦ୍ଧତିର ପ୍ରାକାଶରେ ପ୍ରକାଶିତ ଶ-
 ଶ୍ରୀଏ ପ୍ରେମପତ୍ରକୁ ପାଠ କରବା ନିମନ୍ତେ ଅ-
 ନୁମୋଦନ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ଅନୁ-
 ରୋଧ କରୁଅଛୁ । ଦେଶୀୟ ଶିକ୍ଷିତା ଯାତ୍ରାର
 ଅକ୍ଷୟ ବିଷୟରେ ଲେଖକ ସାଦା ଲେଖିଅ-
 ଛନ୍ତି ଯଦିରେ ହୃଦୟକୁ ନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରେ
 ଅନୁମୋଦନ ଏକ ମିତ୍ରତାପାତ୍ରୀର କର ମୁରୁ
 କରୁଥିବା ଉକ୍ତ କର ଦେଖାଇ ଥିଲୁ ଯେ
 କି ସମୟଠାରୁ ଏକବର୍ଷ ବୟସ୍କମ ମଧ୍ୟରେ
 ଉଦ୍ଭାସର ଶିକ୍ଷାଦତ୍ତ ଏ ଦେଶରେ ଦେଉଅଛୁ
 ଏବଂ ଲେଖକ ସଂପର୍କ କରୁଅଛନ୍ତି କି ପ୍ରତ୍ୟେକ
 ଗୁଡ଼ିଏ ଅପଣା ଅବସ୍ଥାପତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି କଲେ ଅନା-
 ସ୍ୱାସରେ ଏହି ଶୋଭନୀୟ ଘଟଣାର ପରାମର୍ଶ
 ପାଇବେ । ଉଦ୍ଭାସ କହି ଦେବା ସଙ୍ଗରେ ସା-
 ଧାରଣ ଚାଲିବାର କେତେ ପ୍ରୟୋଗ ନାହିଁ ।
 କିମ୍ପା ରାସର ବାସନା ଏ ଦେଶରେ ଅଭିପ୍ରକଳ

ଏବଂ ପ୍ରାୟ ଏମନ୍ତ ଲୋକ ନାହିଁ କି ଯାହାର
 ଘରେ ଗୋଟିଏ ପିଲା କିମ୍ପା ଦେଲେ ଉଦ୍ଭାସ
 ଅନନ୍ଦର ସୀମା ରହଇ ନାହିଁ । ବଡ଼ଲୋକ-
 ଠାରୁ ସାମାନ୍ୟ ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘରେ ଗୋଟିଏ
 ପିଲା କିମ୍ପା ଦେବାର ଶୁଣିଲେ କେତେ ମଦୋ-
 ଶ୍ୱରେ ମାତ୍ର ମାତ୍ର ଦୁଃଖର ବିଷୟ ସେ,
 ଅନେକଙ୍କର ସେହି ମଦୋଶ୍ୱର ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକତା
 ହୁଅଇ । କେତେକେଲେ ଏହା ନବଜାତ
 ଶିଶୁଙ୍କୁ ଏବଂ କେତେକେଲେ ପ୍ରସୂତ ସ୍ତ୍ରୀର
 ଘର ଅନ୍ଧାର କରି ଗୁଲି ଯାଏ ଏବଂ ଅନୁଜ୍ଞାନ
 ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଘରେ ଏହେ ଅକ୍ଷୟ ଲାଗି
 ଥିଲା ତାହା ଶୁଣାଇ ତୁଲ୍ୟ ହୁଅଇ । ଅନୁଜ୍ଞ-
 ଶାଳର ଉପସ୍ଥଳ ଚିତ୍ରପାତ୍ର କି ଜାଣିବା ଯେ
 ଅଧିକାଂଶ ସ୍ତରରେ ଏହି ଦୁଃଖାବଦ ଘଟଣାର
 ଦେଉ ଅଛଇ ଉଦ୍ଭାସ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ମାତ୍ରକେ ବୁଝି
 ପାରିବେ । ଅବଶ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଅବଧ
 ସେପରି ଚିନ୍ତା କରବାକୁ ପ୍ରସୂତ ଦୋର ନା-
 ଦାନ୍ତି । ସେମାନେ କେବଳ କପାଳର ଦୋଷ
 ଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଦୋର ରହନ୍ତି ଏବଂ ଏବଂ
 ଜଣକର କୁ ସଂସ୍କାର ଏପରି ପ୍ରକଳ ସେ
 ଉଦ୍ଭାସ ବୁଝାଇଲେ ସଦା ବୁଝିବାରୁ ମନ
 ବଳାନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ କହନ୍ତି କି ପର-
 ମ୍ପର ଯେଉଁ ପଦକ ଗୁଲି ଅଧିକ ଚାହା
 କଦାର ମନ ଦୋର ନ ପାରେ । ଏହି ପରମ୍ପର
 କରୁଥିବା ଅନୁପରଣ କରବା ଅନୁମାନଙ୍କର
 ହାନ ଦୋରଅଛି ଏବଂ ସକଳ ଉଦ୍ଭାସର ବେ-
 ଗକୁ ଏହା ଲେଉଟାଇ ଦେଉଅଛୁ । ସେତେ-
 କେଲେ ଯେଉଁ ନିୟମ ଦୋରଅଛି ତାହା ସେ
 ଉଦ୍ଭାସର ଦେଶ ପାତ୍ର ବିବେଚନାରେ ହିତକର
 ଦୋର ଅର୍ଥ୍ୟ ଦୋରଅଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ
 ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ବୋଲି ସେ ଚିତ୍ତକାଳ
 ସଦାସେ ତାହା ସମାନରୂପ କାର୍ଯ୍ୟକର ଦେବ
 ଏପରି କରୁର କରବା ମଙ୍ଗଳ ବୋଧ ଦେଉ
 ନାହିଁ । ଦେଶ କାଳ ଓ ପାତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ନିମନ୍ତ
 ପରାମର୍ଶ ଦେଉଅଛୁ ସ୍ତରୀ ଉଦ୍ଭାସ ଥିର
 ରହି ପାରୁ ନାହିଁ । ସ୍ତରୀ ସେପରି ଲୋକେ
 ଦୈନିକ ଦେଉଅଛୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେପରି
 ଦେବାର ଦେଖା ପାଉ ନାହିଁ ଏବଂ ସ୍ତରୀ
 ସେପରି ଲୋକେ ସାମାନ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହେ
 ଲାବନଯାତ୍ରା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ
 ଉଦ୍ଭାସ ଦୋର ପାରୁ ନାହିଁ । ଅଧିକ ସେତେ-
 କେଲେ ସେମନ୍ତ କାଳ ଉପସ୍ଥିତ ଦେବ ବର୍ଣ୍ଣକ
 ଦୃଷ୍ଟି କରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରବାର ଉଦ୍ଭାସ । ବାସ-

କରେ ଦେଶ କାଳ ପାତ୍ରର ବିବେଚନା ସକଳ
 ବ୍ୟବସ୍ଥାର ମୁନ ଦେଉଅଛୁ । ଦେବ ସଂସ୍କାରର
 ଉଦ୍ଭାସ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରକୃତର ସାଦୃଶ୍ୟ ଉଣା ପଦ୍ଧତି
 ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନର ଅଧିକାର ସଦାସୁ ଲୋଡ଼ା
 ଦେଉଅଛୁ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ପରମ୍ପର ପଦ୍ଧତି
 ଅନୁପରଣେ କେବଳ ଦୁଃଖଲଭିତା ଭବ ଅର୍ଥ
 କରୁ ଫଳ ନାହିଁ । ଅଧିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣମାନେ
 କହୁଁ ଯେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ପରି ଅନୁଜ୍ଞା-
 ନର ଚିତ୍ତର ଉଦ୍ଭାସ ପସରେ ଅନୁମାନକୁ
 ମନୋଯୋଗୀ ଦେବାର ଉଦ୍ଭାସ । ବାସ୍ତବରେ
 ସେ ସ୍ତରୀ ସର୍ବସାଧାରଣର ପ୍ରକାର ଦୋରଅଛି
 ସେ ସ୍ତରୀ ଶୋଭାଠାରୁ ବଳବତ୍ ଶୋଭା ନାହିଁ
 ସେ ସ୍ତରୀ ଏଥିର ପ୍ରକାର ସଙ୍ଗରେ ଲୋ-
 ଠିକା କରୁବ୍ୟ ଏହା ବୋଲିବାର ଅଧିକ ।

ଏଥିରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଏହି ଦେଉଅଛୁ କି ଏଥିର
 ପ୍ରକାର କିପରି ଦେବ ? ଦେଶୀୟ ସାମାଜିକ
 ଯାତ୍ରା କାର୍ଯ୍ୟର ହିମ ଦେବା ଏଥିର ସଦୃଶ
 ଉଦ୍ଭାସ ଅଟେ । ତାହାର ଶୁଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ
 ଚିତ୍ରପାତ୍ରଦ୍ୱାରା ଧର୍ମୀ ଶିଖାର ଗୋଟିଏ
 ଶେଖୀ ଫିଟାଇଲେ ଅନାୟତ୍ତରେ ଏ ଅଧିକ
 ଧର୍ମୀ ଦେବାର ମୁଖା ପଦ୍ଧତିର ଲେଖିଅ-
 ଛନ୍ତି ତାହା ସଂପର୍କ ଅଟେ । କେବଳ ସେପରି
 ଶେଖୀ ଫିଟାଇବାକୁ ଦେଲେ ପ୍ରଥମ ସେତେ
 ଶକ୍ତା ବ୍ୟୟ ଦେବ ସେ ଶକ୍ତା ସଂଗ୍ରହ ଦେବାର
 ଅବଶ୍ୟକ । କେତେ ମାତ୍ର ଉଲ୍ଲେଖ ଶାନ୍ତିବାସି-
 ମାନେ ସେଠା ଶେଖର ମେଡ଼ିକଲ ସ୍କୁଲରେ
 ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଶେଖୀ ଫିଟାଇବାର ଉଦ୍ୟମ
 କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଉଦ୍ଭାସ ଦୋର ଏ ଦୋର
 ଶକ୍ତା ଦେବାଦ୍ୱାରା ସଂଗ୍ରହ କରବାର ଅନୁଷ୍ଠାନ
 ସେଠାରେ ଦୋରଅଛି । ଏହି ଶକ୍ତା ଏଠାରେ
 ପ୍ରୟୋଗନ ଦେବ କି ନାହିଁ ଅନୁମୋଦନ କରୁ
 ନ ପାରୁ ମାତ୍ର ତାହାର ଶୁଦ୍ଧତା ସାଦେବ ସେ-
 ପରି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କରି ପାରିବୁ
 ଉଦ୍ଭାସରେ କରବା ଦେଉଅଛୁ ଯେ ଏଥିରୁ
 ଉଣା ସାଦୃଶ୍ୟରେ ସେ ଯାତ୍ରା ଶେଖୀ ଗୋଟିଏ
 ଫିଟାଇ ପାରିବୁ ଏବଂ ଯେତେ ଏ ପ୍ରଦେଶର
 ଏବଂ ବା ଅଧିକ ଧନ୍ୟ ଲୋକ ଏଥିରେ ଅ-
 ଦାୟ୍ୟ କରବାରୁ ପ୍ରକୃତ ଦେବେ କେତେ
 ସେମାନେ ସେ ମହତ୍ତ୍ୱ ଶକ୍ତି ରଖିବେ ଏହା
 ବୋଲିବା ଅଧିକ । ପରନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରକାର ଚିତ୍ରପା-
 ଶିଖା ନିମନ୍ତେ ମିତ୍ରତାପାତ୍ରୀରୁ ସାଦୃଶ୍ୟ ନିର
 ପାରେ । ମିତ୍ରତାପାତ୍ରୀ ବାଳକା ବିଦ୍ୟାଳ-
 ଯରେ କେତେ ଶକ୍ତା ବ୍ୟୟ କରୁଅଛନ୍ତି ।

ମହାନର ଲକ୍ଷ ଉପର ବାହାରିଲେ ଉଦାର ଗର ପଦ
 ମୁଦ୍ରାରେ ସନ୍ତୋଷ ସର କର ଉଦାରତ ଅଭିଶାପକର
 ବସ୍ୟ ସେନ ଏକ ଉଦ୍‌ବନ୍ଧନର ଶାସ୍ତ୍ରପୁରାଣମାନେ
 ଲବଣମେଧାକୁ ପଠାଇ ଅଛନ୍ତି । ଅତି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉଦ୍‌ବନ୍ଧନୀ
 ସେପରି ଉପରକଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି ଯେ ଏଠାକୁ ଗୋଡ଼
 କଠାରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଧାରେ ପ୍ରାୟାଶ ପଡ଼ିବ ।

ବାହୁ ବୁଲେନାଥ ବାହୁର୍ଦ୍ଧାଙ୍କ ଦେଶ ଗଡ଼ଠାକୁ ଉଡ଼
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରଦକାରୀ ସକଳରେ ପାଇବୋହିବ
 ବସ୍ତ୍ରର ମନ ସକାର ପୁରାଣ ଉଠାଇ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ କୌଣ
 ସିଲର ମୁଖାପେଶା କର ଉଡ଼ିଲେ ସେଠାକୁ ଅର୍ଚ୍ଚନ
 ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇପାରା ଅସମ୍ଭାବ୍ୟେ ପାଠକଙ୍କୁ ଗୋରାପୁର ।
 ସେମାନେ ପୁଣି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ହେବେ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରଚର
 ସମ୍ଭାବ୍ୟପ୍ରମାଣେ ପ୍ରକାଶିତସିଲର ଏ ଚରୁକକୁ ସମର୍ଥନ
 କରୁଅଛନ୍ତି । — ପୁ, କେତେଶୀୟ ସଦାକଠାକୁ ଅବା ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ
 ଦେବେ ନିତ୍ୟ, ମାତ୍ର ହାତର ବସ୍ୟ ଏବଂ ସେ କରତକୁ
 ନିତ୍ୟ ଅପରାଧ କର ସେନକାରୁ ହାତହତା ହେଲେ ସ୍ୱରତ
 ଶାଢ଼ୀ ଏକର ଉଦାରତମାତ ଦେଖନ୍ତୁ ।

କୃତ୍ୟେଷୁ ସ୍ୱିଚ୍ଛେଦେଷୁ ସେ ଦୁଃଖର କଲେକ
 ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଗତିଅସୁ ମାତେବ ହୁଅ ଦେବ ସାଧକମାନୁ
 ତାଙ୍କ କର୍ମ ଗାରି ହେବାଇ ସମ୍ଭାବ୍ୟ । ମାତ୍ର ସେଠାରେ
 ପ୍ରଧାନ ଅଧ୍ୟାପକ ରେବତେଶ୍ୱର ଲଳିତପୁରୀ ଦେବୁ ବ କର୍ମ
 ଦୟା କ ଚାଉ କେବେ ଚାହିଁ ଗାହି କର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପା
 ମାଟିର କାରକମଳ ସାତେବନ୍ଦୁ ଦୟା ଦିବାକ ଶୁଣାଯାଏ ।
 ଲଳିତପୁରୀ ବାହୁ ସରକାରି ଶୁଦ୍ଧତାରେ ଅନଳୁ କ ଚେ ଶ
 ରୁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷକାର କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପଡ଼େବୁ ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତା ଲଳ
 କରଦାହାର ପ୍ରକାଶ ଗାଉଣିକା ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ବ ଅଧ୍ୟାପକ
 ଲବଣମେଧାରେ ପପତ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଗଣା ଗାଉ ନାହିଁ ।
 ତୁର ଲେଖକଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରୋପାଦ ଅନଳରେ ଅନାଦରଣ କେବ ।

ଗୌରୀଦାସ ବାହୁରୁକ୍ଷ ସୁଶୋଧନ ପାଣ୍ଡୁରୁପି ସମର୍ଥକ
 କରିବା ନିମିତ୍ତ କରତରେ ଏକ ବସତ ସତ ହେବାଇ
 ସମ୍ଭବ ଅସିଲୁ । ପାଠକେ ଦେଖିବେ ସେ ଏକା ଏହି
 ପାଣ୍ଡୁରୁପି ଦେବ ବହାସ ଲତାଉ ନୈତକ ଓ ବସତୋକ
 ସମ୍ଭାବ୍ୟର ଲେଖକ ସେଣାବନ୍ଦୁ ହୋଇ ପରିଚିତ
 ହେଉଅଛନ୍ତି ।

ଦେଶୀୟ ଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତ ଦେବା କମଳେ ଗୋସ୍ୱାମୀ
 ଲବଣମେଧା ଦେଶୀୟ ଶିଳ୍ପକଳାକ ନିମିତ୍ତ ହାତପୁରର
 କରରେ ଏକ ଅନୁତ ପଦ୍ମର ଲଳାକେ କଳରେ ଦୟା
 ଲେଖିବ ବହୁ ଗୋଟି କୈଶର ଅଦେଶ କରିଅଛନ୍ତି ।
 କରଦାସମାନେ ଏ ବାହୁରୁ ସୁସମର କରି ଗାରିଲେ ଦେଅ
 ତୁଏ, ଉନ୍ନତ ପରିମାଣରେ ପରିଚିତାତ ଦୟାରେ ଅଦେଶ
 ପାଇ ଗାରିବେ ।

ମାତ୍ରାତ୍ର ପ୍ରସିଦ୍ଧିଲେଖି କଲେକ ସୁପ୍ରମାଣସରେ ଓକିୟ
 ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଏକ ମାମାଦା ସୁପ୍ରକମାର ଓକିବାକ ପ୍ରମାଣ ହୋଇ
 ରହି ।

ପ୍ରେମର ପତ୍ର ।

ଶ୍ରୀମୁକୁ ଉତ୍କଳବାସିନୀ ସମ୍ପାଦକ ମତ ସୟ
 ମାନ୍ୟବରେଷୁ ।
 ମହାସୟ !

ଅପରାଧର ଗତ ମତ୍ର ଦର ପଡ଼ିଲେ ଶ୍ରୀମୁକୁ
 କେଉଁଠିର ମହାସୟୀଙ୍କ ବଦାମାନା ପ୍ରବନ୍ଧଟ
 ସଠକର ମନରେ ସେ କେତେ ଅଶା ଓ କେତେ

ଅନଳ ଜାତ ଦେଲ ଚାହା କହି ନ ପାରୁ ।
 ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଦେଶୀୟ ବକ୍ତ୍ର ଅନଳକୁ ମହୋ
 ଦୟାମାନେ ଯେବେ ମହାସୟୀଙ୍କୁ ଅଦର୍ଶ କରି
 ଏହିଭଳି ସ୍ୱଭାବୀମାନଙ୍କରେ ମୁକ୍ତିହସ୍ତ ଦେବେ
 ତେବେ କାଳକ୍ରମେ ସେ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏ ଅ
 ଶୁଦ୍ଧପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶର ମସ୍ତକୋଦତ
 ଦେବ ଏହା ଅଦର୍ଶ୍ୟ ଅଶା କରାଯାଇ ଯାବେ ।
 ଅମ୍ଭପରି ନୁହେଁ ଲେଖକ ମନରେ ସମୟରେ
 ବକ୍ତ୍ର ଉତ୍କଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀକମଳ ଉଦୟ ଦୁଅର
 ସନ୍ଧ୍ୟା କିନ୍ତୁ ଚାହା ଅଜ୍ଞାକଣ୍ଠସ୍ତୁ ମୁନର ନ୍ୟାୟ
 ଶୁଣିଲ ଠାକୁ । ସେହି ଅନଳକୁ ସଜ୍ଞା ଜମି
 ଦାଉମାନେ ଏହା ଏଭଳି ମହତ୍ତ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କୁ
 ସମର୍ଥ, କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବସୟ ଏହି କ ସେମା
 ନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକେହି କଳାସିଦ୍ଧି, ମୋକ
 ଦମାକାଳ ଓ ଅପବ୍ୟୟୀ, ପୁଣି ଶୁଣକାଲରେ
 ଏମନ୍ତ ବକ ଯେ ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦାନ
 କରନ୍ତା ଲେଖେ ଆଉ ଅପଣା ପରିବାରକ
 ପ୍ରୟୋକମାୟୁ ବ୍ୟୟ ନିମିତ୍ତ ସୁଦା ସେମାନଙ୍କର
 ଟିକାଟିକା । ଅତ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ
 ବକ୍ତ୍ର ଦୋଷ ଅଛି । ତଥାରେ କହନ୍ତି “କାଳ
 ଗାଠକେ ଚାହିଁବା ବାହା । ସୁଲେ ପୂର୍ବ ପଅର
 ଲାଭ ” ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ବକ୍ତ୍ର ଲେଖେ ଠିକ
 ଏହି କଥାର ଅନୁମାଣୀ, ପୁଣି ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର
 ସମାଜ ମଧ୍ୟକତ ଶିଳ୍ପର । ତୁମ୍ଭେ ଚିନ୍ତିତାଘରେ
 ବକାଦାଅ, ତୁମ୍ଭର ବସୟ ବୁଦ୍ଧି ଚିନ୍ତନ ହୋଇ
 ଦୁଇମାସ ଉତ୍କଳ ଦୁମୁକୁ ଲିଖାବୁଦ୍ଧି ଅକଲମ୍ଭ
 କରକାକୁ ଦେବ, ବହିରେ ଶତ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ
 ଯେବେ ତୁମ୍ଭର ଦୁଇଗଡ଼ ଟିକା ରିପୋର୍ଟର
 ଶୁଣିବ ସାମାନ୍ୟ ଜିନିଦାଶ ଅଛି ତେବେ ପୁଅ
 କଦାବରେ ପାଞ୍ଚଶ ଟିକାର ଯେଷଲାନ ନ ଦେଲ
 ତୁମ୍ଭେ କୁପଣ, ମାତ୍ର ଲଳିତ କାଳୀ ପ୍ରଦାର
 ନାମରେ ପରିଚିତ ଦେବ । ଏକାକୃଷ୍ଣି ଲେଖ
 ନକା ବୋଲିଯାଏ । ଏହି ଲେଖ ଲକ୍ଷା ହୁଏରୁ
 ହିଁ ସମସ୍ତେ ଉତ୍କଳ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର ବସୟ
 ଏହି ସେ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷିତ ଲେଖେ ସୁଦା ଏ
 ଭଳ ଚିତ୍ତକଳ କଥା କହିବାରେ ପୁଣି କଲନ୍ତି
 ନାହିଁ । ସୁଲଗ୍ନ ବକ୍ତ୍ରଲେଖ କରୁଥିମାନେ ଏହି
 ହୁଏରୁ କାଳୀକ ନିୟା କାଗ୍ରରେ କାଳୀକାକାର
 ଅପକାୟୁ କର ଉତ୍କଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି
 ମଲେ କୌଣସି ସାଧାରଣ ଅଭବ ମୋତକ
 ନିମିତ୍ତ ଅର୍ଥକ୍ୟ କରବା ନିତ୍ୟ ଅବସ୍ୟକ
 ସୁଦା ସେମାନେ ଉତ୍କଳପୁଣେ ଜାଣି ଚଳୁନି
 ପଲ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କଳ ସୁଲେପେଁ କହ କର ଯାଉନ୍ତି

ନାହିଁ । ସେ ଅନଳକୁ ଲେଖ ଏ ଉତ୍କଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଶୁର ଦଉଡ଼ି କାହିଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କର ପାରନ୍ତି ସେ
 ଅଧ୍ୟା । ସେହିମାନଙ୍କ ପରି ଲେଖକଦ୍ୱାରା ଦେ
 ଶର କହୁ ଉପକର ଦେଲେ ହୋଇ ଯାବେ ।
 ପୁଣି ବସୟ ଏହି ସେ ଏମନ୍ତ ଲେଖକର
 ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଦଳଦଳ ବୁଦ୍ଧି ଦେଉଅଛୁ ଲେଖକ
 ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅଶା ମଧ୍ୟ ଚହଁ ସଜ୍ଞା ବହୁ
 ଅଛି ।

ମତ୍ର ସୟ । ଏତେ ଦନରେ ମହାସୟୀ
 ଯୋଡ଼ିବ ଲକ୍ଷ ଅଗ୍ରକ ମୋତକ ରବେ ।
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ ଅପେକାକୃତ ବକ୍ତ୍ର ଅଭାବ
 ମୋତକର ବ କୌଣସି ଲୁପାୟ ଦେବ ନାହିଁ ।
 ଅପଣ କାଗ୍ରୁ ଏ ପ୍ରଦେଶରେ ଶିକ୍ଷିତା ଯା
 ଅଦୌ ନାହାନ୍ତି । ଚଳୁନି କେବେ ପ୍ରକାଶ
 ଓ କେତେ ଶିଳ୍ପ ଜମଲବୁରୁ ସରୁଆ
 ଚାହା ବୋଲିଯାଉ ନ ଯାବେ । ଅମ୍ଭେମାନଙ୍କ
 ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜନମା, ସ୍ୱାର୍ଥ୍ୟା, ଦୂରଗା ଓ
 କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଶୋଭାପଣ କରତ
 ଦାଲରେ ନିତ୍ୟ ଅନଳକୁ ଜମର ମା ଦୁମା
 ଲେଖକଗୋଲକା ଯାଉ ଦସ୍ତେ ଅକଲିକା ନିତ୍ୟ
 ଅର୍ଥକ ଚକ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥକଲକାର ସାମାଜ୍ୟସୁ କର
 ପ୍ରୟ ନିଶିନ୍ତ ହୋଇ କରିଆଣି । ଲେଖକ
 ଅମ୍ଭର ମଲେ ଜମର । ଏ ଦୋର ଅଧ୍ୟାପକ
 ସେହି ପ୍ରାଣାଧିକ ପ୍ରିୟ ଯୌଗସ୍ତ ଶିଶୁର
 ଲଳ ଦୋଷରେ ସେ ମୁରୁ ଘଟଇ ଚାହା ଚିନ୍ତି
 ମର୍ତ୍ତ ଅମ୍ଭେମାନେ କିହିଲେ ସହ ଯାଉଁ । ଉଦା
 ସୟ । ଏ ବସୟରେ ଅଧ୍ୟେ ବହୁତେ ପ୍ରାଣ
 ସମସ୍ତେ ଉତ୍କଳୋଗୀ ଓ ଏହାର ଗୋଟି
 ଦେବେ ଏମନ୍ତ ଲେଖକଙ୍କର ଉଦାପ୍ରକାଶ
 ଅମ୍ଭେ ସମସ୍ତ କରଅଛୁ ଯେ ଚାହା ଶୁଣିଲ
 ଗରୁ ପଡ଼ୁ ସୁଦା ଅଶ୍ରୁ ବସର୍ଦନ କରବା
 ଦେବ । ଅଥଚ ଏହାର ପ୍ରକାଶର ବକ୍ତ୍ର ଚିନ୍ତ
 ନ ସୁଲେପେଁ ଦେହୁ ଚହଁରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 କର ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର
 କର ଉତ୍କଳ ଶିଳ୍ପକୁ ତାମ୍ଭର ସୁଅର୍ଥ ଯାଦ
 ବକର ଅନଳକୁ ବକର ନଗରରେ ଗୋଟିଏ
 ଚିତ୍ରଶାଳା ବଦ୍ୟଲକୁ ସମ୍ପ୍ରତିତ ହୋଇ ସକଳ
 ଚହଁରୁ ଗୋଟିକେତେ ଶିକ୍ଷିତ କାଗ୍ରୁ ଯା
 ଦାଲୁଅଛନ୍ତି । ଏହି ବଦ୍ୟଲକୁରେ ଲେଖି
 ତେ ଶ୍ରୀ ଲେଖକ ଯାତ୍ରୀ ବଦ୍ୟ ଶିକା ଦେବାର
 ବନୋକସ୍ତ ଦେଲେ ଏ ଉତ୍କଳ ଦେଶ ମୋ
 ତକ ହୋଇ ଯାଉନ୍ତା । ଏସ୍ତୁପାଇ ଅବଦ, ଉତ୍କ
 ଅର୍ଥର ଅବସ୍ଥାତ ଏ ଅର୍ଥକ୍ୟକୁ ଉଦାପ୍ରକାଶ

ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାବଳକୁ କେହି
ଅଧିକ ଦେଖି ନାହିଁ ?

କଣ୍ଠମତ
କେହି ରୁଦ୍ଧଭୋଗୀ

ଅନୁ ପଞ୍ଚମରେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ଏକ ଊଷଧ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଅଛି । ତହିଁରେ ଅମଳନା, ଏକ-
କିନ୍ନର, ଚର୍ବିକ, ପାଣିମୟ, ନାଲମୟ, ରକ୍ତମୟ,
ହଳଦିମୟ ଶ୍ଳେଷ୍ମ କମା ବଜା ଯେତେ ଦେଉ
ଓ ବାୟୁ କମଳ କମା ପୁଷ୍ପଗଜ କି ବ * ଶି
ଅଧିକ କମ୍ପୁତ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଉ ତେବେ
ହେ ପଞ୍ଚମରେ ମୁକ୍ତ ପାଲକ କିଛି କଣ୍ଠ
ଦେବତାଙ୍କୁ ହିଁ ଊଷଧ ଏହି ଚତୁର୍ଥୀସ୍ୟାରେ
ଅନୁସନ୍ଧିତ ମଧ୍ୟ ଯୋଡ଼ା ଶର ଚିର ଇନ୍ଦ୍ରାଦି
ପ୍ରତି ପ୍ରାଣି ଦେବ ନାହିଁ । ବ ୧୯ ନ ଊଷଧ
ସେବକ କରାଯାଏ ଦେବ ଦୁଇ ଚନ୍ଦ୍ର ଦର୍ପା
କୋର ବାୟୁ ଅଗ୍ନି ବସ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧ । ଖୋରକର
କିମ୍ପା ବସ୍ତ୍ରକୁ ଦେବ ଅତି ନମନୀୟରେ
କରୁ ନ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ନି ଦେବ ଏ
ସୋରୁ ହେ ସାଧାରଣକ ଗୋଚରରେ ନିବେ
ଦେବ ଚିର ବା ବସ୍ତ୍ର କଳରେ ଏ ବ୍ୟାଧି ଅତି
କିନ୍ତୁ ପେଶିମାନଙ୍କଠାରେ ହୋଇଥାଏ ସେ
ଦେବ ବସ୍ତ୍ର ଅଗ୍ନି ଦେବକୁ ଚେଷ୍ଟା ରଖନ୍ତି
କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ନି ବସ୍ତ୍ରକୁ ଅଧିକ ଊଷଧର
କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ନି ବସ୍ତ୍ରକୁ ଅଧିକ ଊଷଧର
କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ନି ବସ୍ତ୍ରକୁ ଅଧିକ ଊଷଧର

representatives of the ryots in some
previous meetings of the Sub Com-
mittee was most conspicuous and is
therefore much to be deplored. It is
however a matter of satisfaction to
note that the members are not too
pushing. They all seem open to con-
viction. For it has been seen that in
the discussions of many important
sections in which the interests of
either the landlords or the tenants are
involved no conclusions have ever been
arrived at, without taking into con-
sideration all the *pros* and *cons* of the
subject. I do not mean by this to say
that the zemindars are willing to fore-
go their claims or sacrifice their own
interests in order to promote those of
their tenants. But from the tenor
of their arguments it has become ap-
parent that they would have the
ryots' rights preserved in tact as de-
fined in the new Rent Bill, provided
their own be not unjustly interfered
in or collided against. I do not blame
them for this; for it is but natural
that every individual, whatever party
he represents or belongs to, must try
by all means in his power to defend
the interests of his own class. The
new Rent Bill cannot be considered
as *bona ideal* if judged either from the
Zemindars' or the Ryots' point of
view. It requires still further amend-
ments.

Your correspondent however should
rest assured that the Sub Committee's
resolutions are not final. For they
are to be laid before the general meet-
ing of the Association, and discussed
thread bare there, before they are
finally adopted and submitted to Go-
vernment. There is no doubt that
the Association will not give a passive
acquiescence in all that the Sub Com-
mittee would propose by way of
amendments. Some of those at least
most subversive of either the Ryots'
or the landlords' interests are expec-
ted surely to be discarded at the ge-
neral meeting.
31-7-83.

Yours truly

ବିଜ୍ଞାପନ ।

NOTICE

Is hereby given that a Head Master
on Rs. 25 a month is required for the
Middle class English School at Ganja
in the Kanika estate. None need
apply who has not passed the Univer-
sity F. A. examination or has not
read up to the standard prescribed
far that examination, and who does
not possess some experience in teach-
ing. Applications with testimonials
will be received by the undersigned
up to the 15th. August 1883.

CUTTACK } F. JONES
MAGISTRACY } Magistrate & Vice
27-7-83. } President D. C. P. I.

The power of attorney granted
by the undersigned to Mr. A. W.
BELLIS is cancelled from this date.

Cuttack, }
28th Feby. } J. BULLOCH & Co.
1883. }

ବଙ୍ଗଦେଶର ପୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ।

ଜଳସେଚନ ସମ୍ପର୍କୀୟ ।

ଓଡ଼ିଶା ନାଲ ନିମିତ୍ତ ସଂଗୋଷ୍ଠର

ଜଳକର ବ୍ୟୟର ଚିଠା ।

୧୮୮୩ ସାଲ ୧୮ ଜୁନ ।

୨୩୩ ନମ୍ବର ବିଜ୍ଞାପନ ।

୧୮୭୭ ସାଲ ବଙ୍ଗାଳୀୟ ନ ଅଭିନବ ୧୯
ଧାରଣସାରେ ମାନବର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ
ରକ୍ଷିତ ସାହେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ସମସ୍ତା ପ୍ରକ-
ୱିତ ହୋଇଅଛି ତହିଁ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କର
ସେ ୧୮୮୦ ସାଲ ଜୁଲାଇ ମାସ ତା ୨୮ ରଖର
କଲିକତା ଗଜେଟ ୧ମ ଖଣ୍ଡର ୨୪୩ ଠାରୁ
୨୫୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରକାଶିତ ୧୮୮୦
ସାଲ ଜୁଲାଇ ମାସ ତା ୨୭ ରଖର ୧୦୫
ନମ୍ବର ବିଜ୍ଞାପନ ଅନୁସାରେ ପ୍ରକାଶ * ଓ ୩୧
ବିଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରକାଶ ଦେବା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରସ୍ତା-
ବିତ କଲିକତାର ସଂଗୋଷ୍ଠର ବିଧି ପ୍ରକାର
ଦେବାର ଅଜ୍ଞା କଲେ ।

* ବିଧି । ତହିଁ ରକମ ଫସଲର ମାତ୍ର ପ୍ରତି
ଯେଉଁ କର ଲାଗିବ ତାହା ୧୮୮୮ ସାଲ
ଅପ୍ରେଲ ମାସ ତା ୧ ରଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ।
ହୋଇଅଛି ଏବଂ ତାହା ଏହି ।

କି । ବୌଦ୍ଧତତ୍ତ୍ୱ ଦାସ । ସା । ଦା ।
ଗରଠଡ଼ା ଅଭିଷାବଜାର । କଟକ ।
EDITOR OF THE UTKAL DIPKA

In reply to the English letter pub-
lished in the last issue of your paper,
I have to observe that the writer has
taken a wrong view of the subject re-
garding the formation and constitu-
tion of the Sub Committee. There is
no predominance of one ele-
ment over the other as stated by your
correspondent. But the absence of
two members considered to be the re-

ଧାନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।
 ୧ । ଅନୁମୋଦିତ ଦର ଶେଷ
 ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଥମା କର
 ଯାଇଥିଲେ କୌଣସି ଗ୍ରାମର ବହୁ ୧୦ଟି
 ସମୁଦାୟ ଜଳ ସେତେମାତ୍ର କମା
 ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୫୫ ୫୧
 ୨ । କୌଣସି ଗ୍ରାମର କୌଣ-
 ସି ଉନ୍ନାଣ ଭୁଞ୍ଜି କମା ଅନ୍ୟ
 ସର୍ତ୍ତ ନିମିତ୍ତ ୫୩ ୫୨
 ଶାଳକାଳୀନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।
 ୩ । ଡାକ୍ତର ଧାନ ୫୫ ୫୧
 ୪ । କପା, ଚମ୍ପା, ଦଳିଆ,
 ଅବା, ଗଦମ, ସଂସକଳ, ମାନ
 ନିମିତ୍ତ ଓ ଗ୍ରାମରେ ବର୍ତ୍ତିତ ସମସ୍ତ
 ଉଦ୍ୟାନକାଳ ରକମ ଓ ସେହି
 ଧାନ ଜମି ୧ ଦସାନିସାରେ ବହୁ
 କିମ୍ପା ଦୋଲଧନ ଇତ୍ତ ନିମିତ୍ତ ୫୬ ୫୩
 ୫ । ସେହି ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି
 ନିମିତ୍ତ ୧ ଦସାନି କମେ କରୁଥିବୁ
 ଦୋଲ ନ ଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମରେ
 ବର୍ତ୍ତିତ ଉପରୋକ୍ତ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ୫୭ ୫୩
 ୬ । ସେହି ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି
 ନିମିତ୍ତ ୧ ଦସାନି କମେ କରୁଥିବୁ
 ଦୋଲଧନ ଓ ସେହି ଗ୍ରାମରେ
 ଦେବା ଉପରୋକ୍ତ ଫସଲ
 ନିମିତ୍ତ ୫୯ ୫୩
 ୭ । ସେହି ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି
 ନିମିତ୍ତ ୧ ପ୍ରକରଣ କମେ କରୁଥିବୁ
 ଦୋଲ ନ ଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମ-
 ରେ ଦେବା ଉପରୋକ୍ତ ଫସଲ
 ନିମିତ୍ତ ୬୧ ୫୩
 ବାରି ମାସ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।
 ୮ । ଅଞ୍ଚଳ ନିମିତ୍ତ ୬୨ ୫୩
 ୯ । ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ତମ କରବା
 ନିମିତ୍ତ ବ୍ୟବହାର ଜଳର ୧୦୦୦
 କୁଏରମତ୍ତକୁ ୬୯ ୫୩
 ୧୦ । ଉଧାନ ।
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦିନରେ ଜଳକର
 ଦେୟ ଦେବ । ସଥା ।
 ଧାନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।—ମ କପ୍ପି ।—ଉତ୍କଳର
 ଅଞ୍ଚଳ ୧ ଜାନୁଆରୀ ।
 ୨ୟ କପ୍ପି ଜଳକର ୩
 ୩ୟ ମେ

ଅଞ୍ଚଳ ୧ କ୍ରମ
 ଡାକ୍ତରଧାନ ଓ ଶାଳକାଳୀନ ଫସଲ ୧ ଅଗଷ୍ଟ
 ମନ୍ତବ୍ୟ ।—କୌଣସି ସମୟରେ ଧାନ
 ଫସଲ ଉପରେ ଜଳକର କପ୍ପି ପସବର୍ତ୍ତନ
 ଦେବାର ବାଞ୍ଛନୀୟ ବିବେଚିତ ଦେଲେ ଧାନ
 ଫସଲ ଉପରେ ଜଳକର ୨ କପ୍ପିରେ ଦାଖଲ
 କରବାର ଅନୁମତି ରହିବ କରବା ଓ ସେହି
 ତାରଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ ସେହି ଭାରତରେ
 ରାଜ୍ୟ ଏକ ମୁଦ୍ରାରେ ଦାଖଲ କରବାକୁ
 ଚଳିବ କରବାର ଅଧିକାର ଶାସ୍ତ୍ର ଲେଖ୍ୟ
 ଗବର୍ଣ୍ଣର ସାଦେବକର ରହିଲ ।
 (ସ୍ଵାକ୍ଷର) ଯେ, ଏମ୍, ଦେଉଳ
 ଲେଖ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃକ ଅଛି । ଯା । ପୁରୀ
 ବାସ୍ୟ କରୁଣରେ ବଜାଦେଶ ଗବର୍ଣ୍ଣ
 ମେହଲ କଏଥ ସେକେଟସ ।
 ଏକଦାସ୍ ସର୍ବାଧାରଣକୁ ଶୁଭ କର ଯାଉ-
 ଅଛି ଯେ ଅମ୍ନେ ନାନାବ୍ୟ ଉତ୍ତମ ଅମ୍ବର
 ଯୋକ୍ତ ଜଳମ ଅଶାନ୍ତ ଅଛି ଯେ ସେ ଅମ୍ବ ରକ
 ଶ୍ରେଣୀର ଦରଭୁକ୍ତ । ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ବ୍ୟାପୀ
 ଫି ୧୧୧କୁ ୫୯ କା ଦ୍ଵିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଅକାର
 ବଜ ଏକ ପୁରୁଷ ୧ ୫୦୦ ମୁଦ୍ରାସ୍ ଶ୍ରେଣୀ
 ଅକାର ମଧ୍ୟକ ଏକ ପୁରୁଷ ୧ ୫୦୦ ଏ
 ଗରୁମାନ କୁମିରେ ରାଜ୍ୟରେ ଏକକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟ-
 ରେ ଫଳକ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧମଧ୍ୟରେ ରଖିବାକୁ ଚାହୁ-
 ଲେ ଦାଣ୍ଡି ବଦା ରୁପରେ ରଖିଲେ ଫଳକ
 ସାଦାକର ଏ ଗରୁପୁ ନେବାର ଦରକାର ହୁଏ
 ସେମାନେ ଅମ୍ବ ନିକଟକୁ ଲେଖିଲେ ପ୍ରାପ୍ତ
 ଦୋଲ ଯାଉବେ ଅଗ୍ନି ମୂଲ୍ୟ ଦେଲେ ଶକର
 ୫୨୩ କା ବିମିଶଳ ବ୍ୟାପୀ ଏକକ୍ତ ଅପରାପ୍ତ
 ବିକା ଦୋଲଧନର ସମ୍ଭାବନା କଲୁ ସେ ଅଗ୍ନେ
 ରୁଷା ଲେଖିବେ ତାଙ୍କ ନମନ୍ତେ ସେ ଗରୁ ରଖା
 ଯାଇଥିବ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାପ୍ତ ଦେବେ ।
 ଚା ୩୦ ରଖ କୁଲଇ । ଶ୍ରୀ ରୁଗୀରଥ୍ ପାଟିୟୁ
 ସଳ ୧୮୮୩ ମସିହା । ବିଷକ ପ୍ରିମିଂକମାନଙ୍କ
 ସହାୟତା ।
 ନୂତନ ସାଲସା, ନୂତନ ସାଲସା ।
 ଅଧୁକୋଟ ମତରେ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ
 ବ୍ୟବହାର କରବା ଅପାକ ବ୍ୟୟସାଧ ଓ କଷ୍ଟ-
 କର । ପୁଣି ଇଂଲଣ୍ଡ ସାଲସା ନାନା କାରଣ-
 ରେ ଏ ଦେଶୀୟ ଦେବରେ ଭେଦେ ଉପ-
 ବାସ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହି ଦେଉଳ ଏକପ୍ର-
 କାର ନୂତନ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କରୁଥିବୁ

କରୁଅଛି । ଏହା ଅନୁମ ଦେଶୀୟ ସାଲସାର
 ଉତ୍ତମୋତ୍ତମ ଉପାୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହାଦ୍ଵାରା
 ଦେବର ଶରତ ଓ ଦୂରତ ରକ୍ତର ସମସ୍ତ
 ଦୋଷ ଶାନ୍ତ କରିବା ଦୋଲ ଯାଏ । ଦେବର
 ଅଭିଜ୍ଞତା, ଉନ୍ନାମନ, କାକ୍ଷ, ପୁଣିଲ ପୁଣିଅ,
 ଦା, ନାଲୀ, ପସର ଦା, ଉତ୍ତମର ଘା,
 କୁଣ୍ଡିଅ, ପେଟର ଅପ୍ପ, ଧାରୁଦୋକାଳ ଓ
 ବହୁତ କୁର, ତୋଷୁକାତିନ୍ୟ, ଶ୍ଵେତକର
 ଶାଢ଼ୀ ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ପ୍ରକାର ଶାଢ଼ୀ ଏକ
 ନିଶ୍ଚୟ ଅସ୍ତମ ହୁଏ ।
 ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଦୋଲ ୫୯ କା ପାଟି
 ୫୦ । ଜଳନ ୫୯୦୫ । ଶାଢ଼ୀ ଅସ୍ତମ କ
 ଦେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରତ ବସାଏ ।
 ଶ୍ଵେତ କରବା ଚେତନା ଦାକା-
 ନାର ପ୍ରକୋ ଦେଉ ଉତ୍ତମାନ କୁଟି ୩୨ ନମ୍ବର
 ଉଦନରେ ଏ, ଦୋଷ କୋଷାକ୍ଷରା ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ହୁଏ, ଏକ ଦେବଳ ଶାଢ଼ୀ ନିକଟରେ
 ମିଳଇ ।
 ଗବର୍ଣ୍ଣମେଥ ବିକୋନା ଫେବୁରୀକୁ ।
 ଏହା ଦେବଦେଶରେ ଉତ୍ତମାନର ପଦକର୍ତ୍ତା ଲେଖକ
 ଉତ୍ତମ ଦୋଷ ବ୍ୟବହାର । ଦେବଦୋ ପ୍ରାଣ ପ୍ରାଣ
 ଚେତନା ଓ ଦେଶୀୟ ଉତ୍ତମାନର ପଦକର୍ତ୍ତା
 ଉଦନର ଦୋଷାକ୍ଷର ଉତ୍ତମାନର ପଦକର୍ତ୍ତା
 ଉଦନରେ ପଦକର୍ତ୍ତା ପଦକର୍ତ୍ତା ମିଳନରେ ସାଧ୍ୟ
 ତାହାମାନ ସହ ୫ ଅଧିକର ୫୨୩ । ଅଧିକର
 ୫୯୯ କା । ୧୨ ଅଧିକର ୫୨୩ ମୂଲ୍ୟ ୫୨୩ ।
 ଉତ୍କଳପତ୍ରିକାରେ ଉତ୍ତମ ବିକୋନା ଫେବୁରୀ
 ଓ ଦେଶୀୟ ବିକୋନା ଫେବୁରୀ ଉତ୍ତମ ।
 ପ୍ରଥମର ବିକୋନା

ଧାନ ୨୦	୫୦୦
ଅଧିକର	୫୨୩
ପ୍ରାଣ ବଦ ପ୍ରାଣ	୫୦୦

 ମାତ୍ର ବିକୋନା ବିକୋନା ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ
 ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ ୫୨୩ ରୁ ବିକୋ ଦେବ ଚାଉ ।
 ଉତ୍ତମ ଓ ଦେଶୀୟ ବିକୋନା ଉତ୍ତମ ପ୍ରଥମ ଅଧିକ
 ଦୋଳ ଓ ଦେଶୀୟ ବିକୋନା ଦେବ ।
 ଅଧିକ ବିକୋନା ବିକୋନା ବିକୋନା ଦୋଳ
 ଉତ୍ତମ ।
 ବିକୋନା ମୂଲ୍ୟ ବିକୋନା ବିକୋନା ଦୋଳ ।
 ମୂଲ୍ୟପାଠି ।

ଧାନ ୨୦	୫୦୦
ଅଧିକର	୫୨୩
ପ୍ରାଣ ବଦ ପ୍ରାଣ	୫୦୦

 ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ ବିକୋନା ବିକୋନା ବିକୋନା ଦୋଳ
 ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ ବିକୋନା ବିକୋନା ବିକୋନା ଦୋଳ ।

ଉତ୍କଳ ବାକ୍ୟ

ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରିକା ।

ଶ୍ରୀ ୧୮୩
ପୃ ୩୨

ପା ୧୧ ଉପ ମାତ୍ର ପତ୍ର ସମ୍ପାଦନା ମଧ୍ୟମା । ମୁଁ ପ୍ରାକ୍ତନ ୨୮ ନ ସମ୍ପାଦନା ୧୯୧୦ ସମ୍ପାଦକ

ମୂଲ୍ୟ	ଅପ୍ରେମ	ବିକାଶ
ବାର୍ଷିକ ୪ ୫ ୯	୪ ୨	୪ ୨
ତାଳମାସଲ ୪ ୦ ୩	୪ ୧	୪ ୧

ସମ୍ବାଦବାହକାରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ମାନବିର ପକ୍ଷରେ ଅବ୍ୟକ୍ତ ନିକର୍ତ୍ତୃମେୟ କର୍ମକ୍ଷମାକେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀମୁକ୍ତ ସ୍ଵପ୍ନାଦିଶ୍ରେୟ ସାହେବଙ୍କ ନିକଟରୁ ଛାତ୍ର-ଯୋଗେ ସମ୍ବାଦ ଅବିଷ୍ଟଳ ଯେ ସରଦାର ଭାଗ-କର ବୃତ୍ତିରୁ ଉକ୍ତ ଚିହ୍ନର କ୍ରମେ ପ୍ରକାଶ ଅନୁକ୍ରମେ ଆସିବ କିମ୍ପା ଦେଇଥିଲ । ସାହେବ ପ୍ରଶଂସିତଙ୍କ ଅଦେଶ ମତେ ବାଲେଶ୍ଵରର ପୁଲିସ ଯାହେବ ୮୮୦ ଜଣ କଳସୁବଳ ଭେଦ ସର-କମଳରଦନ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ, କି ନିଶ୍ଚୟ କର ଫେର ଅସି ଅଛନ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇ ନାହିଁ । ଦେବାକ ମଧ୍ୟ ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଫେର ଅସି ଅଛନ୍ତି ।

ମୁଦେଇର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାମା ଉତ୍କଳ ଅଦାଲତର ଖର୍ଚ୍ଚା ସହଜ ନିଉନିସିପାଲିଟି ବରୁଦରେ ଉକ୍ତ ଦେଇଅଛନ୍ତି । ମୁଦେଇ ପକ୍ଷରୁ ବାର୍ତ୍ତା ଯୋଗେ-ଖରଚନ୍ତୁ ଓ ବାର୍ତ୍ତା ବସିନବଦାସ ନିଜ ଉକ୍ତ-ମାନେ ଏବଂ ମୁଦାଲକ ପକ୍ଷରୁ ଶ୍ରୀମୁକ୍ତ ବଳ-ଚନ୍ଦ୍ର ସାହେବ ନାହିଁକୁ ଏବଂ ବାର୍ତ୍ତା ବର-କହର କୋଷ ଉକ୍ତର ସକାଳ ଜବାବ କର ଥିଲେ । ସମସ୍ତାହୁକୁ ଅନୁମୋଦନ ଏ ସପ୍ତ-ଦିନେ କର ସାହେବଙ୍କ ସ୍ଵପ୍ନ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେଲୁ । ଅଗାମୀ ସପ୍ତାଦିରେ ପାଠକଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବୁ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକକ ବୋଲିବା ଯଥେଷ୍ଟ ଯେ କିମ୍ପା ସାହେବଙ୍କ ନି-ସ୍ଵତ୍ଵରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଅନୁକର ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତାହାଙ୍କ ସହକାରରେ ବସ୍ତୁର ପ୍ର-ଶଂସା କରୁ ଅଛନ୍ତି ।

କି ଯୋଗାକ କିମ୍ପା ଉତ୍କଳବାହକରୁ କୌଣସି ଦାମା ଚାଲି ପାରିବ ନାହିଁ । କୌଣସି ଶ୍ରୀ ସାମା ଛତା ଅନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ସହବାସ କଲେ ସେ ଉତ୍କଳବାହକରୁ ବହୁତ ହେବ କିନ୍ତୁ ସାର୍ତ୍ତ ଚୁଷ୍ଟାଗୁରୁର ଅଭିଯୋଗ ତାହାର ସାମା କିମ୍ପା ସାମାରି ଉତ୍କଳବାହକରୁ ଅଭି ଅଭି ହେବ ଉପ-ସ୍ଥିତ କର ପାରିବ ନାହିଁ । ବିବାହର ବ ୧୫ ନ ମଧ୍ୟରେ ବସ୍ତୁକ ନାମ ରେକମ୍ପୁଷ୍ୟ କରୁବା-କୁ ହେବ ଏବଂ ସେହି ରେକମ୍ପୁଷ୍ୟ ବସ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ବିବାହର ପ୍ରମାଣ ସ୍ଵରୂପ ହେବ ।

ଉପରଲିଖିତ ପ୍ରସ୍ତାବମାନଙ୍କରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ବିଧବା ବିବାହର ଯତ୍ନକାରୀମାନେ ଏକା-ବେଳକେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଏବଂ ବିଧବା ବିବାହ ପ୍ରଚଳ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଅଛନ୍ତି ଏହା ଅସକ୍ଷମ ସ୍ଵଭାବର ଅଟଇ । ସହବାସ ଭିନ୍ନ ବିବାହ ସିଦ୍ଧ ନ ହେଲେ ବାଲକ୍ରୟମାନେ ବିବାହ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ଏବଂ ଚୁଷ୍ଟାଗୁ-ରଦ୍ଵାର ଉତ୍କଳବାହକରୁ ବହୁତ ହେବାର ବିଧି ମଧ୍ୟ ବିଧବାମାନଙ୍କୁ ବିବାହ ହେବା କାରଣ ବାଧ୍ୟ କରିବ । ଚୁଷ୍ଟା ବିଧବାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିଭୋଗ ପକ୍ଷରେ ଦାଇକୋଟି ସେପ୍ରକାର ନଜର ସ୍ଵାପନ କରି ଅଛନ୍ତି ତାହା ଯେତେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେଲେହେଁ ବିଧବା ବିବାହର ପ୍ରଚଳନରେ ହୋଇଅଛି ଅବଶ୍ୟ ସ୍ଵୀକାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ବାର୍ତ୍ତା ଗୋଷ୍ଠିକର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖାଇଲ ଟାକୁ ଉତ୍କଳ ସମ୍ପର୍କରେ କଟକ ନିଉନିସିପାଲିଟିର କେଅରମାନଙ୍କ ନାମରେ ଯେଉଁ ମୋକଦ୍ଦମା ଉପସ୍ଥିତ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସାହେବୁ ଏଠା ମୁଦ-ସଙ୍ଗ ଉପମିତ ହେଉଥିବାର ଏଥି ପୂର୍ବେ ଅନୁ-ମାନେ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଥିଲୁ ସେହି ଯୋକଦମା ମୁଦେଇଦ୍ଵାରା ଅସିଲରେ ଦାଏର ହୋଇ ଥିଲ ଏବଂ ମୁଦାଲ ମଧ୍ୟ ଏକ ହସ୍ତ ପସିଲ ଉପସ୍ଥିତ କରିଥିଲେ ଗତ ଚୁଧବାର ଶ୍ରୀମୁକ୍ତ କଳ ସାହେବ ଉକ୍ତ ମୋକଦ୍ଦମାର ମମସ୍ତ ବାଗଜପତ୍ର ଓ ଉକ୍ତାଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚିତକର୍ମ ସ୍ଵତ୍ଵ ବର୍ତ୍ତ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଅର୍ଥାତ୍ ଗତ ସ୍ଵତ୍ଵବାଦ

ମାନ୍ୟକ ପ୍ରଦେଶର ହିନ୍ଦୁମାନେ ବିଧବା ବି-ବାହ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଅଛ-ନ୍ତି । ସେମାନେ ଆପଣା ଅଭିଳାଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା କାରଣ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡକଠାରେ ଗୋଟିଏ ଆଇନ ବ୍ୟବହ କରିବାର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଆଇନର ଖଣ୍ଡିଏ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ମଧ୍ୟ ଗବର୍ଣ୍ଣ ମେଣ୍ଡଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିଅଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ମର୍ମ ଏହି କି ସହବାସ ବ୍ୟତୀତ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାହ ଆଇନସିଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ସହବାସଦ୍ଵାରା ବିବାହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ ହେଲେ ଖୋବ-

ବିଭାଗର ଚଳନ ମାସ ତା ୨ ରଦେ

ହବାଦ ଅସିଧା ଚଳୁଥିବା ପୁଣ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀରେ ମହାମାନ୍ୟ ଲିଡ଼ି ଶ୍ରୀମନ ବାହାଦୁରୀଙ୍କ ଶ୍ରୀରାଜ-
 ଶ୍ରୀୟୁ ରାଜନାଥଙ୍କୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବା କାରଣ
 ଶ୍ରୀୟୁଙ୍କ ଜନ୍ମ ବ୍ରାଜେ ଯାହେବଙ୍କ ସମ୍ଭବତଃରେ
 ଏକ ବିଷୟ ସମ୍ଭବତଃ ହୋଇଥିଲା । ମହାମାନ୍ୟ ଶ୍ରୀୟୁ
 ଶ୍ରୀୟୁଙ୍କ ପୁତ୍ରୀଙ୍କ ସାହେବ, ବାବୁ ଲଳିତାମୋହନ
 ଯୋଗ, କେତେ ଜଣ ଶ୍ରୀରାଜଶ୍ରୀୟୁ କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳା
 ଏବଂ ପାଲି ମେଘା ସମ୍ଭବ ଅନେକ ସତ୍ୟ ସେ-
 ଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଲିଡ଼ି ଶ୍ରୀମନଙ୍କ ପ୍ରତି
 ସମ୍ଭାଷଣାରଣ୍ୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଏବଂ
 ତାହାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ-
 ମାନ ଅନୁମୋଦନ ଦେବା ବିଷୟରେ ଲିଡ଼ିର-
 ଶ୍ରୀମାନ ଅବଧାରଣ ହେଲେ । ଶ୍ରୀୟୁଙ୍କୁ ବ୍ରାଜେ
 ଶ୍ରୀୟୁଙ୍କୁ କେତେ ସେ ଲଳିତାଙ୍କ ସାହେବଙ୍କ
 ପ୍ରସ୍ତାବର ଫଳଦାୟୀ ଆଇନ ସଂଗୋଧନ
 ବିଷୟର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଶ୍ରୀମତୀ ମହାରାଣୀଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସୂଚକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉପର କାର୍ଯ୍ୟ
 ଅଟଇ ଏବଂ ଏଥି ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଗୋଟି-
 ଯୋଗ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ ସେହି ସେହି
 ଚିନ୍ତା ହିତର କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଶ୍ରୀରାଜ୍ୟ
 ବିଷୟର ଉପାଦାନର ସୁଂସା ଅଟଇ । ବହୁତା
 ଶେଷରେ ସେ କର୍ମମାନର ଇଂରାଜମାନଙ୍କ
 ତାହାଙ୍କ ପୁଣ୍ୟପୁରୁଷଙ୍କ ଦୁଇ ଅନ୍ତର୍ଗତ କାର୍ଯ୍ୟର
 ପ୍ରଗତିର ଭରସା ସକାଶେ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।
 ଶ୍ରୀୟୁଙ୍କ ଜନ୍ମ ବ୍ରାଜେ ସାହେବ ଯେମନ୍ତ
 ଶ୍ରୀରାଜ୍ୟ ପ୍ରଥମ ବଞ୍ଚି ଶେଷକୁ ବିଲକ୍ଷଣ
 ମହାତ୍ କଲି ଏବଂ ଉଦାରଚିତ୍ତକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର
 ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅଟଇ । ସେ ସେ ପ୍ରକଳେ ଶ୍ରୀରାଜ୍ୟ
 ବିଶିଷ୍ଟ ଅନୁକ୍ରମରେ ଯଥା କଲ୍ୟାଣ ଅଟଇ ସେ
 ସ୍ତ୍ରୀରେ ଅନୁମାନକର ହେତେ ଅଧା ଟେକିଅଛି
 ତାହା କୋଲିବା ଅଧିକ । ବାବୁ ଲଳିତାମୋହନ
 ଯୋଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏ ସମ୍ଭା ହୋଇଅଛି
 ଅଥବା ବିଲକ୍ଷଣରେ ଅନୋଲନ କରିବା
 ହେତେ ଶେଷସୂତ୍ର ଏବଂ ଉତ୍କଳୀ ତାହାଙ୍କୁ
 ପାଣି ସମ୍ପ୍ରାପନ କରିବା କେତେ ବାହୁସାଧୁ ତାହା
 ଶାଠକମାନେ ଅନୁରୋଧ କରିବେ ।

ଦ୍ୱାଜ ମହାଜନଙ୍କ ଟ ୧୦୦୦୦ କାର ତତ୍ତା-
 ଲଗ ମୋକଦମା ଗତ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲା ।
 ଟ ୧୦ ଶ ଆସୀମୀ ଏଥିରେ ଦୌରାପ୍ରସିଦ୍ଧ
 ହୋଇଥିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଟ ୨ ଶ ତତ୍ତାପୁତ୍ର
 କରିବା ଏକ ଜଣ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାୟତା ଏବଂ ଲଳିତା
 ତତ୍ତାଉତ୍ତ ମାଲ ରଖିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ।

ଅପେକ୍ଷାର ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଟ ୨ ଶ ଦୋଷୀ
 ଏବଂ ଟ ୩ ଶ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ହେବାର ମତ ଦେଇ
 ଥିଲେ ମାତ୍ର ଜଜ ସାହେବଙ୍କ ବିଚାରରେ
 କେବଳ ତତ୍ତାଉତ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ଜଣ ପ୍ରମାଣ
 ଥିବାବେଳେ ମୁକ୍ତି ପାଇଲା ଅର୍ଥ ସମସ୍ତେ ଦୋଷୀ
 ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ । ଦୋଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଟ ୩ ଶ
 ତତ୍ତାଉତ୍ତ ଏବଂ ଏକଜଣ ଉତ୍କଳ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ
 ଏପରି ଉତ୍କଳ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ତତ୍ତାଉତ୍ତ
 ମାଲ ରଖିଥିବା ଟ ୩ ଶ ଉତ୍କଳ ଲେଖିଏ
 କଠିନ ପରଶମ ସହର କାରବାର ଦଣ୍ଡ ପାଇ
 ଅଛନ୍ତି । ଆସୀମୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଜଣ
 ସକାଶେ ବାରିଷ୍ଟର ବିଲକ୍ଷଣ ସାହେବ ଏବଂ
 କେତେ ଜଣଙ୍କ ସକାଶେ ଉତ୍କଳ ଶେଣାଉ ଓଜ-
 ନି ବାବୁ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଗୋରୁପ୍ରମା ତତ୍ତାଉ
 ଥିଲେ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଖଲସ ହୋଇ ଗଲ
 ସେ ମଧୁ ବାବୁଙ୍କ ଆସୀମୀ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଅଟଇ
 ଏକସମ୍ପର୍କ ଆସୀମୀମାନେ ବିଲକ୍ଷଣ ସାହେବଙ୍କ
 ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଶ୍ରୀୟୁଙ୍କ ଜଜ ସାହେବ
 ବହୁତ ପରଶମ କରି ଘର ଗଢ଼ି ଲେଖି ଏମା-
 ନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ କରିଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତାହା ସମ୍ଭା-
 ଧାରଣ୍ୟ ବିଷୟ ସହର ବିଲକ୍ଷଣ ଦେବାର
 ଜଣାଯାଏ । କେବଳ ଦଣ୍ଡ ବିଷୟରେ ମତ
 ହେବ ଅତି କାରଣ ଅନେକ ଆସୀମୀ ପ୍ରଥମ
 ଥର ବିଚାରରେ ଅସି ସାବ୍ୟସ୍ତ କାରବାର
 ଲାଭଅଛନ୍ତି । ପୁଲସ ଇନ୍ଦ୍ରୋକ୍ତର ବାବୁ ଶ୍ୟାମ
 ସୁନ୍ଦର ଦତ୍ତ ଏହି ତତ୍ତାଉତ୍ତମାନଙ୍କୁ ଧରି ପ୍ରଶ-
 ସ୍ୟାୟୁ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ନୁହଁ ହୋଇଥିବା
 ଟ ୧୦୦୦୦ କା ମଧ୍ୟରୁ ଏହି ଆସୀମୀଠାରୁ
 ହେଉଥିବା ଶୋକସତ ଟଙ୍କା ପୁଲସ ପ୍ରାପ୍ତ
 କରିଅଛନ୍ତି । ଅର୍ଥ ଏକ ପ୍ରକାରୁ ଟ ୫୨୦୦୦ କା
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାର କରିଅଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍କଳ ମାମ-
 ଲା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଅଛି । ଯେମନ୍ତ ଆସୀମୀ ଧର
 ପଡ଼ିଲେ ଯେମନ୍ତ ଟଙ୍କା ବାହାରିଥିଲେ ଅତୁର
 ସୁଖର ବିଷୟ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପତ୍ରିକାରୁ ପାଠ କଲୁ ଯେ
 ଅବସ୍ଥାନ ହେଲେ ପୁଣ୍ୟ ନଗରରେ ମହାଦତ୍ତା
 ଏହି ଅଜ୍ଞା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଅଛି କି ବିନା ପାଠ-
 ରେ ଦୌରାସି ଲୋକ ବହୁ ମାତ୍ର ଗତତାତ
 ଗଞ୍ଜେଇ କିଣି ପାରବ ନାହିଁ । ଯାହାର ଉକ୍ତ
 ଗଞ୍ଜେଇ ଅବଶ୍ୟକ ଦେବ ସେ ହତେଶକୁ
 ଯାଇ ପାସ କରି ଅସି ଦୋକାଗରୁ ଦେଖା-
 ଲିଲେ ଦୋକାଗର ତହାରୁ ଗତତାତ ଗଞ୍ଜେଇ

ବିକ୍ରୟ କରିବ ଏବଂ ଦୌରାସି ଦୋକାଗର
 ପାସ ନ ଦେଖି ବାହାରକୁ ଗଞ୍ଜେଇ ବିକ୍ରୟ
 କଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଦଣ୍ଡମାୟୁ ଦେବ । ଏଥର
 ପୁଣ୍ୟ ନଗରରେ ଶ୍ରୀରାଜ୍ୟ ବିଷୟର ଅବସ୍ଥା
 ପ୍ରକଳ ଏବଂ ଗତତାତ ଗଞ୍ଜେଇ ଉତ୍କଳ ବିଲକ୍ଷଣ
 କରିବା ଅଟଇ । ବିଲକ୍ଷଣୀ ଗଞ୍ଜେଇ ଉତ୍କଳର
 ଶେଷ ଜାତ କରିବ ବୋଲି ଲେଖେ ପାଣି
 ବିଷୟର କରିବୁ ନାହିଁ । ଏପ୍ରକାର ଉତ୍କଳ
 ଲିଖିତ ଅଜ୍ଞାତାସ ପ୍ରଥମତଃ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଅଭାବ
 ଉପାୟ ହୋଇଅଛି ତାରଣ ପାସ ଦୁରାପନ
 ଯାଇ ତତ୍ତା ପଡ଼ିବାରୁ ଅନେକ ଲୋକ ଆସି
 ପାଣି ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା ଦେଖି ଓ ଯେତେ
 କାରଣ ଅଟଇ । ଗତତାତ ଗଞ୍ଜେଇ ପ୍ରତି
 ପ୍ରାଣୀୟ ଦାବିକର ଭବ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ
 ଅଧିକାର ଅଛି ବୋଲି ଅନୁମାନ କରା ନାହିଁ
 ସହର ଦୂରରେ ଏ ଅଜ୍ଞା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦୋଷୀ
 ଦେଉଅଛି ଏବଂ ଅଇନରେ ପାସର ବିଲକ୍ଷଣ
 ବିନା ପାସରେ ଉଦ୍ଧର କରିବା ବିଷୟ ଅଭାବ
 ନିକଟରେ ରଖିବାର ଯେଉଁ ନିୟମ ଅଛି ତହିଁ
 ବିଲକ୍ଷଣେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିୟମଟ ହୋଇ ଅଛି
 ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଦେଲେ ବିଲକ୍ଷଣ ଆସୀମୀ
 ସାହେବ ଅଛନ୍ତି ସେ ଯେତେ ଓ କଥା ପାସର
 ଉତ୍କଳ ପ୍ରକାର ଅଟଇ । ତାହାଙ୍କ ଅଧିକାର
 ଏପରି ଅଇନକରୁକି କାର୍ଯ୍ୟ ଦେବ ତାହା
 ମଧ୍ୟ ଅନୁମାନ କରିବା ଠିକ । ଫଳେ ତାହା-
 କର କାର୍ଯ୍ୟ ଅଇନ ସଙ୍ଗତ ଦେଉ
 ଦେଉ ଉତ୍କଳ ଫଳ ଯେ ଉତ୍କଳ ହୋଇ ନାହିଁ
 ଏବଂ ତାହାଙ୍କୁ ତତ୍ତାଉ ଦେବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ
 ଅନୁମୋଦନ ଅଧା କରୁ କି ସେ ଏହି ସୁଦ୍ଧା
 ଅନୁକରଣା ଦୁରାପନ ବିଲକ୍ଷଣ ଦେବ
 ବିଧାନ ବିଲକ୍ଷଣ ଶାସ୍ତ୍ର ମନୋଯୋଗୀ ଦେବେ ।
 ଗତତାତ ଗଞ୍ଜେଇ ଶେଷ ବିକ୍ରୟ ଦୋକାଗର
 ଅନେକ ପ୍ରକାର ଅଛି ଏହା ଅନୁମୋଦନ ପା-
 କାର କରୁ ଏବଂ ସେ ବିଷୟକୁ ବିଲକ୍ଷଣ
 କରିବା ସବିଶ୍ୟ ଶୁଣା ଦାବିକର ପ୍ରଧାନ ଯାହା
 ଅଟଇ । ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନର ନିୟମଟ ଶେଷ କରା
 ରଖି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ବିଲକ୍ଷଣ
 ଘରେ ଭୁଷ ହେଇ ବଇ ତଥା ବିଲକ୍ଷଣ
 ହୋଇଅଛି ।

କାଲେଣର ତାହାସୁସଭାର ବାରିକ ବିଷୟ-
 ଶର ସଂଗେଷ ବିଲକ୍ଷଣ ଉତ୍କଳବର୍ତ୍ତକ
 କଟିକ ହୋଇଅଛି । ଗବର୍ଷ ହେବା

ଦ୍ଵାରା (ପୁସ୍ତକର ବାକ୍ୟ ସହ) ୪ ୪୦୨୯୯
 ଅପ୍ତ ଓ ୩୮୪୪ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା । ବ୍ୟୟ
 ମଧ୍ୟରେ ଅପ୍ତଶାସନ ବିଷୟକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ମୁଦ୍ରାକରଣ
 ଓ ଚଳରଣରେ ୫୦୦ଟା ଏବଂ ଅଦାଲତର ଅବ-
 ସାନନା ମୋକଦ୍ଦମାର ସାହାଯ୍ୟରେ ୫୨୯୦ଟା
 ସଂଗ୍ରହ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏସବୁରେ କି ୮୮୮
 ପ୍ରାୟ ଅଛି । ଏମାନଙ୍କର ଗଠବର୍ଣ୍ଣ ୧୩ ଅଧି-
 କେଶନ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ
 ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟାପାରରେ ୧୦ ଅଧିକେଶନ ହୋଇ
 ଥିଲା । କଥିତ ହୋଇଅଛି କି ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ
 ସମସ୍ତ ସମାଜକୁ ବଳ କରି ଏ ସବୁ ଅପ୍ତଶା-
 ସନ ବିଷୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଅଛନ୍ତି । ସଭାର
 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି କେବଳ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭ୍ୟ
 ହୋଇ ଗୃହ ବିଷୟରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦେବା
 ନିମନ୍ତେ ମଞ୍ଜୁ ବନା ମଧ୍ୟରେ ବିଭବର ହୋଇ
 ଥିଲା ଏବଂ ଭଲ ଲୁଗା ବୁଣିବା ସକାଶେ ସେଠା
 ଉପମାନଙ୍କୁ ସଭା ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ ଅଛନ୍ତି । ଶାନ୍ତି-
 ସୁରୁତୁ ଭଲ ଚଳି ଅଗାର ବାଲେଶ୍ଵରର
 ଉପମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ଲୁଗା ବୁଣିବାର ଶିକ୍ଷା
 ଦେବା ନିମନ୍ତେ ସଭା ଉଦ୍ୟମଶୀଳ ହୋଇ
 ଅଛି ଏବଂ ହେଁପାଇଁ ବିଶେଷ ଭେଦାନ୍ତର
 ସର୍ଥ ସମ୍ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଯତ୍ନ ଦେଇଅଛି । ଅ-
 ପମାନେ ବାଲେଶ୍ଵର ସଭାର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ
 ସହାୟତା ହାତକରି ମଞ୍ଜୁ ଏବଂ ସଦ୍ୟସି ଏଥି-
 ରେ ସଭା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବେ ତେବେ ଓଡ଼ି-
 ଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଭାପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀ ହେବେ
 ନାହିଁ । ବାଲେଶ୍ଵର ଏକସମୟରେ
 ଉତ୍ତମ ଲୁଗା ବୁଣିବା ବିଷୟରେ ବିଖ୍ୟାତ
 ଥିଲା ସେହି ଖ୍ୟାତିକୁ ଲୋକଟାର ଆଣିବା ଏବଂ
 ଲୁଗା ସେଠା ଚଳି କଲିକୁ ସୁନକାରୀତା କରି-
 ବା ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରଶଂସନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେବ । ମାତ୍ର
 ଦେବଳ ବଙ୍ଗଳା ଅଦର୍ଶରେ ସବୁ ସୁନ୍ଦାର
 ଲୁଗା ବୁଣିଲେ ଓଡ଼ିଶାର ବାଣିଜ୍ୟ ବିଶେଷ
 କ୍ରମରେ ଦେବା ପକ୍ଷରେ ଅପ୍ତମାନଙ୍କର ସନେନ
 ହେଉଅଛି । ମୋଟ ସୁନ୍ଦାର ଲୁଗା ଯେଉଁଠି
 ଅଛି ଅଳ୍ପ ବ୍ୟୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପାରବ
 କରୁଥିବାର ତେଣୁ କରିବା ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀର କା-
 ର୍ୟ ହିଁ ତେଣୁ କରିବା ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀର କା-
 ର୍ୟ ହିଁ ଦ୍ଵାରା କରିବାକୁ କଲଚନ୍ତି ସହଜ ବର୍ତ୍ତମାନ
 ସରକାରୀତା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଅଛି ଏଥିରେ
 ଯେପରିମାଣରେ ଉପମାନେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ
 ଯେପରିମାଣରେ ଉପମାନେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ
 ହେବେ ସେପରିମାଣରେ ତାହାଙ୍କର ସୁଦଶା
 ଉପମାନେ ହେବ ଏବଂ ଏହି ମାର୍ଗରେ ବାଣିଜ୍ୟ
 ଉପମାନେ ହେବ ଏବଂ ଏହି ମାର୍ଗରେ ବାଣିଜ୍ୟ
 ଉପମାନେ ହେବ ଏବଂ ଏହି ମାର୍ଗରେ ବାଣିଜ୍ୟ

ସବୁ ଲୁଗା ବୁଣିବାଦ୍ଵାରା ଆଗାଧାରୀ ଚନ୍ଦ୍ରକୋ-
 ଶା ଶାନ୍ତିପୁରା ପ୍ରଭୃତିର ଲୁଗାକୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଚଳି
 ଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି ତାହା ଦେଲେ ମଧ୍ୟ
 ସାମାନ୍ୟ କଥା ନୁହେଁ ।

**କଳୀୟ ସୁବାକ କୃଷିଶିଖାର
 ଫଳ ।**

ଏ ଦେଶୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ କୃଷି ବିଦ୍ୟାରେ ସୁଶିକ୍ଷି-
 ତ କରିବା ସକାଶେ ଭୁବନେଶ୍ଵର ଲେଫ୍ଟିନଣ୍ଟ ଗବ-
 ଶ୍ଟିର ମାନଦର ସର ଇଞ୍ଚନ ସାହେବ ପ୍ରଭବର୍ଷ
 ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗୁ ଦୁଇଜଣ ବୃତ୍ତିଭୋଗୀ ଶୁଦ୍ର ପଠାଇ-
 ବାର ଯେଉଁ ନିୟମ କରିଅଛନ୍ତି ତହିଁରୁ ଏଥି
 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ଫଳ ଲାଭ ହେବାର
 ଶୁଣି ଅପ୍ତମାନେ ଅଧ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ
 ଅଛନ୍ତି । ଏହି ନିୟମାନୁସାରେ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ବାବୁ
 ଅମିକାଚରଣ ସେନ ଏବଂ ସପ୍ତଦ ସଖାଓତ
 ହୋସେନ ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗୁ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ହୋଇ ସାରେ-
 ନଶେଷ୍ଟାର କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ ।
 ସେମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ
 ହୋଇଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଅନୁବାଳ ମଧ୍ୟରେ ଏଦେ-
 ଶକୁ ଫେରି ଆସିବେ । ଏମାନେ ଯେଉଁଠି
 ପ୍ରଶଂସା ସହଜ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ତାହା
 ସହାୟାର ଶକ୍ତି ଲାଗିବା କାରଣ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ
 ଗଜେଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଅଛି । ତହିଁରୁ
 ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଶୁଦ୍ରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାବୁ
 ଅମିକାଚରଣ ସେନ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ସପ୍ତଦ-
 ସଖାଓତ ଦ୍ଵୟରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ଥାନ ଓଡ଼ିଶା ନାମ-
 ରେ ଜଣେ ସାହେବ ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି
 ଅଛନ୍ତି । ସେନ ମହାଶୟର ଏକା ପ୍ରଥମ-
 ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିବା ଗୌରବର ବିଷୟ ମାତ୍ର
 ତହିଁରୁ ଅଧିକ ପାରଦର୍ଶିତା ସେ ଦେଖାଇ ଅଧିକ
 ଗୌରବଦାୟକ ହୋଇଅଛନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଉକ୍ତ
 ସାଲେକଶେଷ୍ଟର କଲେଜ ସ୍ଥାପନ ହେଲା
 ବନୁ ଯେତେ ଶୁଦ୍ର ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଅଛନ୍ତି ସେନ
 ମହାଶୟ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ନମ୍ବର ପାଇ-
 ଅଛନ୍ତି ଏବଂ କଲେଜର ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଏହାଙ୍କ
 ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଅଧ୍ୟାପକ ହୋଇ ଉକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର
 ପ୍ରଶଂସାପତ୍ରମାନ ଦେଇଅଛନ୍ତି । ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗୁ ସେ-
 କେଟଣ୍ଟ ଏପ୍ରକାର ଉତ୍ତମ ଫଳ ଲାଭରେ
 ଅଧ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଏକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଲିପି
 ପ୍ରକାଶ କରିଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତହିଁରେ ସେନଙ୍କୁ
 ଅଧ୍ୟାପକତା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏବଂ ସପ୍ତଦଙ୍କୁ ଦ୍ଵିତୀୟ
 ଅଧିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୋଜିତ କରିବାର ପସ୍-

ମର୍ଣ ଦେଇଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ସାହେବଙ୍କୁ
 କୃଷି ବିଭାଗର ଉଚ୍ଚେକ୍ଷିତ ଜେନରଲଙ୍କ
 ପଦରେ ନିୟୁକ୍ତ କରିବାର ସ୍ଥିର ହୋଇଅଛି ।
 ଏହାକୁ ଉଚ୍ଚତରାଧିକାର କରାଳର ଫଳ ଭିନ୍ନ
 ଅର୍ଥ କି ବୋଲି ଯିବ । ଯେମନ୍ତ ଏକା ସମ୍ପତ୍ତି
 ମନରେ ନାଗସୁଣ୍ଠାକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏବଂ ମହାଦେ-
 ବଙ୍କୁ ବିଷ ଲାଭ ହେଲେ ତତୁପ୍ତ ଏଠାରେ ହୋଇ
 ଅଛି ସେନ ଯେସ୍ତୁଲେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତରେ ପ୍ରଥମ
 ହେଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟତା
 ଦେଖାଇଲେ ସେ ସ୍ଥଳେ ସେ ଉଚ୍ଚେକ୍ଷିତ
 ପଦର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ଏହା କଦାଚ
 ବୋଲିଯାଇ ନ ଯାରେ ତେବେ କି କେବଳ
 ବର୍ଣ୍ଣର ଦୋଷ ଏଠାରେ ଦୃଷ୍ଟ । ଯାହା ଦେଉ
 ଦେଶୀୟ ଶୁଦ୍ର ଯେ ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗୁରେ ଯାଇ ବିଲ୍ଡି-
 ଶୁଦ୍ରଙ୍କ ଉପରକୁ ଉଠି ଗଲେ ଅପାଦତା ଏହା
 ବଡ଼ ସୁଖର ବିଷୟ ଅଟେ ଏବଂ କାଳେ ଯେ
 ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଏମାନଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତାର ସମପତ୍ତ
 ସୁରକ୍ଷାର ଦେବେ ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ସନେନ ନାହିଁ ।

**—*—
 ଅପିଲ ବେଷ ।**

ବଙ୍ଗଳାର କେତେକ ଜଣାରେ ଦେବୀନୀ
 ଅପିଲ ବେଷ ସମ୍ପ୍ରାପନ ଦେବାର ମଞ୍ଜୁର ହୋଇ
 ଅଛି ବୋଲି ଏଥିପ୍ରକ୍ରେ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ
 ଅଛି । ଉକ୍ତ ଅପିଲ ବେଷ ସକାଶେ ଯେଉଁ
 ପ୍ରଧାନ ନିୟମମାନ ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗୁ ଉଚ୍ଚତରାଧିକାରୀ
 ଶ୍ରେଣୀ ଅବଧାରଣ କରିଅଛନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତ ନିମ୍ନ
 ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଯଥା—

- (୧) ବର୍ତ୍ତମାନରେ ଗୁଣ୍ଡେଶମାଳୀ ଅପିଲ
 ବେଷ ସମ୍ପ୍ରାପିତ ହେବ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
 ଜଳ ଉପରେ ଏହାର ସମତା ରହିବ, ଏଥିରେ
 ସୁଖରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ ତଳିଲେ ଏହାର ସଖ୍ୟା
 କମଣ୍ଡ ବୃଦ୍ଧି କରିବ, ୧୧୫ରୁ ଅଧିକ ବେଷ
 ସମ୍ପ୍ରାପିତ ହେବ ନାହିଁ ।
- (୨) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅପିଲ ଅଦାଲତରେ
 ଦୁଇଜଣ ଲେଖିଏ ଜଜ ନିୟୁକ୍ତ ହେବେ ।
 ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଶିବିଲ୍ଡିଙ୍ଗୁ ଶ୍ରେଣୀରୁ ଓ
 ଅନ୍ୟ ଏକଜଣ ଅଧିକାରୀ ବିଶ୍ଵ ବିଭାଗରୁ ନିୟୁ-
 କ୍ତ ହେବେ । ଶିବିଲ୍ଡିଙ୍ଗୁ ଜଜ ୨୦୦୦ ଟଙ୍କା
 ବେତନ ପାଇବେ ।
- (୩) ଏମାନେ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ଅପିଲ ଯୋଗ୍ୟ ମକଦ୍ଦମାର ବିଷୟ କରିବେ ।
 ଅପିଲ ଯୋଗ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀ ଅଦାଲତର ମକଦ୍ଦମା ଓ
 ଶୁଣଣା ମକଦ୍ଦମାର ବିଷୟ ମଧ୍ୟ ଏମାନେ କରି

ପାରିବେ । ଖଜଣା ମୋକଦମାର ଅଧିକ ସମ୍ପ-
ନରେ ଓ ସେହି ସମସ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ଅଦାଲତର
ମକଦମାର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧିକ ତଳେ ନାହିଁ,
ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ପର୍କରେ ନିମ୍ନରେ କୌଣସି ସରକାରୀ
ଦେବ ନାହିଁ ।

(୪) ଶ୍ରେଣୀ ଅଦାଲତର ମକଦମା ଓ
ଖଜଣା ମକଦମା ବ୍ୟତୀତ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସକଳ ମକଦମାରେ ଉତ୍ତମ ଜଜନର ସମ୍ପୂ-
ର୍ଣ୍ଣ ଏକ ଦେଲେ ସେହି କର୍ମରୁ ନୂତାନ କର୍ତ୍ତ-
ତନା ଉଦ୍ଦୀପିତ ।

(୫) ଶ୍ରେଣୀ ଅଦାଲତର ମକଦମା ଓ
ଖଜଣା ମକଦମା ବ୍ୟତୀତ ୫୦୦ ଟଙ୍କାର ଅଧିକ
ଓ ଅନଧିକ ମକଦମାରେ ଜଜମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂ-
ର୍ଣ୍ଣ ଅନୈକ୍ୟ ଦେଲେ ଦାଉକୋର୍ଟରେ ତାହାର
୨ୟ ବାର କର୍ମର ଦୋର ପାରିବ ।

(୬) ୫୦୦ ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ମକଦମାରେ
ଜଜମାନଙ୍କର ମତର ଅନୈକ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ନ
ହୁଏ, ତନ୍ତୁ ଉତ୍ତରେ ସର୍ବ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ସମ୍ପ-
ନରେ ପ୍ରମୁ ଉଦିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ଓ
ସେଥିପାଇଁ ୨ୟ ଅଧିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ, ବୋଧହୁଏ
ତାହାଦେଲେ ଜଜମାନେ ସେ କର୍ମରେ
ଦାଉକୋର୍ଟର ମତ ପ୍ରତ୍ୟେକ କରି ପାରିବେ ଏବଂ
ଦୁଇପକାର ଦାଉକୋର୍ଟରେ ଅଧିକ କରିବାର
ସମ୍ଭାବନା ଦେଇ ପାରିବେ ।

(୭) ଅଧିକ ବେଶ୍ୟ କର୍ମରେ ସର୍ବ
କୌଣସିପ୍ରକାର ରୁମ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, ଅଥବା
କର୍ମର କର୍ମରେ ଘୋର ଅନିୟମପରିଚା ପରି
ଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ, ତାହା ଦେଲେ ଦାଉକୋର୍ଟ ସମ୍ପୂ-
ର୍ଣ୍ଣ ତାହାର ୨ୟ ଅଧିକର ଅନୁମତ ପ୍ରଦାନ କରି
ପାରିବେ ।

(୮) ଏକତ୍ୟକ୍ତ ୫୦୦ ଟଙ୍କାର ଅନ-
ଧିକ ମକଦମାର ଅଧିକ ୨ୟ ଅଧିକ ଦେବ
ନାହିଁ । ୨ୟ ଅଧିକ ଉପସ୍ଥିତ ଦେଲେ
ମକଦମାର ସମସ୍ତ ଦାଉ, ଆଇନପ୍ରକଳ ପ୍ରଶ୍ନ ଓ
ନାର୍ଯ୍ୟବିଧି ପ୍ରକୃତ କର୍ମରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାର
ସମତା ଦାଉକୋର୍ଟର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପରାମର୍ଶରୁ ଏହି ଦେବାନୀ
ଅଧିକ ବେଶ୍ୟମାନ କେବଳ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର
ସ୍ୱରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରାପିତ ହେବ ଏବଂ ଏଥିର
କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ଉତ୍ତରକର୍ଣ୍ଣୀୟ ମକର୍ଣ୍ଣମେଖ ଅନୁଷ-
ଣେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖି ବର୍ତ୍ତମାନ ଉତ୍ତର କର୍ମର
କର୍ମର ବଳରେ ସେକେଟିଂସ୍ତୁ ଛାଡ଼ି କର୍ମ-
ନିବେ ବୋଲି ଅବଶ୍ୟ ହୋଇଅଛି ।

ଅପେମାନେ ଅବଗତ ଦେଲୁଁ ସେ ଅନୁ-
ମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରେଣୀ ଲିଷ୍ଟ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଶାମସନ
ସାଦେବ ସରକାରୀକ ଅମଳରେ ବଙ୍ଗଳାର
ସେକେଟିଂସ୍ତୁ ସ୍ୱରୂପ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପସ୍ଥିତ
କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାକ ଦାଉରେ
ଏଥିର କାର୍ଯ୍ୟ ରୁ ପଡ଼ିଲ । ଏଥିରୁ ଅପା
ଦେଉଅଛି କି ସେ ଏହି କର୍ମରୁ ସମ୍ଭଳ କରବା-
କୁ ବ୍ୟତ୍ୟେକ ସମ୍ଭବୀନୁ ହେବେ । ସେ ଦାଉ-
କୋର୍ଟର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜାଣିବାକୁ ପଡ଼ି ନେଣି
ଅଛି । ଏହି ଅଭିପ୍ରାୟ ସହିତ ଅପଣା ଉପୋ-
ର୍ଷ ପଠାଇଲେ ମକର୍ଣ୍ଣମେଖ ଉତ୍ତମ ଏ କର୍ମରୁ
ଆଇନ କର୍ମର କରବେ ଏବଂ ଅନୁମାନ ହୁଅ-
ଇ ଅପଣା ବର୍ତ୍ତମାନୁ ନୁତନ କର୍ମର କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକ
ଦେବ ।

ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶରେ କୃଷି ଉତ୍ତର
ଅନୁମାନ ।

ଉତ୍ତରବର୍ଷ କୃଷିପ୍ରଧାନ ଦେଶ ପ୍ରକାର
କୃଷିର ଉତ୍ତର ସହିତ ଏ ଦେଶରୁ ଲେଖକ
ଅବସ୍ଥା ଉତ୍ତର କେମନ୍ତ ଶାକ ସମ୍ପର୍କ ତାହା
ଗୁଣିତବା ଅନାବଦ୍ୟ ଅଟଇ । ଏଠାରେ
ପ୍ରାଚୀନକାଳରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଣାଳୀରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ
କେଉଁପ୍ରକାର ଅବଧି ମଧ୍ୟ ସେହିପ୍ରକାର ରହିଥିଲା ମାନ
ପ୍ରାନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରକୃତ ସହ୍ୟଦେଶମାନଙ୍କ-
ରେ ଲେଖକ ନାନା ଉପାୟଦ୍ୱାରା କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟକୁ
ସେପରି ଅଧିକ ଲାଭକର କରିବାକୁ ସମର୍ଥ
ଦେଉଅଛି । ସେ ସମସ୍ତ ଏଠାରେ ଉତ୍ତର ଦେଖା
ଯାଇ ନାହିଁ । କୃଷିର କର୍ମରୁମାନେ କୃଷି ପ୍ରକୃ
ଅଧିକ ମନୋଯୋଗୀ ହେବା ତାହାର ମକର୍ଣ୍ଣ-
ମେଖକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତ-
ମାନେ କୃଷିରୁ ଲେଖକଙ୍କ ମକର୍ଣ୍ଣର ମାନ୍ୟ
କରି ଦାନର ସାଦେବ ବ ସାହାକୁ କରବର
ନୁତନ କଥା ଉଦ୍ଦାବନ କରିବା କର୍ମରେ
ପଟୁ ବାହାରିବୁ ଦେଖା ଯାଇ ନାହିଁ ବଙ୍ଗପ୍ର-
ଦେଶ ଏହି ପ୍ରଧାନ ଉତ୍ତର ସାଧନ ପଥରେ
ମନୋଯୋଗୀ ହୋଇ କୃଷିକର୍ମରୁ ସାମର୍ଥ୍ୟ
ଦେବ ବ ସମ୍ଭବ ଏବଂ ଶାସନପ୍ରକାର ମନ୍ୟ ଓ
ରୁ ଉତ୍ତରର ସର୍ବାଦ ପ୍ରକୃତ କରିବାର
ନିୟମ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶାସନଦାଲ ଓ କୋର୍ଟ-
ଅବକାର୍ଯ୍ୟ ତମିକାସମାନଙ୍କରେ ଅବର୍ଷମେ
ପ୍ରାପନ କରିବାର ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧୁଣା କରିଥିଲେ ।
ତନ୍ତୁ ଉତ୍ତର କେବେଠାରେ ଘୋରା ସମ୍ଭବ
ଓ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ କର ବୋଲି କ

ଥିଲା । ତାହାକ ଉତ୍ତରୁ ଯେଉଁମାନେ ଲେଖ-
କଙ୍କ ମକର୍ଣ୍ଣର ଦେଲେ ସେମାନେ ଏ ମାର୍ଗରେ
ଅଧିକ କର୍ମ କରି ନ ଥିଲେ ମାନ୍ୟକର ସର
ଇତନ ସାଦେବ ଏ ଦେଶରୁ ଲେଖକ କର୍ମ
କରେ ଯାଇ କୃଷି କର୍ମର ପିଣିବାର ଯେଉଁ
ନିୟମ କରିବେ ଏବଂ ଯହିଁର ସମ୍ଭଳ ଏପ୍ର
ମଧ୍ୟରେ ଫଳପ୍ରାପ୍ତ ତଦ୍ୱାରା କର୍ମରୁ କୃଷି
ଉତ୍ତରର ସମ୍ଭଳ ଉପାୟ ହେବ । ତାହାକରେ
ଜାଣିବା ଲେଖକ ନ ଦେଲେ କୌଣସି ଉତ୍ତର
ଉପାୟ ଦେଇ ନ ପାରେ । ସମ୍ଭଳ ଅନୁମାନ-
କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଲେଖକଙ୍କ ମକର୍ଣ୍ଣର ଶାସ୍ତ୍ରୀ
ଶାମସନ ସାଦେବ ଏ କର୍ମରେ ଅଧିକତର
ମନୋଯୋଗୀ ହୋଇ ଉତ୍ତର କର୍ମର ଅନୁମାନ
ପ୍ରତି ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ବଦ ଦେଉଅଛି ।
ତାହାକ ଅଧିକରେ କୃଷିକର୍ମର ଦୋର ଘୋ-
ଟୁଏ ସୁତରା ମକର୍ଣ୍ଣମାନ ପ୍ରାପିତ ହେବ । ଏହି
ମକର୍ଣ୍ଣମାନ କେବଳ ଫସଲ ରୁ ଓ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ
ଦୁବନ୍ଧ ଉଲଟା ସମ୍ଭବ କରି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହିବେ
ଏମନ୍ତ କରେ । କୃଷି ବିଷୟ କର୍ମର ଏବଂ କୃଷି-
ପ୍ରଣାଳୀ ସେପ୍ରକାର ଉପାୟ ଏହି ମକର୍ଣ୍ଣମାନ
ଅଧିକରେ ଦେବ । ଏଥି ବଦାପେ ଅପାକର
ଏକପରି କର୍ମର ଦୋର ଅପା ଦେ ସାଦାକର
ଜଳ ସ୍ଥିତ ଉତ୍ତରର ଶାସନଦାଲର
ଗୋଟିଏ ପଦ୍ଧତି କୃଷିକର୍ମର ଏକ କୃଷି କର୍ମର
କର୍ମ ପ୍ରକୃତ ହେବ । କର୍ମର ଉତ୍ତର ଉତ୍ତର
କରିବାକୁ ହେବ, ଶର କର୍ମର ପ୍ରକୃତ ହେବ
ଏବଂ କେଉଁ ଉତ୍ତର ଓ ପ୍ରଣାଳୀରେ ତାହା
କର୍ମର, କର୍ମର ନୁତନ ଫସଲର ପ୍ରକୃତ
କରିବାକୁ ହେବ, କର୍ମର ଦାଉକାର ଅଧିକ
କର୍ମର ପ୍ରକୃତ ଏବଂ ଉତ୍ତର କରିବାର ନିୟମ,
କର୍ମ ସେତକ କର୍ମରୁ କୃଷ ଶାସନ ଲେଖକ
ଶାସନକର ଉପଦେଶୀବା ଏବଂ ଗୋମେଶ୍ୟ
ପ୍ରକୃତ ଅବସ୍ଥା ଉତ୍ତର ଲେଖକ କୃଷିର ତେପେ
ଶାଖା ଅଧିକ ଏ ସମସ୍ତର ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶାଦି ଏବଂ
କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ଦେଖାଇ ଦର୍ଶାଦି । ଶାସନଦାଲ
ଏବଂ ନାଦାଲଗା ପ୍ରକୃତ ମାଦାଲର କର୍ମରୁ ଉତ୍ତର
ନୁତନ ଏହି ସମସ୍ତ କର୍ମରୁ ଶିକ୍ଷାକର ଏଥିରୁ
ପ୍ରଧାନ ଉପଦେଶ ଅଟଇ । ତନ୍ତୁ ନାଦାଲର
ମାନେକର କୃଷିକର୍ମର ଉତ୍ତରରୁ ଉତ୍ତର
ରେ ଏହି କର୍ମରୁ ମାନେକର ଉତ୍ତରରୁ ଉତ୍ତର
ସୁମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଦେବେ । ତମିକାସ କର୍ମର
ଓ ଦେଶୀକ ଲେଖକ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ
ଶିକ୍ଷିବେ । ଏହି କର୍ମରୁ ମାନେକର ଏଠାକୁ ଶିକ୍ଷା

କେ ତାହା ଅପରାଧର ଭବନ ବିଷୟର ପରି-
କାରରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ହେବ ଏଣୁ କର
କି ଅପରାଧକୁ ଅପେକ୍ଷା ବିନୟ ସହକାରେ ପ୍ରା-
ଥମା କରି ଅନୁବାଦ କରି ଦେଲି ଅନୁପ୍ରସ୍ତ
ସହକ ପ୍ରକାଶ କଲେ ପରମବାଧକ ହେବ ।

“ଅମୂରସା ନମନ୍ତେ ଜୀବହଂସା କରା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ,
ଭେଦଭେଦେ କୌଣସି ଅଭିପ୍ରାୟୀ କର୍ତ୍ତୃକ
ସାଧନ ହେଲେ ତାହାକୁ ଦୂରୀଭାବେ ଅପରା
ବିଜ୍ଞାନ ରକ୍ଷା କର ଉଚିତ ସେ ପୁଲେ ମଧ୍ୟ
ମାଂସ ଆହାର କର ମଧ୍ୟ ଅମୂରସାର ପଳ ।
ଏପ୍ରକାର କୌଣସି ପୀତା ଅଛି ଯଥା; ଅଭାବ-
ହୀନ, ପ୍ରଦାହ, ଅଭିପ୍ରାୟୀ ରକ୍ତାଦି ଯହିଁରେ
ପ୍ରକୃତ ଅଥଚ ଅନାୟାସପାତ୍ୟ ମାଂସର
ପୁଷ୍ଟ ତମ୍ଭ ଏବଂ ଦୁଗୁଣୀନ କରି ଜୀବନ ରକ୍ଷା
କରାଯାଏ ନଭୁବା ହୁଏ ନାହିଁ । ଅପରପର
ଦେହ ଓ ଶୁଭପାତ୍ୟ କ୍ରମାଦି ଭକ୍ଷଣ କଲେ
ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହୁଏ ନାହିଁ । ଦୁଗୁ ଯେ ନିରାମିଷ
ନୁହେ ତାହା ମୋର ପୁତ୍ର ପ୍ରେମର ଶ୍ରେଣୀକରେ
ସାମ୍ୟଦାନ କରୁଅଛି ଯଦି ଜୀବ ହଂସା କରିବା
ସମୟରେ ଲୋକର ଦୟା ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ
ତେବେ ଶାସ୍ତ୍ର ଦୋହନ ସମୟରେ ବାହ୍ୟର
ଅର୍ଥନୀଦ ଓ କଷ୍ଟ ଦର୍ଶନ କର ଲୋକର କି
କରିବେ ? ଏମନ ଅନୁ-
ସାରେ ମନୁଷ୍ୟର ଦୁଗୁ ପାଳ କରିବା ଅନାୟ
କରୁ ଦୁଗୁର ଅମୂମାନଙ୍କର ଜୀବନ ରକ୍ଷା
ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉପରକ ପ୍ରକ୍ରି (ଜଗତ୍) ପାଠ କରି ଅବଗତ
ହେଉଁ ଯେ ମଧ୍ୟ ମାଂସ ଆହାର କର ଉପର-
କର ଅଭିପ୍ରେତ । ଯେତେବେଳେ ପୃଥିବୀର
ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଜୀବମଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟରେ ପରମେଶ୍ଵର
ଶାନ୍ତ୍ୟ ଖାଦକ ସମ୍ଭବ ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେଇ-
ଅଛନ୍ତି ତେତେବେଳେ ତଦୁପ ଅଭରଣ ନ
କଲେ ଅମୂମାନଙ୍କର ପରାକାୟ ଅଛି । ଏକ
ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ମଧ୍ୟକୁ ଏକ ଗାଈରୁ ଅନ୍ୟ ଗାଈ-
ରୁକୁ ଏକ ଜନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁକୁ ଆହାର କରି
ଜୀବନ ଧାରଣ କରେ ଯଥା; ବ୍ୟାଘ୍ର ମୃଗାଦିକୁ,
ପକ୍ଷୀ ସର୍ପକୁ, ସର୍ପ ଭେକକୁ, ହେକ ଗାଈମା-
ନକୁ, ଗାଈ ଗାଈମାନଙ୍କୁ, ଗାଈରୁ ଅନ୍ୟ
ଗାଈମାନଙ୍କୁ ଭକ୍ଷଣ କରେ ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ
ମଧ୍ୟ ମାଂସାଦି ଆହାର କରିବା ନିଷିଦ୍ଧ
ନୁହେ । ଯାହା ଆହାର କରିବା ଅମୂମାନଙ୍କର
ନିଷେଧ ଅଛି ତାହା ଅମୂମାନେ ଆହାର

କରୁ ନା ଯଥା; ଅର୍ଣ୍ଣ, ପୁଞ୍ଜସ, ମୂନ, କାଚ, ପା-
ରକ, ଅସ୍ତି, କାଷ୍ଠ ରକ୍ତାଦି । ଶୀତପ୍ରଧାନ
ଦେଶରେ ଉତ୍ତମ ଜନ୍ମେ ନାହିଁ ପଶାଦ ଅଧିକ
ପରମାଣେ ଜନ୍ମି ଥାଏ, କେବଳ ସେହି ଦେ-
ଶରେ ମାଂସ ଆହାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ତର ବାହୁଲ୍ୟ
ପରମାଣେ ପଶାଦର ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେଇଅଛନ୍ତି
ମଧ୍ୟ ଅମୂମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଉପକାଶ ମଧ୍ୟ
ମଧ୍ୟରେ ପଶରସ ପ୍ରତି ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ମଧ୍ୟ
ଆହାର କରନ୍ତି ସେମାନେ ଅପେକ୍ଷାତୁଳ ବୃଦ୍ଧି-
ଜୀବା ହୁଅନ୍ତି । ତାକା, ଫରାଦପୁର, ବରପାଳ,
ଚଢ଼ୁପ୍ରମା ପ୍ରଭୃତିରେ ବାହୁଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଥିବା
ପ୍ରସ୍ତୁତ ସେଠାକା ଲୋକମାନେ ଅଧ୍ୟନ୍ତ ଗଣ୍ଡ-
ରୁକି । ଭାରତବର୍ଷର ଉତ୍ତର ମଣ୍ଡିପ ପ୍ରଦେଶୀୟ
ଲୋକମାନେ ନିରାମିଷ ଭୋଜୀ, ବକାଦେଶର
ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଉକ୍ତ ପ୍ରଦେଶୀୟ ଲୋ-
କମାନଙ୍କର ବୃଦ୍ଧିମତ୍ତର ବିଷୟ ଭାରତମ୍ୟ
ଭଳେ ଅଧିକ ପରମାଣେ ନ୍ୟୁନାଧିକ୍ୟ ହେବ
ବୋଧ ହୁଏ ତାହା କାହାର ଅବଦିତ ନାହିଁ ।
କେହି କହନ୍ତି ମଧ୍ୟ ମାଂସ ପରିଭାଗ କରି
କେତେକ ଜଣ ମନୁଷ୍ୟ ଯଶା ରକ୍ତସମ୍ପା ସତ
ଅପସ୍ତର ପ୍ରଭୃତି ରୋଗରୁ ପରିତ୍ୟାଗ ପାଇଥ-
ାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଉଦ୍‌ପେକ୍ଷା କୋଟି ଲୋକ ଉଲ୍ଲସି
କରୁଛନ୍ତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଅଧିକାର କରି ଉକ୍ତ
ପୀତା ଏବଂ ନାନାବିଧ ପୀତାରୁ ଉଦ୍‌ବାର ହୋଇ
ଅଛନ୍ତି ଏମନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଏବଂବିଧ ପ୍ରସାଦ
ରୂପମାତ୍ର କଲୁକ ମାଂସ ଭୋଜନ କଲେ ହୁ-
ନିବାର ବାତ ଏବଂ କୁହ୍ନାଟିଆ ମାଂସ ଏବଂ ବା-
ଦର ଜହା ଭକ୍ଷଣ କଲେ ପ୍ରାୟା ରୋଗ ଆରମ୍ଭ
ହୁଏ ଅନେକ ଲୋକ ବିବେଚନା କରନ୍ତି ମାଂସ
ଆହାର କଲେ କୋଷ ଉତ୍ତୁନହୁଏ ଏବଂ ଉତ୍ତୁଳି
ଆହାର କରି ଗୋଟିଏ ବାତ ଓ ଗୋଟିଏ
କଲୁର ନିଷ୍ଠକ ହୋଇ ଥିଲ ମାତ୍ର ସେମାନ-
ଙ୍କର ଉତ୍ତଳ ଭୋଜନଦ୍ଵାରା ଏକାବେଳକେ
ଜଳବିଷା ବୃଦ୍ଧି ରହିତ ହୋଇ ମାତ୍ର କୌଣସି
ବୃଦ୍ଧି ରହିତ କରିବା ଉପରକର ଅଭିପ୍ରେତ
ନୁହେ । ଜଳବିଷା ରହିତ ହୋଇ ଗଲେ ଅମୂ-
ମାନଙ୍କର ଅଭି ପର ହସ୍ତରୁ ଓ ପରଦଣ୍ଡରୁ
ପ୍ରାୟତ୍ୟାଗ ଭିନ୍ନ ଅଭି ଉପାୟ ରହିବ ନାହିଁ
ତେତେବେଳେ ଅମୂରସା କରିବାକୁ ସଜା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଅସମର୍ଥ ହେଉଁ ଅଧିକ ଏବଂ ସେ
ଜୀବ ଅମୂମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରଶର ହେବ
ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୂରୀ କରିବା ଅମୂମାନଙ୍କର

ଜୀବହଂସା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହୁଏ ଆହାର ନ-
ମନ୍ତେ ଅଥବା ଜଳ ବାସୁରେ ଥିବା ଜୀବହଂସା
ଯାହା ସହଜରେ ହୋଇ ପାରେ ଏବଂ ତୁଳ ହଂସା
ଉତ୍ତରକୁଗତ ନ କଲେ ଅମୂମାନଙ୍କ ଜୀବନ
ନିବୀଡ଼ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ବଳବାନ୍ ହେବା ନିରାମିଷ ଭୋଜନ ନ-
ନିମନ୍ତେ ନୁହେ ତାହା କେବଳ ଦେଶ, ଶୀତ,
ଉଷ୍ଣତା, ଶାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଥାଏ ସେହି
ଦେଶର ଯଦନ କମ୍ପା ଅପର ଜାତି ସେମାନେ
ଆମିଷ ଭୋଜନ କରି ଥାନ୍ତି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ
ସେହିପରି ବଳବାନ୍ ଏବଂ ଉତ୍ତୁଲ୍ୟ ଦେଶର
ଜୀବମାନେ ମଧ୍ୟ ସାର୍ଯ୍ୟକାୟ ଏବଂ ବଳବାନ୍
ହୁଅନ୍ତି ସାର୍ଯ୍ୟଜୀବୀ ହେବା ନିରାମିଷ ଭୋଜନର
ଫଳ ନୁହେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ ଆମିଷ
ଭୋଜକ ଆମ୍ଭେ ବ ୧୧୦ ଶ ଯର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଜୀବତ ଦେଖି ଅଛୁ” (କ୍ରମଶଃ)
ତନନନଗର ସ୍କୁଲ ବସମ୍ଭବ
୩୧୮୮୩ ଭଗବତୀଚରଣ ଦାସ ।

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ବକାଦେଶର ପୂର୍ତ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟବିଭାଗ ।
ଜଳଦେବତା ସମ୍ପର୍କୀୟ ।
ଓଡ଼ିଶା ନାଳ ନିମିତ୍ତ ସଂଶୋଧକ
ଜନକର ବ୍ୟୟ ଚଠା ।
୧୮୮୩ ସାଲ ୧୮ ଜୁଲ ।
୨୫୩ ନମ୍ବର ବିଜ୍ଞାପନ ।
୧୮୭୭ ସାଲ ବିଜ୍ଞାପନ ୩ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯
ଧାରଣସାରେ ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ
ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ସାହେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ସମତା ପ୍ରବ-
ର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଅଛି ତହିଁ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି
ସେ ୧୮୮୦ ସାଲ ଜୁଲାଇ ମାସ ତା ୨୮ ରଖର
କଲକତା ଗଜେଟ୍ ୧ମ ଖଣ୍ଡର ୭୫୩ ଠାରୁ
୭୫୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରକାଶିତ ୧୮୮୦
ସାଲ ଜୁଲାଇ ମାସ ତା ୨୭ ରଖର ୧୦୫
ନମ୍ବର ବିଜ୍ଞାପନ ଅନୁସାରେ ପ୍ରକାଶ * ଓ ୩୧
ବିଧି ପରିବର୍ତ୍ତିତରେ ପ୍ରକାଶ ହେବା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରସ୍ତା-
ବିତ ତଲଲିଖିତ ସଂଶୋଧକ ବିଧି ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହେବାର ଅଜ୍ଞା କଲେ ।
* ବିଧି । ଉକ୍ତ ରକ୍ଷିତ ଫସଲର ମାଣ ପ୍ରତି
ଯେଉଁ କର ଲାଗିବ ତାହା ୧୮୮୮ ସାଲ
ଅପ୍ରେଲ ମାସ ତା ୧ ରଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିର୍ଦ୍ଧିରତ
ହୋଇ ଥିବ ଏବଂ ତାହା ଏହି ।

ଧାନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।

୧ । ଅନମୋଦିତ ଦର ଶେଷ ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କର ଯାଉଥିଲେ କୌଣସି ଗ୍ରାମର ବହୁ ସଂଖ୍ୟା ସମୁଦାୟ ଜଳ ସେତମାୟ କମା ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୫୧୫ ୫୧

୨ । କୌଣସି ଗ୍ରାମର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍କଳ କମା ଅନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ନିମିତ୍ତ ୫୩୯ ୫୨

ଶାନ୍ତିକାଳୀନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।

୩ । ଡାକ୍ତର ଧାନ ୫୧୫ ୫୧

୪ । କପା, ଚମାଶ, ଦୁଲଗ, ଅଦା, ଗଜମ, ସାକସବଜି, ମାଳ ନିମିତ୍ତ ଓ ଗ୍ରାମରେ ବର୍ତ୍ତିତ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟାନଜାତ ଉଦ୍ୟାନ ଓ ଯେଉଁ ଧାନ ଜମି ୧ ଦୟାନସାରେ କରୁ ଲୟୁତ ଦୋଳଥିବ ତହିଁ ନିମିତ୍ତ ୫୧୯ ୫୩୩

୫ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୧ ଦୟା କମେ କରୁଲୟୁତ ଦୋଳ ନ ଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମରେ ବର୍ତ୍ତିତ ଉପସ୍ତେଷ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ୫୨୯ ୫୧୫

୬ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୧ ଦୟା କମେ କରୁଲୟୁତ ଦୋଳଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମରେ ଦେବା ଖସା, ଚୈନଜ, ଡାଲ ଓ ସମସ୍ତ ରକ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ୫୦୫ ୫୦୮

୭ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୧ ପ୍ରବରଣ କମେ କରୁଲୟୁତ ଦୋଳ ନ ଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମରେ ଦେବା ଉପସ୍ତେଷ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ୫୧୯ ୫୦୩

ବାର ମାସ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।

୮ । ଝାଣ ନିମିତ୍ତ ୫୨୯ ୫୧୯

୯ । ପୁଷ୍କରିଣୀ ତହିଁ କରବା ନିମିତ୍ତ କରତୁଳ କର ୧୦୦୦୦ ରୁପକଟକ ୫୧୯ ୫୦୯

୧୦ ବ୍ୟାଜ ।

କମ୍ପୁଲିଶିବ ଦରରେ କଳକର

ଦେୟ ଦେବ । ଯଥା ।

ଧାନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ — ୧ମ କ୍ରମି — କଳକରକ

ଅଂଶ ୧ ଜାଣୁଏଶ ।

୨ୟ କ୍ରମି କଳକର ୧ ମେ

ଅଶୁ ... ୧ କୁନ

ଡାକ୍ତରଧାନ ଓ ଶାନ୍ତିକାଳୀନ ଫସଲ ୧ ଅଗଷ୍ଟ ମନ୍ତବ୍ୟ । — କୌଣସି ସମୟରେ ଧାନ ଫସଲ ଉପରେ ଜଳକର କମ୍ପି ପରବର୍ତ୍ତନ ଦେବାର ବାସ୍ତବ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ହେଲେ ଧାନ ଫସଲ ଉପରେ ଜଳକର ୨ କ୍ରମିରେ ଦାଖଲ କରବାର ଅନୁମତି ରହିବ କରବା ଓ ଯେଉଁ ଚାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ କରବେ ସେହି ଚାରିଖରେ ତାହା ଏବଂ ମୁସ୍ତରେ ଦାଖଲ କରବାକୁ ବଳବତ୍ତର ଅଧିକାର ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ନେତୁନଖ ଗବର୍ଣ୍ଣର ସାଦେବକର ରହିଲା ।

(ସ୍ଵାଗତ) ଯେ, ଏମ୍, ଦେବୁର ନେତୁନଖ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅର୍ଥ । ଯା । ପୁର୍ବି-କାର୍ଯ୍ୟ ବିଶ୍ଵାସରେ ବଙ୍ଗଦେଶ ଗବର୍ଣ୍ଣ-ମେମ୍ବର କ୍ରମେ ସେନେଟର ।

ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଅନୁଗଣ କଲମ ବସ୍ତୁରେ ଅମ୍ବେ ଯେଉଁ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଇଥିଲୁ ତହିଁରେ ଶୁଣା ଭୁଲ ଦେଇ 'ଅଶାଉଅହିଁ' ପରବର୍ତ୍ତରେ 'ଅଶାଉଅହିଁ' ନେଶା ଯିବାକୁ ଅନେକ ପ୍ରା-ଦତ୍ତ ବର୍ତ୍ତାକୁ ଆସି ନୈଗୁଣ ଦୋଳ ଫେର ଗଲେ ତହିଁପାଇଁ ଅମ୍ବେ ଅଧ୍ୟକ୍ତ ଦୁଃଖିତ ଦୋଳ ସେମାନଙ୍କଠାରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁ ଅହିଁ । ଏପରି ଦେବା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋନ ଦେବୁରୁ ଶାସ୍ତ୍ର ଗଜମାନ ଏଠାରେ ପଢ଼ିବାର ସ୍ଵାଧୀନତା ଦୋଳଅଛି । ଏଣୁକରି ପ୍ରାବନ୍ଦମାନଙ୍କୁ ଜଣାଉ ଅହିଁ ଯେ ଗତ ସପ୍ତାହରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଉପରେ କେହି ନିର୍ଦ୍ଦିତ କରବେ ନାହିଁ । ଯେତେ କଲ-ମଗଣ ଏଠାରେ ଅସି ସହୁଦର ତହିଁର ସମ୍ମତା ସହର ଏ ସମ୍ପର୍କ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେବୁଁ ।

ଓ ଭାଗୀରଥୀ ସାଠିୟା

ନୂତନ ସାଲସା, ନୂତନ ସାଲସା । ଅଧିକୃତ ମତରେ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ବ୍ୟବହାର କରବା ଅଙ୍ଗ ବ୍ୟୟସାଧ ଓ କଷ୍ଟ-କର । ପୁଣି ଇଂରାଜୀ ସାଲସା ନାନା କାରଣ-ରେ ଏ ଦେଶୀୟକ ଦେହରେ ଯେତେ ଉପ-ବାସ ରୁଏ ନାହିଁ । ସେହି ଦେହକୁ ଏକପ୍ର-କାର ନୂତନ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ବର୍ତ୍ତୁ କରୁଅହିଁ । ଏହା ଅଭିଭବ ଦେଶୀୟ ସାଲସାକୁ ଉତ୍ତରୋପାୟ ଉଦ୍ଘାସରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହାଦ୍ଵାରା ଦେହର ସାଲସ ଓ ଦୁଃଖ ରକ୍ତର ସମସ୍ତ ଦୋଷ ଶାସ୍ତ୍ର ନିର୍ଗତ ହୋଇ ଯାଏ । ଦେହର ଅଜ୍ଞାନତା, ଉର୍ଦ୍ଧାମାନ୍ୟ, କାହିଁ, ଶୁଖିଲ ଉର୍ଦ୍ଧା, ଘା, ନାଲିଘା, ଘାସର ଘା, ତହିଁରୁତର ଘା,

କୁଣ୍ଡିଆ, ସେଟର ଅସ୍ଵସ, ଧାତୁଦୌର୍ବଲ୍ୟ ଓ ବିକୃତ କୃମି, କୋଷ୍ଠକାଠିନ୍ୟ, ସ୍ଵାସକରଣର ଶୀତା ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ପ୍ରକାର ଶୀତା ଶାସ୍ତ୍ର ଏବଂ ନିସ୍ତୁ ଅଗ୍ରମ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ବୋଲର ୫୧୯ ବା ପ୍ୟାକି ୫୦ । ଡାକର ୫୧୫ । ଶୀତା ଅଗ୍ରମ ନ ଦେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରତ ଦିଆଯାଏ ।

ଶିଷ୍ୟ ଭରତକା ଠାକୁରଣ୍ୟା ଚାକା-ନାର ପୁତ୍ର ଦେବୁ ବୃତ୍ତୀମାନ କ୍ରୀଷ୍ଣ ୪୭ ନମ୍ବର ଭବନରେ ଏ, ଦୋଷ ବୋଧାକ୍ରମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ଏବଂ ଦେବର ଚାକା ନିକଟରେ ମିଳଇ ।

ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ସିଦ୍ଧୋନା ଫେବୃଟିକ୍ରମ । ଏହା ଦୁର୍ବଦେବରେ ସୁଦୀନକର ପରବର୍ତ୍ତରେ ଉତ୍କଳ ଶିକ୍ଷା ଦୋଳ ବ୍ୟବହାର । ସରକାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଥମ ଉପଦେଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଦେଶୀୟ ଶିକ୍ଷାକ୍ରମରେ ବର୍ତ୍ତୁ ବୃତ୍ତ କରବତା ଦୋଷାଦେବୁ ଘାଟିକର — ପ୍ରତିଦେଶେବେ ନିକଟରେ ଭରତକା ଠାକୁରଣ୍ୟାରେ ପଢ଼ା; — ଡାକମାସୁଲ ପ୍ରତି ୪ ଅକ୍ଟୋବର ୫୧୩ । ୮ ଅକ୍ଟୋବର ୫୧୧ ବା । ୧୫ ଅକ୍ଟୋବର ୫୨୩ ମୁଦ୍ୟ ବରତ ।

ବର୍ତ୍ତୁ ଅଥବା ବଜା । ପୁରୀକୋଷ୍ଠିକର ଖୋରାଧାରେ ଅବସ୍ଥିତ ନ-ବାକା ଘାଟିନାମକ ପଥରନିର୍ମିତ ମତରୁତ କୋଷ୍ଠି ଏବଂ ଉତ୍କଳପୁତ୍ର ଶୁଭା ପୁରୁଦେବ ମାସର ପ୍ରାୟ ମା ୨୧ ଶ ଜମି କ ତହିଁରେ ଘର ଏବଂ କପା, ମାଳ, ଅଗ୍ରୁକ୍ଷି, ଧାନ ଉଦ୍ୟାନ ଫସଲ ଦୋଳ ଯାରେ ସନ ୧୮୮୪ ମସିହା ଅଗ୍ରେଲ ମାସ ତା ୧ ରାଜ୍ୟକୁ ବର୍ତ୍ତୁ ଦେବ ଅଥବା ଖନ-ଶାରେ ଲଗାଇ ଦିଆଯାଏ । ମଦ୍ୟକର ଏବଂ ଦେଶୀୟ ପଶ୍ୟାସୁଦ୍ୟର ବ୍ୟବସାୟିକ ପଥରେ ଏ ସମ୍ପର୍କି ବଡ଼ ବାସ୍ତବ୍ୟ ଅଟଇ ।

ବଙ୍ଗଳା ଦତ୍ତା ଜଳସାଲସୁକ୍ତିଠାରେ ଥି ହି, ବ୍ରାହ୍ମଣିକରୁ ସାଦେବକାରେ ଅବେଦନ କର । କାହାଣି ନାମ ଓ ଠିକଣା ଇଂରାଜରେ ଏହିପରି ଅଟଇ ଯଥା; —

C. BEOWNFIELD Esqr. JALPAIGURI, BENGAL.

Table with 2 columns: Item description and Price/Value. Includes entries like 'ମୂଲ୍ୟପାସି', 'ବାରୁ ଦେବୁର ମିତ', 'ବାସବାସ ମିତ', 'ଉଦ୍ୟାନମତ୍ତ ବରଦେବ', 'ଫଳ ଦତ୍ତା ବରଦେବ'.

ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ

ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରିକା ।

୧୯୧୩

ତା ୧୮ ରବି ମାତେ ପରମ୍ପରା ୧୮୮୩ ମସିହା । ମୁ । ଉତ୍କଳ ବ ୪ ୨ ସହ ୧୨୧୦ ପାଇଁ ଶକ୍ତିକାର

୧୯୧୩

ମଲ୍ୟ	ଅଗ୍ରମ	ବର୍ଷା
ବାର୍ଷିକ	ଟ ୫ ୯	ଟ ୨
ତାଳମାସୁଲ	ଟ ୦ ୩	ଟ ୧

ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପତ୍ରିକାର ଜଣେ ପଞ୍ଚମେରକ ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଯେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଗୁଣା ଶିକ୍ଷାର ଉତ୍ସାହ ନିମିତ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ବାବୁ ଗୌରୀଶ୍ୟାମ ଜେନା ଟ ୪୦୯ ଏବଂ ଗୁଜା ଶ୍ୟାମାନନ୍ଦ ଦେ ଟ ୩୦୯ ବାର୍ଷିକ ଦାନ କରିଅଛନ୍ତି । ଏଥକୁ ଗୌରୀ-ଶ୍ୟାମ ଜେନାଙ୍କର ସମ୍ପ୍ରଦିତ ବୁଦ୍ଧି ଶକ୍ତିମତ ଶ୍ରୀମୁ ହୋଇଅଛି ମାତ୍ର ଗୁଜାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ସହାୟ ଗୁଣ୍ୟରେ ପଡ଼ିଅଛି ଗତ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଦେଇ ସେମାନେ ଭାଦ୍ରା ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ଯେବେ ଏ କଥା ସତ୍ୟ ହୁଅଇ ତେବେ ଅବଶ୍ୟ ବୋଲି ବାବୁ ଦେବ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶ୍ୟାମାନନ୍ଦ ବାବୁ ଯେମନ୍ତ ଗୁଜପଦ ପାଇଅଛନ୍ତି ତେମନ୍ତ ଇହି ସଙ୍ଗେ ଅନେକ ଗୁଜାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗୁଣକୁ ବୁଝାଅଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ ସାଧାରଣ ହୁଏ ଉଦ୍ଦେଶରେ ଅଙ୍ଗୀକୃତ ଦାନଟିକା ଦେବାକୁ ବିଳମ୍ବ କରିବା ବଡ଼ ଅଶୋଭନୀୟ ଅଟଇ ।

ଏହି ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ କି ଦ୍ଵାଇକୋର୍ଟର ବିଚାରପ୍ରତି ଦସ୍ତଖେସ କରିବାର ବାଟ ନାହିଁ ଅଥବ ଏପରି ଶୁଣା ନ ଗଲ ଏଥିରୁ ଜଣା-ଯାଏ ଯେ ଏ ବିଷୟରେ ଦ୍ଵାଇକୋର୍ଟର ଶି-ମତା ଅସୀମ ଅଟଇ ଏବଂ ଫଉଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ-ବିଧି ଏଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟକର ନୁହଇ । ଯେବେ ଏପରି ଦେଇ ତେବେ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଉ ବହୁବାର ବାଟ ନାହିଁ । ସ୍ଵାର୍ଥୀନ ଇଂଲଣ୍ଡ ପ୍ରତି ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଅଭ୍ୟନ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠ-କର ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଇଂଲଣ୍ଡର ତେଲିନିୟସ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନସଲର ବିଚାରରେ ଅସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରିଅଛନ୍ତି ।

କାରଣ ଏହି ଯେ ଲେଖକ ଲେଖକଠାରୁ ଉତ୍ତର ଦୋଳଥିବା ଟାଳି ଉଦ୍ଦେଶରେ ଜମା ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ସମ୍ପ୍ରତି ସମ୍ବାଦ ପାଲେଁ ଯେ ଯାକପୁରର ଟାଳି ବିରାମ ବାବୁ ଗୋବିନ୍ଦବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ଆଚରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସନେକ ଦୋରୁ ଜମିନୀ ଭାଦ୍ରାକୁ ସର୍ବସ୍ତେଶ କରି ଭଦନ୍ତ କରୁଅଛନ୍ତି । ଭଦନ୍ତର ଫଳ ବସର ଦେବ ଜଣାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଗତ ଜୁନ ମାସ ତା ୨ ରଖରେ ପାଲିମେଣ୍ଡ ମହାସଭାର ଲର୍ଡମାନଙ୍କ ସମିତିରେ ଲର୍ଡ ଟଣ୍ଡେରୀ ପଦ୍ମର ଥିଲେ ଯେ ସାମାନ୍ୟ ଅପରାଧ ନିମିତ୍ତ ଗୁରୁତର ଲଲପଟ୍ଟା ଉଠାଇ ଦେବାର କି ବ-କୋବସ୍ତ ହୋଇଅଛି । ଏହା ପଞ୍ଚୁଲ ବେଳେ ସେ ନିଜାକୁ ସାମାନ୍ୟ କେତେ ଗୋଟି ଅପରାଧ ନିମିତ୍ତ ବହୁତ ଲଲପଟ୍ଟା ଦିଅ ଯାଉଥିବାର ଦୃଷ୍ଟି ଦେଖାଇ କହିଲେ ଯେ ଅନେକ ଗୈର ଲେକେ ଅନାଦାରବଣର ପ୍ରାଣଭାଗ କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ କରି ଆଜ୍ଞା ମଧ୍ୟ ଗବର୍ଣ୍ଣ-ମେଣ୍ଡ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିଶେଷ ଟାକ୍ସ ଭିତ ଥିବାରୁ ଏଥିର କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧନ ନ କଲେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ସେଥି ନିମିତ୍ତ ନିନାଗ୍ରଜନ ଦେବେ । ଏଥକୁ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଖୁବ୍ ସେ-କେଟଣା ଉତ୍ତର ଦେଲେ କି ଗୁରୁତରେ ସାମାନ୍ୟ ଅପରାଧ ନିମିତ୍ତ ଲଲପଟ୍ଟା ଦେବା ବିଷୟ ବିଚାରର ଉପସ୍ଥଳ ଅଟଇ ଏବଂ ସେଥିରୁ

ପୁରେପୁନାଥଙ୍କ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ବିଲଭର ପ୍ରତିବନ୍ଧନସଲରେ ଯେଉଁ ଅପିଲ ହୋଇ-ଥିଲା ତାହା ବିଚାର ପୂର୍ବକ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇ ନାହିଁ । ଅପିଲ ଉପସ୍ଥିତ କରିବାର ପ୍ରାର୍ଥନା ଅସ୍ଵୀକୃତ ହୋଇ ଗଲା । ଉକ୍ତ ଅପିଲ ଉପସ୍ଥିତ କରିବା କାରଣ ଅନୁମତିର ପ୍ରାର୍ଥନା ଦେବାରେ ସର ବାର୍ଣ୍ଣିସ ପିକର କି ସେ ଏଥିପୂର୍ବେ କଲ-କରା ଦାଇକୋର୍ଟର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଥିଲେ

ଏ ଜିଲାର ସଦର ମିଉନିସିପଲ ବିଚାରର ବରାସ ସବ୍ଡିଭିଜନମାନଙ୍କୁ ବିଚାର କରିବା-ଯାଏ ଦେଲୁପତା ମିଉନିସିପାଲିଟୀ ବିରାମ ଉପରେ ଯେଉଁ ମୋକଦ୍ଦମା ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ-ଅଛି ଏ ସମ୍ପ୍ରଦରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଫେଜର ଜେପୁଟି-ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ଆଗତ ହୋଇଥିଲା । ଗୁରୁତର ମୋକଦ୍ଦମା ବର୍ତ୍ତମାନ ଅସିଅଛି କିନ୍ତୁ ଆହୁର ଗୁରୁତର ନମ୍ବର ମୋକଦ୍ଦମା ଅସିବ ବୋଲି ଶୁଣା ଯିବାରୁ ଇହି ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଧାନ ଦୁଇ ଭିନ ନମ୍ବର ବାଛି ଆଣିବା କାରଣ ସବ୍ଡି-ସ୍ପେକ୍ଟର ପ୍ରତି ହୁକୁମହୋଇଅଛି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଅଗାମୀ ତା ୨ ରଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋକଦ୍ଦମା ସୁଚଳ ରହିଅଛି । ଏତେ ମୋକଦ୍ଦମା ଦେବାରୁ

ସଂଖ୍ୟା କମି ଗଲେ ଅବଶ୍ୟ ଭଲ ହଥା ।
ଇଣ୍ଡିଆ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଏହା ଉଠାଇ ଦେବାର
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରୁଅଛନ୍ତି । ନିତାନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରରେ
ଏଥିର ସଂଶୋଧନ ଦେବା ଉଚିତ ।

କଟକ ଶାସନାଦାଲର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସମ୍ପର୍କରେ
କର୍ମମାନର ମହାଶୟୀ ଯେଉଁ ମୋକଦ୍ଦମା
ଏଠା ମୁକ୍ତସମ୍ପା ଅଦାଲତରେ ଦାଏର
କରୁଥିଲେ ସେ ମୋକଦ୍ଦମା ପ୍ରଥମ ଅଦାଲତ
ଏବଂ ଜିଲ୍ଲାର ଅଧିକ ଅଦାଲତରେ ଉପସ୍ଥିତ
ହୋଇ ହାଇକୋର୍ଟରେ ଅଧିକ ହୋଇଥିଲ ।
ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ କର୍ମମାନ ହାର ଗଲେ । ହା-
ଇକୋର୍ଟରେ ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି
ଗାର୍ସି ସାହେବ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତି
ମାକପର୍ସନ ସାହେବ ଏ ମୋକଦ୍ଦମାର ବିଚାର
କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଦୈନିକ ହୋଇ ସିକାନ୍ତି
କଲେ କି ସନ ୧୮୭୭ ମସିହାର ବିଚାର
ଦଣ୍ଡଅଭିନବ କ ମୁକ୍ତାନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ
ଅନୁର ବ ୩୦ ଶ ସକାଶେ ପ୍ରିର ରହିଲା ତାହା
ଶାସନାଦାଲପ୍ରତି ଖଟଇ ନାହିଁ କାରଣ ଉକ୍ତ
ଅଭିନବ ୩ ଧାରରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଲେଖାଅଛି କି
ଅଭିନବ ଜାଣି ସମୟରେ ଯେଉଁ ମାହାଲମନ
ସରକାରଙ୍କ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ଅଧିକାରରେ ଥିଲେ
ଅଥବା ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଆସିବ ଭବିଷ୍ୟତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ
ପତ୍ରରେ ଉକ୍ତ ଅଭିନବ କାଥାଜଳକ ଦେବ
ନାହିଁ । ସତରଂ ଉକ୍ତ ଶାସନାଦାଲ ପ୍ରକାର
ସରକାରଙ୍କ ସାକ୍ଷୀ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱରେ ଥିବାରୁ ଭବିଷ୍ୟତ
ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରବା କାରଣ କଲେକ୍ଟର ସା-
ହେବ ଶମତାବାନ୍ ଅଟନ୍ତି ।

ଗତ ରବିବାର ଅପରାହ୍ଣକାଳରେ କାଶମ୍ବର
ନବାସୀ ଶ୍ରୀ ପତ୍ରିର ଦାସରଫ କବଚନ୍ଦ୍ରବର
ଅଜ୍ଞାନାନ୍ତା ନିୟା ବେଶିବା କାରଣ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ-କ-
ମ୍ପାନୀଙ୍କ ଗୃହରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଜେକ
ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥିଲେ । ବାବୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଧା
ପଞ୍ଚନାୟକଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଏହି ପ୍ରଦର୍ଶନ ହୋଇ
ଥିଲା । ସେ ଟିକଟ ବିକ୍ରୟର ନିୟମଦ୍ୱାରା କବ-
ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପୁରୁଣା ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ
ମାତ୍ର ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଯେ ଅତି ଅଳ୍ପ ଟିକଟ
ବିକ୍ରୟ ହେଲା ଓ ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ଚାରିଅ-
ଶ୍ରୀଅ ଅଧିକ । ଅନୁମାନ କୁଅଭି ପତ୍ରଟିକାରୁ
ଅଧିକ ଅଧିକ ହେଇ ନାହିଁ । ଯାହାହେଉ
ଯେଉଁମାନେ ଅସିଥିଲେ ପତ୍ରିକାକର ଅଧ୍ୟାୟ-

ଶ ଶକ୍ତି ଦେଖି ଅସ୍ତର୍ଯ୍ୟ ଦେଲେ ଏକ ସୁନ୍ଦର
କରତାକହାରୀ ଅନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଅଜ୍ଞା-
ତ୍ୟାନ ନିୟା ବ ପ୍ରକାର ତାହା ଏକଦେଶୀୟ
ଲୋକଙ୍କୁ ଅବହର ନାହିଁ ଅବଏବ ପତ୍ରିକ
ମହାଶୟକର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣନା ନ କର
କେବଳ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ
ଲେଖୁଅଛୁ ଯଥା ;—ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ
ଶ୍ଳୋକ ପଢ଼ିଲେ ପତ୍ରିକ ତାହାକୁ ସ୍ମେଟିଲେ
ଲେଖି ଲିକାଇଦେଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଅତି
ଗୁରୁଜଣ ଗୁରୋଃ ବିଷୟରେ ନୂତନ ଶ୍ଳୋକ
ରଚନା କରବାର ପ୍ରସ୍ତୁ କଲେ ଏବଂ ଅତି ଗୁରୁ
ଜଣ ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱପ୍ନ, ବଜ୍ରା, ଓଡ଼ି-
ୟା ଏବଂ ହିନ୍ଦ ଉପାରେ କଥାକାର୍ତ୍ତା କଲେ ।
କଥାକାର୍ତ୍ତା କରୁ ପତ୍ରିକ ମହାଶୟ ଗୁରୋଃ
ନୂତନ ଶ୍ଳୋକ ରଚନା କର ଲେଖଇ ଦେ-
ଲେ ଏବଂ ଯେଉଁ ଶ୍ଳୋକକୁ ଲେଖି ଲିକାଇ
ଦେଇଥିଲେ ସେ ଶ୍ଳୋକ ତାହାକୁ ପୂର୍ବରୁ
ଜଣା ନ ଥିଲା ତାହାକୁ ଓଲଟା ଦଗରୁ ଲେଖି
ଦେଲେ । ଏକାବେଳକେ ଏବେଗୁଡ଼ିଏ କଥା
ପ୍ରତି ମନୋଯୋଗ ଦେବା ଅବଶ୍ୟ ଅତୀବ
ଅସ୍ତର୍ଯ୍ୟର ବିଷୟ ଅଟଇ ଏବଂ ଏହାର ଅସାଧ୍ୟ-
ତା ସୁରକ୍ଷଣକ୍ରି ବୋଲିବାକୁ ଦେବ । ପତ୍ରିକ
ମହାଶୟ ଏସ୍ତର୍ଯ୍ୟ ଯଥୋଚିତ ସୁରକ୍ଷଣ ଦେ-
ଲେ ଅନୁମୋଦନ ଅକରଇ ଦେବୁ ।

ଚକ୍ରପାମର ମମତା ।

ଚକ୍ରପାମ ଜିଲ୍ଲାର ଦୋକନାଞ୍ଚ ଗ୍ରାମ ନିବାସୀ
ମୁକ୍ତ ଫକଲଶାଳକ ବିଷୟ ଯେନ ସେଠା
ଦାବମକ ପ୍ରତି ଯେ ସମସ୍ତ ଅଭ୍ୟାଗୁରର କଥା
ଉଠିଥିଲ ଏବଂ ତହିଁକୁ କେତେକ ଫରକଦାସ
ମୋକଦ୍ଦମା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇ କାରକେଟିକ
ବିଚାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସିଥିଲା ତହିଁ ସମ୍ପର୍କରେ
ଲେଖନୀ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଅଭିପ୍ରାୟ ପ୍ରକାଶ ଦୋଇ
ଅଛି ଏବଂ ତହିଁର ପ୍ରକାଶି ଅନୁମୋଦନ
ସମ୍ପର୍କରେ ପାଠ କରୁଅଛୁ । ଦେବଜୀର
ଗ୍ରାମର ଦଟିଶାବଳୀ ପାଠକମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷ
ସ୍ତବ ତହିଁର ବର୍ଣ୍ଣନା ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାକ ନାହିଁ
କିନ୍ତୁ ଏହି ଦଟିଶା ସମ୍ପର୍କରେ ଚକ୍ରପାମର
କୋର୍ଟ ଅବ ଦାର୍ତ୍ତସର ମାନେକରକଠାରୁ ଜିଲ୍ଲା-
ର କଲେକ୍ଟର ଏବଂ ଜମିଗନର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ-
ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରେଣୀ
ଲଟି ସାହେବ ଗୋଟିଏ କର ସେ ସମସ୍ତ ସମା-
ଲେଚନା କର ଥିଲେ ଏହି ମନ୍ତବ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି

କରପତ୍ରିକା ଯେ ପ୍ରାମାଣ୍ୟ ଦାବମକର ସେ ସମସ୍ତ
କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶୋଚନାୟ ବିଚାରର ବ୍ରାନ୍ତି ଦେଖା
ଯାଉ ଥିଲେଦେ ସେମାନଙ୍କ ବିଚାରରେ ଯେଉଁ
ଅଭିଯୋଗମାନ ହୋଇଅଛି ସେ ସମସ୍ତ ଅମ-
ଲକ ଏବଂ ସେ ବିଚାର ବ୍ରାନ୍ତି ହୋଇଅଛି ତାହା
ମଧ୍ୟ ଅଧୋଲକ ଅଭିପ୍ରାୟର ଫଳ ନୁହଇ ।
ଫକଲଶାଳକ ଅନେକ ସମ୍ପର୍କି ସହର ଅପଣା ଶ୍ରୀ
ଓ ନାବାଲଗ ପିଣ୍ଡୁଏ ରାଜି ମରଗଲ । କୋର୍ଟ-
ଅବ ଦାର୍ତ୍ତସ ଏହି ସମ୍ପର୍କିର ଗୁର ନେବା ସମ-
ୟରେ ଦେଉମସକାଳ ସେଠାରେ ପୁଲସ
ସମ୍ବର ରାଜିନେ ଏବଂ ତାହାର ଶ୍ରୀ ଜକରବ-
ନରେ ଥିଲ । ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀଠାରୁ ନାବାଲଗ ପିଣ୍ଡୁଏ
ଅନ୍ତର କର ଦେବାରୁ କଲେକ୍ଟର ହିନ୍ଦୁମ
ଦେଲେ ଏବଂ ମୁକଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦ
୪୦ ନର ଅଶୋକ ନ ସିଦ୍ଧା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲକୁ
ଶ୍ରୀଦେବାରୁ ମାତା ଅପର୍କି ଧରକୁ କଲେକ୍ଟ-
ଟର କି ଜମିଗନର ଦେହ ଶ୍ରୀଣିଲେ ନାହିଁ ।
ପିଲକୁ ବରପୁତ୍ରର କାନ୍ତି ଅଶିନୀ ସକାଶେ
ପୁଲସ ପ୍ରତି ଅଦେଶ ଦେଲ ଏବଂ ଅଜ୍ଞ ଅମାନ-
କରବା ଅଭିଯୋଗରେ ଶ୍ରୀ ନାମରେ ଫରକ-
ଦାସ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାଏର ଦେଲ । ଏହି ସମସ୍ତ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପତ୍ରିକା ଶ୍ରୀ ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରତି-
କାର କଲେକ୍ଟର କାର୍ଯ୍ୟ ଜଣେ ମଜର
ତାରକସିଂହ ନାମରେ ସୁଗ୍ରାମର ଜଣେ ବି-
ଲେକ୍ଟର ମୁକ୍ତ ସୁରୁପ ଅପଣା ଘରକୁ ଡକାଇ
ଅଶିକାରେ କୋର୍ଟ ଅବ ଦାର୍ତ୍ତସ ସେମାନଙ୍କ
ନାମରେ ଅନୁଦାର ପ୍ରଦେଶର ଅଭିଯୋଗ
କର ମାକେଷ୍ଟେଟରେ ତାରକସିଂହକୁ ଦଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡ-
ଇଲେ ଓ ଶେଷରେ ସେ ଅଦେଶ ବ୍ୟବ-
କାରରେ ଦାଇକୋର୍ଟକୁ ଗଲସ ଦେଲ ।
ସମସ୍ତ ବ୍ୟାପାରକୁ ଶ୍ରେଣୀକଟ ସାହେବ ଅଭାଗ
ହୋଇ ଶ୍ରୀକର କରଅଛନ୍ତି । କାରଣ ପତ୍ରି-
କାହ ଅଛନ୍ତି କି ଏବେକାଳ ପୁଲସ ପଦ୍ମ ରାଜି
କାର ଅବଶ୍ୟକ ନ ଥିଲ ଏବଂ ମାତାର ଶ୍ରେଣୀ
ସମୟରେ ତାହାର ଅପର୍କି ସଦେ ଶିଶୁ ପିଲକୁ
ତାହା କୋର୍ଟକୁ କାନ୍ତି ଅଭାଗର ଅଭି-
ନିଷ୍ଠୁର ଥିଲ ଓ ମାତା ନାମରେ ଫରକଦାସ
ଅଭିଯୋଗ କରବା ଅଭାଗୁ ଥିଲ ଇତ୍ୟାଦି
ମାତ୍ର ଫକଲରେ ଦେଉ ଦାବମକରେ ଏବଂ
ସରକ ଅଭାଗୁ କଲେ ସେମାନଙ୍କର ବଡ଼
ଦେଲ ନାହିଁ । କେତେକ ଶ୍ରେଣୀର ଦେବର
ଏବଂ କହି ଶ୍ରୀ ଦେଲେ ସେ କି ହି
କଲେକ୍ଟର ଏବଂ ଜମିଗନର ଏପରି କାନ୍ତି

କଟକ ନିର୍ମାଣସଭାର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେଉଁ ଶ୍ରଦ୍ଧାମାନେ ୧୮୮୩ ମସିହା ପ୍ରଥମ ପାଖାପାଖିକ ପଦାଧିକାରରେ ଉତ୍କଳୀୟ ଦେଉଳିଆ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ନାମ ନିମ୍ନରେ ଲେଖାଗଲା ।

ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ।

- ଶ୍ରୀ ନିଧି ନାୟକ
- ” ଜଳଧର ରାୟ
- ” ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ
- ” ବୃନ୍ଦାବନ ସିଂହାଠୀ
- ” ସନାତନ ଦାସ
- ” ଜଗନ୍ନାଥ ଶତପଥୀ

୨ୟ ଶ୍ରେଣୀ ।

- ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ଦ.ସ
- ” ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମିଶ୍ର
- ” ସର୍ବୋଦୟ ପଣ୍ଡା
- ” ସାଧୁ କୁମ୍ଭାର
- ” ବେଶର ଶତପଥୀ
- ” ବାଲୁକି ପଟ୍ଟନାୟକ
- ” ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ମହାପାତ୍ର
- ” ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ରଥ
- ” ବୃନ୍ଦାବନ ମହାପାତ୍ର
- ” ପଦ୍ମକ ମହାପାତ୍ର
- ” ପ୍ରାଣବରୁ ପଟ୍ଟନାୟକ
- ” ଧନେଶ୍ଵର ପଟ୍ଟନାୟକ
- ” ହରିନ ନାୟକ
- ” ଭୃଗୁ ଦାସ
- ” ରଥୀ ନାୟକ

ପ୍ରେମଚନ୍ଦ୍ର ।

ମହାଶୟ ।

ମିଛପତ୍ରାଳିଆ ଅନୁମାନକାରୀ ଅଗଭୂତ ଶାନ୍ତି ନେଉଥିଲେ । କେହି ଦେଲ ନ ପାରିଲେ ତାହାର ଲୁଗାପଟା ବ୍ୟବହାର ନିରାମ ଦୋର ଅଦାୟ ଦେଉଥିଲେ । ଏଥିରେ ପ୍ରାୟ କାହାର ମନରେ ଭେଦେ ଦୁଃଖ ଦେଉ ନାହିଁ, କାରଣ ଏ ବିଧିସାଧାରଣ ମଙ୍ଗଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଚଳାଣରେ ଉପାଦେୟତା, ସତ୍ତାକ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାରେ ନାଳ, କେତେଦୂର ଦେଲ ପୁଣି ପ୍ରଧାନ ସତ୍ତାକମାନଙ୍କରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣର ଅଲୁପ୍ତ ଦାନ, କରଣ, ମଲ୍ଲ ଓ ମଲ୍ଲପାଣି ବହି ନେବା ନିମିତ୍ତ କାତ ଲୁହା ଓ ଝିନର ସିନ୍ଧୁକଲଗା ଗାତମାନ ହୋଇଥିଲେ, ଯେଉଁ ଲୁହା ଓ ଝିନ ସିନ୍ଧୁକରୁ ବ ଗନ ଯାଇ ଶାନ୍ତି-

ଦାତାଙ୍କ ନାକ ଛୁର୍ତ୍ତ ପାରିବ ନାହିଁ । ସକଳ ଦେଲପଣ ମେଦେନ୍ଦ୍ରମାନେ କାଠି କୁଟା ମଲ୍ଲ ମଲ୍ଲପାଣି ସେ ପାଖରୁ ଏ ପାଖକୁ ଏ ପାଖରୁ ସେ ପାଖକୁ କୈ କଟର ଗାତ ଚଳାଇ ଦେଲ ଯାଉଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଅନୁମାନକ ଭାବରେ ଏଥିର ବିପତ୍ତୀ ଫଳ ପଡୁଥିଲା । ମେଦେନ୍ଦ୍ରମାନେ ସିନ୍ଧୁକରେ ମଲ୍ଲପାଣି ଅଣି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ନ ଅନୁମାନକ ଦାଣ୍ଡଦ୍ଵାରା ସତ୍ତାକଯାକ ତଳ ଦେଲ ଯାଉଥିଲେ । ଦିନେ ୧୦ ରୁ ୧୫ ଶ୍ରମି ଅଧି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଲୁହାସିନ୍ଧୁକ ପାଠ ମେଲ ବର ଅଗାର ଦୋର ଖୋଲ ପଦର ଝରଣା ତୁଲ୍ୟ ମଲ୍ଲପାଣି ଉଦ୍ଘାର କରୁଥିଲେ, ମେଦେନ୍ଦ୍ରମାନେ ଅନଳରେ ତେଉଁ ଅଛନ୍ତି, କହିଲେନ ଶ୍ରମି ଗାତ ଦେଲ ଉଦ୍ଘାର ଅଛନ୍ତି । ପାଣି ଅଧି ଅନୁମାନକ ପିଣ୍ଡା ତଳେ ମୁଣିଅ ପକାଉ ଅଛି, ଶେକମାନେ ପଦରପତ୍ରି ଘର ଲଗରେ ପଶିବାକୁ ମନେଦ, ଗହରେ ନାକ ରସୁପା ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ଏହା କ ମିଛ-ନିସିଦ୍ଧାନ୍ତୀ ଉଦ୍ଘାରର ଅଭ୍ୟାସର ନୁହେଁ ? ଏଥିରେ କ ଅନୁମାନକର ସାମ୍ବେଦନ ଦେଉ ନାହିଁ ?

ଶାନ୍ତି ଓ ବରସିନ୍ଧୁର ମହାଶୟ ଚନ୍ଦ୍ରାଣ କରବାରେ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ପଟ୍ଟ, କାହାର ଘରର ପାଣି ନବନକୋର ହିଁଲକ୍ଷଣୀ ଗାହାର ଉଲ୍ଲଖ କରନ୍ତି, ସେ ବରସ ବଦେଶକୁ ଯାଇ ବହି ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଅସେ ମାଟି ଏଥିପ୍ରକାର ଗାହର ଝିବ ଏ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପକ୍ତ ନାହିଁ, କାବାବତା-ରାମାଜିର ପୁତ୍ର ପିତା ସତ୍ତାକ ଓ ଦରିଶ ପାଖ ଗହରେ ବରବର ଏହିପରି ଘଟୁଥିଲେ । ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ ସେ ଏଥିର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଶାନ୍ତି କରବେ ।

ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀ

୧୮୮୩ ଜୁନିକ କାବାବକ ରକାସୀ

ଅଦାଳତର ସମାପ୍ତ ।

IN THE COURT OF THE DISTRICT JUDGE AT CUTTACK. PRESENT

J. B. WORGAN Esqr. OFFG. JUDGE. The 9th August, 1883. Munsifi appeal No. 42 of 1883. Appeal from the decision of Babu Harekrishna Chatterjee Munsif of Cuttack in original suit No. 1804 of 1882 dated 29th January, 1883.

Gauri Sankar Rai Plaintiff Appellant. Versus

The Chairman on behalf of the Municipal Commissioners of Cuttack Respondents.

For Appt, Babu Bipinibari Mitra Babu Jaggeshar Chandra For Respdnt, Babu Hari Ballab Bose E. S. Wilkins Esqr. Barister at Law.

For the facts of this case the Judgment of the Lower Court, which states them fully and clearly, may be referred to. Both parties have appealed against the decision; the Chairman Respondent raises a point in his Cross-appeal which may with advantage be looked into first. He contends that the Munsif was wrong in holding the refusal by the Vice Chairman and Chairman to allow a review of the enhanced assessment to have been contrary to Law. If this be so there is an end of the case, the Plaintiff could only come into Court on this ground. Failing this, Section 107 of the Municipal Act of 1876 would stop him at once.

2. That any assessment made in the general assessment from time to time is open to review by three Commissioners is clear. It was pointed out for the Respondent that these assessments may be, and as a fact are often, made by rating officers, and hence could not possibly be otherwise than open to revision, but that enhanced assessments are made by the Commissioners, or their delegates the Chairman or Vice Chairman, as the case may, and that there is no reason why their proceedings should be open to similar revision. It appears to me that though Sec. 103 certainly does not mention enhancements of assessments, the result of holding that no review is open in the case of such is to make the Law inequitable, such enhancements then become ex parte proceedings, and this I regard as opposed to all fairness, and to the analogy of the general rules of conduct in such matters as taxation of

କଲେ ବଡ଼ ଦୁଃଖର ବିଷୟ । ଜଣା ଦାକିମ-
 ମାନେ ଅପଣା ଜଦ ରଖିବାକୁ ଯାଇ ଉକ୍ତ ଶ୍ରୀର
 ଧର୍ମ ବିଷୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅପ୍ପା କଲେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ
 ଲେଖକଙ୍କ ଗବର୍ଣ୍ଣର ଚାହିଁରେ କେବଳ ଦୁଃ-
 ଶ୍ରୀର ହେଲେ ! ନବବିଧା ଶୋକାଭୁଷ୍ଟ ପୁଲିସ
 ପରବେଷ୍ଟିତା ନାଶ ଅପଣା ଶିଶୁ ସନ୍ତାନର ଅସ-
 କ୍ୟ ବିରହ ସହବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ଭାଦାକୁ
 ପାଶରୁ ଶୁଦ୍ଧ ଦେଲ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାଦା-
 ନାମରେ ଅଜ୍ଞାନ ନ ମନବା ଅପରାଧରେ ଫତ୍ତ-
 ଜାଦାସରେ ନାଲିଶ ହେଲ ଚାହିଁରେ କୈଫିୟତ୍ତ
 ମଜିଷ୍ଠେଟ ଦେଲେ ଯେ ସେ କେବଳ ଧନ-
 କାରୀ ସ୍ଵରୂପ ଉକ୍ତ ନାଲିଶ କରୁଥିଲେ । କି
 ଭୟଙ୍କର କଥା । ଧନକାରୀ କାରଣ ଫତ୍ତ-
 ଦାସରେ ନାଲିଶ । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖକଙ୍କ
 ଗବର୍ଣ୍ଣର କେବଳ ବିରୁଦ୍ଧର କୃଷ୍ଣ ଦେଖିଲେ
 ଏବଂ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କଲେ ! ଦୁଇଜଣ ହସ୍ତ-
 ଲେକ ଏକ ଅସଦାୟ ରମଣୀର ପ୍ରାର୍ଥନା ମତେ
 ଭାଦାକୁ ଅଇନସଙ୍ଗତ ସାଦାସ୍ୟ ଦେବାକୁ
 ଗଲେ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କ ନାମରେ ଫତ୍ତ-
 ଦାସରେ ନାଲିଶ ଦେଲ ଓ ଜଣେ ଅନେକ
 ସମସ୍ତ୍ର ହୋଇ ଦ୍ଵାରକୋର୍ଟରୁ ଖଲାସ ପାଇଲ
 ଏହି ସେମାନେ କୌଣସି ସତପୁରଣର ପାତ୍ର
 ନୁହନ୍ତି ବୋଲି ଲେଖକଙ୍କ ଗବର୍ଣ୍ଣର ବିରୁଦ୍ଧ
 କଲେ । ସ୍ଵାମୀୟ ଦାକିମାନଙ୍କର ଏପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ
 ଯେବେ ଗୁରୁତର ଅଯୋଗ୍ୟତାର ବିଷୟ ନୁହଇ
 ତେବେ ଅତି କାହିଁରେ ଭାଦା ହେବ । ଧନ-
 କାରୀ କାରଣ ଫତ୍ତ-ଦାସ ନାଲିଶ । ଏପରି
 ହେଲେ ପ୍ରକାର ନିସ୍ତାର କେଉଁଠାରେ ।
 କାସ୍ତୁରୀ ତାମ୍ବିପୁର ସାହେବ ଯଥାର୍ଥ କହୁଅଛନ୍ତି
 ଯେ ଏପ୍ରକାର ଧନକାରୀ ସକାଶେ ଦଣ୍ଡବିଧିର
 ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନାହିଁ ମାତ୍ର ଅନୁମାନଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ-
 ଲକ୍ଷ ସାହେବଙ୍କୁ ସେ କଥାଟା ସାମାନ୍ୟ ଜଣା
 ଗଲ । ଏହି ମନୁବ୍ୟ ଗାଠ କର ଅନୁମାନେ
 ଶାସ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ସାହେବଙ୍କ କଥାକୁ ଗ୍ରହଣ କର ।
 ସେ ମଧ୍ୟ ଜଣାଇଖାନା ବିଷୟକୁ କର୍ଣ୍ଣେଇ ସାହେ-
 ବଙ୍କ ଅନୁରରେ ରଖିବାପାଇଁ ଭାଦାଙ୍କ ନାମ-
 ରେ ଫତ୍ତ-ଦାସ ମୋକଦ୍ଦମାର ଅବତାରଣା
 କରୁଥିଲେ ଏଥିରେ ଏହି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲକ୍ଷ ସାହେବ
 ଭାଦାଙ୍କୁ ବଦଳ କରଦେଲେ କିନ୍ତୁ ତତ୍ତ୍ଵପ୍ରା-
 ମଜିଷ୍ଠେଟ ଚାହିଁରେ ଅଧିକ କର କେବଳ
 ହସ୍ତ ଭରସାରରେ ହାହି ପାଇ ଗଲେ ।
 ବାସ୍ତବରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲକ୍ଷ ସାହେବଙ୍କ ଏହି
 ବିରୁଦ୍ଧ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ମନକୁ ଶେନ

ନାହିଁ । ଅନ୍ତତଃ ସେଠା ଦାମେକ୍ତ ବଦଳ
 କରି ଦେଇଥିଲେ ସମସ୍ତେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ
 ଥାନ୍ତେ । ଏଭାଦୁଣ ଗୁରୁତର ଅକାର୍ଯ୍ୟ କରି
 ଯେବେ ଦାକିମମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦଣ୍ଡ
 ନ ପାଇବେ ତେବେ ଦାକିମମାନଙ୍କର ଅଇନ
 ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରତି ଭୟ ରହିବ ନାହିଁ ।
 ଯେଉଁ ଶାସନକର୍ତ୍ତା ଅଧସ୍ତ କର୍ମଗୁଣକୁ ଅପଣା
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଚପୁର ରଖି ନ ପାରେ ସେ ଯେ
 ଦୁର୍ବଳ ଏହା ଅବଶ୍ୟ ବୋଲିବାକୁ ହେବ ।

କଟକ ମିଉନିସିପାଲିଟିର
 ମୋକଦ୍ଦମା ।

ଏ ମୋକଦ୍ଦମାର ଅଧିକ ଯେପରି ନିଷ୍ପତ୍ତି
 ହୋଇଅଛି ଗଣସମାଜରେ ଲେଖି ଥିଲୁ ।
 କିନ୍ତୁ ସାହେବଙ୍କ ଗୁଣ ଇଂରାଜୀରେ ସ୍ଵାକ୍ଷ-
 ଚ୍ଵରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲ ଚାହିଁରେ ପାଠକମାନେ
 ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଜାଣି ପାରିବେ । ଯେଉଁମାନେ
 ଇଂରାଜୀ ନ ଜାଣନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଜାଣିବା
 କାରଣ ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସାରମର୍ମ ଏଠାରେ
 ଲେଖିଅଛୁ ଯଥା;—

“ମୋକଦ୍ଦମାର ବୁଲ୍ଡିଂ ନମ୍ବ ଅଦାଲତଙ୍କ
 ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପରଖାରରୂପେ ଲେଖା
 ଅଛି ଏବଂ ଭାଦା ଦୁଷ୍ଟି କଲେ ସକଳ କଥା
 ଜଣା ଯିବ । ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉତ୍ତମ୍ବ
 ପର ଅପାଲ କରୁଅଛନ୍ତି । ତେଅରମାନ ରମ୍ପା-
 ତ୍ଵା ଅପଣା କ୍ରମ ଅପିଲରେ ଅନାନ୍ୟ ଅପତ୍ତି
 ମଧ୍ୟରେ ଲେଖିଅଛନ୍ତି କି ଇଂରାଜୀରେଅରମାନ
 ଏବଂ ତେଅରମାନମାନେ ଟାକ୍ସ ବୁକ୍ସର ପୁନ-
 ବିଶୁର (ରବର) ପ୍ରାର୍ଥନା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାରେ
 ବେଅଇନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁନ୍ସିଫ
 ଯାଦା ସିକାନ୍ତ କରୁଅଛନ୍ତି ଭାଦା ଅନ୍ୟାୟ
 ଅଟଇ । ଯେବେ ଏପରି ହୁଅଇ ତେବେ ମୋ-
 କଦ୍ଦମା ସମାପ୍ତ ଦେଲ କାରଣ କେବଳ ଏହି
 ଦେଉଁରେ ମୁଦେଇ ଅଦାଲତକୁ ଅସି ପାରେ
 କିନ୍ତୁ ମିଉନିସିପାଲ ଅଇନର ଧା ୧୦୭ ଧାର
 ଅନୁସାରେ ଭାଦାର ନାଲିଶ ଅଟଇ ଦେବ ।
 ଏଥିକୁ ଶୁଣି ଦେଖା ଯାଉଅଛି କି ସାଧାରଣ
 ବନୋବସ୍ତୁ ପ୍ରତି ସମସ୍ତରେ ଯେକୌଣସି
 ବନୋବସ୍ତୁ ଦେବ ଭିନ୍ନଜଣ କମିଶ୍ନରକଦ୍ଦାସ
 ଚାହିଁରେ ପୁନର୍ବିଶୁର ଦେବ । ରମ୍ପାତ୍ଵର
 ଉକ୍ତ କହନ୍ତି ଯେ ସାଧାରଣ ବନୋବସ୍ତୁ
 ଟାକ୍ସ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା କର୍ମଗୁଣକଦ୍ଦାସ ହୁଅଇ
 ଅଥବା ହୋଇ ପାରେ ବୋଲି ଚାହିଁରେ ପୁନ-

ବିଶୁର ବିନା ଗୁଲ ନ ପାରେ ମାତ୍ର ବୁକ୍ସ
 ବନୋବସ୍ତୁ କମିଶ୍ନର ଅଥବା ଭାଦାଙ୍କର ପ୍ରଦ-
 ତ୍ଵାପତ୍ତାନ୍ତସାରେ ତେଅରମାନ ଅଥବା ଇ-
 ଇସତେଅରମାନ କରନ୍ତି ଅଧିକ ଭାଦାଙ୍କ
 ବନୋବସ୍ତୁ ପୁନର୍ବିଶୁରତ ଦେବାର କୌଣସି
 କାରଣ ନାହିଁ । ଅମ୍ବ ବିବେଚନାରେ ଯଦ୍ୟପି
 କି ଧା ୧୦୩ ରୁରେ ଟାକ୍ସ ବୁକ୍ସର କଥା
 ଲେଖା ନାହିଁ ମାତ୍ର ଏପ୍ରକାର ସ୍ତଳରେ ପୁନର୍ବି-
 ଶୁର ନାହିଁ ବୋଲି ସିକାନ୍ତ କରବା
 କେବଳ ଅଇନକୁ ନ୍ୟାୟ ବହୁତୁର କରିବା
 ହେବ । ତଦ୍ଵୟ ଏପ୍ରକାର ବନୋବସ୍ତୁ
 ଏକତରଫା କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ଏହାକୁ ଅନୁ
 ନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧ ଓ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଟାକ୍ସ
 ଧାର୍ଯ୍ୟର ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଧିର ବିପତ୍ତାତ
 ଜ୍ଞାନ କରୁ । ପୁଣି ଏହି ଅଇନର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ସମ୍ପ-
 କ୍ଷରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାରେ ଯେଉଁ ଚର୍ଚ୍ଚ-
 ବିଚର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ଭାଦା ପାଠ କଲେ ବ୍ୟବ-
 ସ୍ଥାକାରମାନେ ଯେ ଏ ଭଳ ସ୍ଵେଚ୍ଛାଗୁର କାର୍ଯ୍ୟ
 କଲନା କର ଥିଲେ ଏମନ୍ତ ହୁଦୟଙ୍ଗମ
 କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ଏହି ବିଷୟରେ ବିଶେଷ
 ବିଧିଏ ଉକ୍ତ ପାଣ୍ଡୁଲିପିରେ ସନ୍ଦିବେଶ କର-
 ବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଯେତେବେଳେ ଦେଲ ତେବେ-
 ବେଳେ ଏପରି ବିଧି ନ୍ୟାୟତଃ ଅବାସ୍ତୁନାୟ
 ବୋଲି ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ଦେଲ ନାହିଁ
 କେବଳ ଅଇନରେ ଯେପରି ବିଧି ଅଛି ବୋଲି
 ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଅନାବଶ୍ୟକ ଦେଲ । ଟାକ୍ସ ବୁକ୍ସ
 ବନୋବସ୍ତୁ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ତୁଚ୍ଛାନ୍ତ ବି-
 ଧର ଅସଭାବି ସ୍ତଳେ ଅମ୍ବ ବିବେଚନାରେ
 ମୁନ୍ସିଫ ଯେଉଁ ସିକାନ୍ତ କରୁଅଛନ୍ତି ଭାଦା
 ଯଥାର୍ଥ ଅଟଇ ।

“ଏଥର ମୁନ୍ସିଫଙ୍କର ଏପରି ମୋକଦ୍ଦମା
 ବିଶୁର କରିବାର ଅଧିକାରର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପସ୍ଥିତ
 ହେଉଅଛି । ଅନୁ ବିବେଚନା କରୁ କି ଯେବେ
 କମିଶ୍ନରମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଅଇନର
 ବିପତ୍ତାତ କାର୍ଯ୍ୟ କରବେ ତେବେ ସେହି ଟାକ୍ସ
 ବେଅଇନ ଦାସରେ ପରଶତ ଦେବ ଏବଂ
 ଭାଦା ଦେଲେ କୋରକ କରିବା ବେଅଇନ
 କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଲ ଏବଂ ଏହି ଦେଉଁରେ ମୁଦେଇ
 ଅଦାଲତରେ ଉପସ୍ଥିତ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଦେଲ ।
 ମୁଦେଇ ଯେବେ ଅପଣା ପ୍ରାର୍ଥନା ପୁନର୍ବିଶୁର
 ପାଇ ଥାନ୍ତା ତେବେ ଚାହିଁରେ ଅକ୍ତକାର୍ଯ୍ୟ
 ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଭାଦା ସହ ରହନ୍ତା କିନ୍ତୁ
 ଯେବେ ପୁନର୍ବିଶୁର ପାଇବାର ଭାଦାର ଅଧ-

କାର ଥିଲା ଏବଂ ତାହା ତାହାକୁ ନାହିଁ କର
 ଗଲା କେବେ ଅନ୍ୟ ଅପିଲର ବାଟ ନ ଥିବା
 ସ୍ତଳେ ଅମ୍ଭେ ବିବେଚନା କରୁଁ ଯେସେ ସତ୍ତ୍ୱ-
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ଏବଂ ତହିଁର ପ୍ରତ୍ୟାକାର ସକାଶେ
 ନାଁ କରାଯାଉ ।

“କଥିତ ମୁଖର ଯେ ମୁଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେ-
 ଟାକ୍ଷ ଉତ୍ତମ କର ନେବା ବାରିଶ ନାଲିଶ କର
 ଅଛି ମାତ୍ର ଅମ୍ଭେ ଅଦୌ ସେପରି ବର୍ଣ୍ଣର କର
 ନ ପାରୁ । ମୁଦେଇର ଟାକ୍ଷ କେତେ ଦେବା
 ଉଚିତ ତହିଁର ବର୍ଣ୍ଣର ସକାଶେ ସେ ମୁଦେଇକୁ
 ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ନାହିଁ । କେବଳ ଅନ୍ୟାୟୁକ୍ତ
 କେତେଟିକା ତାହାଠାରୁ ଅଦାୟୁ ହୋଇ ଥିବା-
 ରୁ ସେହି ଟିକା ଫେର ପାଇବାକୁ ସେ ନାଲିଶ
 କର ଅଛି । ଅମ୍ଭ ବିବେଚନାରେ ତାହାର ଟାକ୍ଷର
 ପରିମାଣ ପକ୍ଷରେ ମୁଦେଇର ବର୍ଣ୍ଣର କରବା
 ସମତା ନାହିଁ । ସେ କାର୍ଯ୍ୟ ମିତ୍ତନସିପକ କମି-
 ପୁରୁକର ଅଟଇ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟାୟୁ ଧୂବକ ଯେ
 ଟିକା ତାହାଠାରୁ ନିଅ ପାଇଅଛି ଅଦାୟୁ-
 ଦାୟୁ ସେ ତାହା ଫେର ପାଇବ ଏବଂ ଏହାକୁ
 କଦାପି ଏମନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇ ନ ପାରେ ସେ
 ମୁଦେଇ ତାହାର ଟାକ୍ଷର କେତେ ଦେବ ନିରୁ-
 ପଣ କରି ଦେବେ । ସନ ୧୮୮୦ ପାଇର ବ-
 ନୋବମ୍ବରେ କୌଣସି ଭ୍ରମ ନ ଥିବାରୁ ଟାକ୍ଷ
 ବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ନ ପାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ମୁଦେଇ
 ଏ ଦେବୁରେ ମଧ୍ୟ ସଫଳ ଦେବ ଏପରି
 ବସ୍ତୁର ଚର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଅଛି ମାତ୍ର ଅମ୍ଭେ ଏଥିରେ
 ବିକଳ ନୋହିଁ ଓ ଭ୍ରମସମ୍ଭବରେ କୌଣସି
 ଉପୁ ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ ମୁଦେଇକୁ ତହିଁର
 ବର୍ଣ୍ଣର କରବାର ଅକର୍ମଣ୍ୟ ନ ଥିଲା ।
 ତାହାକର ଏହି ବର୍ଣ୍ଣର ଅଭିନ କରୁକ ହୋ-
 ଈଅଛି । ଉପସ୍ତଳ କାରଣରେ କମିଶନର-
 ମାନେ ମୁଦେଇର ଟାକ୍ଷ ବୁଦ୍ଧି କରି ପାରନ୍ତି
 ମାତ୍ର କେବଳ ଅନୁମାନ ଉପରେ କରଇ କରି
 ତାହା କରି ନ ପାରନ୍ତି ଏବଂ ଅଭିନବଜ୍ଞତା
 ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ମୁଦେଇ ବେଅଭିନରୁ
 ଯେ ଅଦାୟୁ ହୋଇଥିବା ଟିକାକୁ ଖେପାଇ
 ହୋଇ କହି ନାହିଁ ହୋଇ କହି ଦୋଷ ହୋ-
 ଈ ନପାରେ । ସେ ଅଭିନରୁ ଖେପାଇର ଦାବ
 କରି ନାହିଁ ସତ୍ୟ ମାତ୍ର ଯାହା ତାହାଠାରୁ ଉପୁର
 ହୋଇଅଛି ତାହାକୁ ସେ ଅନ୍ୟାୟୁ ଟିକା କହୁ-
 ଅଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାହା ଖେପାଇର ଅଟଇ । ଅ-
 ଏବ ମିତ୍ତନସିପର ଉପପାତ୍ର କର୍ମବୃତ୍ତର
 କାର୍ଯ୍ୟ ଅଭିନ ସିଦ୍ଧତା ଏବଂ ଦେଖାଇ ନା-

ର୍ଯ୍ୟସ୍ତଳେ ଅଦାୟୁକର ପ୍ରତ୍ୟାକାର ଦେବା
 ସମତା ସମ୍ପର୍କରେ ଅମ୍ଭେ ଯେଉଁ ମତ କହୁ-
 କୁଁ ତହିଁରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖା ଯାଉଅଛି ଯେ
 ମୁଦେଇର ବର୍ଣ୍ଣରୁ ମୁଦେଇର ଟିକା ଫେର
 ପାଇବାକୁ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଏବଂ ଦେଖୁଲେ
 ଏମନ୍ତ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇ ନାହିଁ ଯେ ଏ ମୋକ-
 ଦମା କରିବା ମୁଦେଇର ଦୋଷ ଅଟଇ ସେ-
 ସ୍ତଳେ ସେ ଉଦୟ ଅଦାୟୁକର ଖର୍ଚ୍ଚା ମଧ୍ୟ
 ପାଇବାକୁ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।”

ଏଥିରୁ ଗୁଣରେ କୌଣସି ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ
 କରିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଅଟଇ । ପାଠକମାନେ ଦେ-
 ଶିବେ ଯେ ମୁଦେଇକୁ ମୁଦେଇ କାର୍
 ଦେଲେକି ଶୁଣୁଥାନ୍ତା ତୁମ୍ଭେ କରୁଇ କିମ୍ପରେ
 ଏବଂ କିମ୍ପ ସାଦେବ ତହିଁରେ ବିକଳ ହୋଇଅ-
 ଚ୍ଛନ୍ତି କାମୁକରେ ମୁଦେଇ ତାହାର ଗୁଣ କେଣି
 ଯେଉଁ ସ୍ତଳରେ ଅଭି ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଖଟାଇବାଦ୍ୱାରା
 ମୁଦେଇର ଉଚିତ ଦାବୀକୁ ତସମିତ କରୁଥିଲେ
 କେବଳ ସେହିସ୍ତଳ ମାନବକର କଳ ସାଦେବ
 ସଂଶୋଧନ କରି ଦେଇ ପ୍ରକୃତ କଥାକୁ ବୁଝାଇ
 କରିଅଛନ୍ତି । ମିତ୍ତନସିପକର ଅଭିନ କରୁକ
 କାର୍ଯ୍ୟ କରି କେତେ ଟାକ୍ଷ ଦାବୀର ଅନର୍ଥକ
 କଷ୍ଟ ଦେଲେ ଏବଂ ତହିଁପାଇଁ ସେ ଉଚିତ
 ପ୍ରତ୍ୟାକାର ଅଦାୟୁକରେ ଲେଖିଲେ ଦେଲେ
 ସେହି ମିତ୍ତନସିପକର ଦୁଇଜଣ କମିଶନର
 ଉପୁର ସ୍ୱଭାବ ନିମ୍ନ ଏବଂ ଉଚିତ ଅଦାୟୁକରେ
 ଅପତ୍ତା ତର୍କଦ୍ୱାରା ମାମଲ ବଜାଇ ସେହି ଅ-
 ଭିନ କରୁକ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅଭିନ ସମତା ବିଦି-
 ବାର ତେଣୁ କଲେ । ଯେଉଁ କମିଶନମାନେ
 ଅଭିନଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥୀନ ସମତା ପାଠକଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ
 ନ୍ୟାୟମାନଙ୍କୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ସାମାନ୍ୟ ଟାକ୍ଷ
 ଦାବୀ ପ୍ରତି ଏପରି ଅଦାୟୁକର କରବାକୁ ପ୍ରାକୃତ
 ହୁଅନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଦାବରେ ସେପରି ସମତା
 ଉଚିତା ସ୍ୱୀକୃତିର ନୁହେଁ ନା ଅମ୍ଭେମାନେ ବୁଝା
 ବରୁଁ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଧ ଏଥିର ବର୍ଣ୍ଣର କରବେ ।
 ବିଶେଷତଃ କେବଳ ଏହି ଏକ ଖୋଲକମାନେ
 କମିଶନରମାନେ ଏପରି ଅନ୍ୟାୟୁ କରୁଅଛନ୍ତି
 ଏମନ୍ତ ନୁହେଁ ସେହି ଏକ ସମୟରେ ପ୍ରାୟ
 ଏକସହ ନମ୍ବର ଏହିପରି ଅନ୍ୟାୟୁ ବନୋବସ୍ତୁ
 ହୋଇଥିଲା । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ କା ଅଧିକାର
 ମୋକଦମା କରିଥିଲେ ମିତ୍ତନସିପକରୁ କି
 ଅବସ୍ଥା ହୁଅନ୍ତା ଅନ୍ୟାୟୁରେ ତୁମ୍ଭା ପାଇ
 ପାରେ ।

ସାମ୍ବାଦିକ ସଂବାଦ ।

କରବିପକ୍ଷ ଗୋଦମଳ ଓ ମନଦମନାଦ ସ୍ୱପ୍ନ ଓ
 କମିଶନର କାମୁକ ଦେବା ବାଉର ଉପୁର କମିଶନର
 ସତ୍ତ୍ୱେ ଅଭାମୀ ମନଦମନାଦ ହୋଇ ଯାହା ବଦଳେ ।
 ଏପରି ସବୁ କରୁଥିଲେ ଯେତେ ଦେବ ।
 ତେଣୁ ପ୍ରକୃତରେ କେତେକେ କି ତରଳ
 ତାହା ସର ଦେଇ ଅପତ୍ତା ସତ୍ୟ ଓ ସମସ୍ତେ କୋ-
 ଦେଇ ମନଦମନାଦ କାମୁକ ଦେଲେ କର୍ମ କରୁଥିବା
 ସଦୃଶ୍ୟ ମାତ୍ର କାମୁକ ଏବଂ ତେଣୁ କେତେକେ
 ପ୍ରାୟତଃ କର ପ୍ରକୃତରେ ଏମନ୍ତ କରୁଅଛ ଓ ତା ପ୍ରକୃତ
 ଦେଖିଲେ ଦେବର ଦକ୍ଷିଣ ପଦଟି ପ୍ରକୃତରେ
 କୋଟି କୁଟି ବଦଳ ଦେଇ କୋଟି ଦକ୍ଷିଣ ହେଉଅଛି
 ଏ ବ୍ୟତୀତ ଅଭିନ କେତେକେ କରୁ କଷ୍ଟ ଯେ ନାହିଁ
 କି ଦେବଦାଦ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ପ୍ରାୟତଃ ଅଭିନରେ ଏ ବର୍ଷ ଅପ-ମୁ କର ଦେଇ
 ଗାଉ ପଦକ୍ରମର ପ୍ରକାର ଯାଉଅଛି କେତେକେ ପ୍ରତି ପ୍ରକାର
 ହୋଇ ବଦଳ ହୁଅଇ ମାତ୍ର ଉପକ୍ରମରେ ପ୍ରକାର ଅଭିନ
 କରୁନ ଏବଂ ଖଟାଇର ମୁଦେଇ ପ୍ରାୟ କରୁଅଛି ।

ଏ ପ୍ରକାରରେ ଏ ପ୍ରକାରରେ ବୁଦ୍ଧି ଅଭିନ ଉପାଦାନ
 ଏବଂ ଏଥିରେ ମୁଦେଇ ଯାହା କରୁଥିଲେ ଯଦ୍ୟତ ଦୋଷ
 ତହିଁ । ଅଭି ଗାଉର ଦେଖି ପର ଅଭିନ ।

କେବଳରେ ଅଭିନରୁ ଅଭିନ କରବେ କି ତାହାକାର
 ଅଭିନରୁ ଅଭିନରୁ ଅଭିନରୁ କରୁଥିବା ଅଭିନରେ
 କୁଟି ହୋଇ ଦୁଇଜଣ ଗାଉର ଦାବୀର ଉପକ୍ରମ ।

ଅଭିନରେ ଅଭିନରୁ ଗାଉ ମାନକ ପ୍ରକାର ହୁଅ
 କରୁଥିଲେ ଏବଂ ନିମ୍ନ ବୁଦ୍ଧିର ଉପକ୍ରମରୁ ମୁଦେଇ
 ମାନରେ ଏବଂ ସମସ୍ତେ ମନଦମନାଦ ଅଭିନ । ଉପୁ ମନଦ-
 ମାନକୁ ଅଭିନରୁ ମାନଦମନାଦ ଗାଉର କରୁଥିଲେ ତାହା
 ଉପ କର ଦାବୀରୁ କମିଶନରୁ ସୁଦେଇ ଗାଉର କରୁଅଛ
 ପ୍ରକାର ଅଭିନ । ମନଦମନାଦ ପ୍ରକାର ଦେଖିଅଛି । କିମ୍ପ ଦେବ
 ମୁଦେଇ କରାଗି ଏବଂ ଦେବ ଦେବା, ମାତ୍ର ଏଥିରୁ କୋଟି
 ଦେଖିଅଛ କରୁଥିଲେ ଅଭିନ ବିକର ଦେଖିଦେଖିଦେଖି
 ତହିଁ ସମତା ଦେଖିଅଛ କେତେକେ ଦାବୀରୁ ଏତେକେ କରୁ
 ଯେ ସେ ବିକ ଦେଖିଲେ ଅଭିନରୁ ହୁଅନ୍ତା ? କିଣେ ବରୁ
 ଅଭିନରୁ ମୁଦେଇର ମନଦମନାଦ ସତ୍ତ୍ୱେ ଦେଖି ଅଭିନ
 ଦେବ ଦେବ ଏଥିର ସତ୍ୟରୁ ପ୍ରକୃତ ହୁଅ ଦେଖି
 କରବେ ।

ସ୍ୱ. ପ.

ପ୍ରକାର ସତ୍ୟର ଦାବୀ କେତେକେ କରୁଥିଲେ କରୁଥିଲେ
 ଦେଖିଦେଖି ମନଦମନାଦ ହୁଇ ୨ ହୁ ଓ ୩ ହୁ ଉପକ୍ରମରେ
 ଏବଂ ଉପୁ ଦାବୀରୁ ଦେଖିଲେ କରବାୟୁ କି
 ଦେଖିଅଛ ପ୍ରକାର ଦେଖିଲେ ଓ ଅଭିନରୁ ଦେଖି
 ଦେଖିଲେ କରୁଥିଲେ ମାନଦମନାଦ ହୋଇ ସର୍ବୁ ମାତ୍ର ଅଭିନରୁ
 ସମତରୁ ପ୍ରକାର ସେ ଦେଖି କରବେ ଓ କର ବର୍ଣ୍ଣ
 ଦେଖିଲେ ତାହା ପ୍ରକାର କରୁଥିଲେ ପ୍ରକାର କରୁଥିଲେ

any kind. Again it is impossible to read the debates in Council on the bill without being impressed with the conviction that a procedure so arbitrary was not contemplated by the Legislature; when the insertion of a special provision was suggested, this amendment was not negatived as being undesirable on principle, but it was stated to be unnecessary, as providing for what was already given by the Bill. In the absence of a proviso for finality in the case of enhancements of assessments, I think that the view of the matter taken by the Munsif was the proper one.

3. Then comes the question of the authority of the Munsif to entertain the suit. I am of opinion that if the Commissioners in any way contravened the Law, the tax became an illegal demand. If so, the distress was an illegal proceeding; it was this that caused the Plaintiff to come into Court. Had he got his review and been unsuccessful, he would have had to submit; but if he was entitled to and was refused a hearing, there being no further appeal available, I think he had a wrong on which he could sue to get it redressed.

4. As regards this point it is said that the Plaintiff in suing as he did actually asked for a reduction of his tax. I do not think so at all. He did not ask the Munsif to decide what his tax ought to be. He simply asked that certain money irregularly taken as tax should be refunded to him. I am of opinion that the Munsif had no power to decide the amount of his tax. The assessment of Municipal tax is the business of the Municipal Commissioners. He might through the Civil Court recover tax improperly levied; this is by no means the same thing as saying the Munsif should determine what his tax should be.

5. A good deal of argument was made on the matter of the grounds for the enhancement. It was said that there had been no mistake at all in the assessment of 1880, and that

for this reason also the Plaintiff should succeed. In this I do not concur. The question of mistake was not put in issue, and the Munsif need not have looked into it at all. I think his doing so was ultravires.

6. The Commissioners are not stopped from enhancing the Plaintiff's tax, on good reason, but it should not be on assumption only. They may, as I understand the Law, do so whenever so minded, even yet but in conformity with the procedure prescribed. The analogy of enhancement cases under the Rent Law holds good here. A landlord is not precluded from enhancing because he has been found in a suit to have done so in an irregular manner, but he cannot recover the enhanced rent except in the proper way. He may *distrain*, but he must do so according to Law; so I take it, must the Commissioners under the Municipal Act.

7. As to the Plaintiff not calling illegally levied tax a *damage*, I see nothing in this. It was much more a damage than a reduction of tax. He called it an illegal levy. He asked for no extra damages, true; but he clearly regarded this levy as a wrong, and thus as a damage.

8. Taking the view that I do of the question of the legality of the procedure of the Municipal authorities, and again of the general power given to the Civil Courts to grant redress in cases of such illegalities, where not barred, and no other means of redress are provided by Law, it is clear that the order of dismissal of the suit cannot be affirmed. The Plaintiff is entitled to the refund asked for by him. The appeal must be decreed, and Munsif's order reversed, and as it has not been shewn that he was to blame for the litigation, he is entitled to his costs in both courts. The cross appeal is dismissed with costs.

(Sd.) J. B. Worgan
Offg. D. Judge.

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଜମିଦାରୀ ବିଷୟ ।

ଜ ୧୧୪୨ ମୂଲ ଭୂକ । ପ୍ର । ବୋଦଣୀ ମୌ । ଚାନ୍ଦିକ ବ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଦୋରୋବ୍ରହ୍ମ ସଦ-
ରଜନା ଟ ୪୭୨୩୮୧ ମଧ୍ୟରୁ କ ୩୨ ପାହି
କମା ଟ ୧୦୧୭୨୫/୧୦ ଚଳଇ ଅଗସ୍ତ ମାସ
ତା ୨୦ ରଖ ସୋମବାର ବାଜା ବଜ୍ର ପାଇଁ
ନିଲମ ଦେବ ଉତ୍ତମ ଲଭ୍ୟ ଜମିଦାରୀ ।

ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଗୋବିନ୍ଦ ମିତ୍ର

Wanted from the 1st. October 1883 for the Cuttack Road Cess District, a qualified and active Sub Overseer. Pay Rs. 25 and travelling allowance Rs. 7-8 per mensem. The appointment to be probationary for 12 months. Applications with copies only of Certificates of qualifications and service to be addressed to the District Engineer before the 7th. September 1883.
CUTTACK ROAD } F. JONES
CESS OFFICE. } Chairman R. O.
10-8-83. } Committee.

ବଙ୍ଗାଦେଶର ପୂର୍ବି କାର୍ଯ୍ୟବିଭାଗ ।

ଜଳସେଚନ ସମ୍ପର୍କୀୟ ।

ପ୍ରତ୍ନଶା ନାଳ ନିମିତ୍ତ ସଂଶୋଧନ

ଜନବର ବଧୂର ଚିଠା ।

୧୮୮୩ ସାଲ ୧୮ ଜୁନ ।

୨୩୩ ନମ୍ବର ବିଜ୍ଞାପନ ।

୧୮୭୨ ସାଲ ବଙ୍ଗାପୁ ୩ ଅଲନର ୧୧
ଧାରଣସାରେ ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ
ଗବର୍ଣ୍ଣର ସାହେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ସମତା ପ୍ରଦ-
ତ୍ତିତ ହୋଇଅଛି ତହିଁ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି
ସେ ୧୮୮୦ ସାଲ ଜୁଲାଇ ମାସ ତା ୨୮ ରଖର
କଲକତା ଗଜେଟ୍ ମେ ଖଣ୍ଡର ୭୪୩ ଠାରୁ
୭୫୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରକାଶିତ ୧୮୮୦
ସାଲ ଜୁଲାଇ ମାସ ତା ୨୭ ରଖର ୧୦୫
ନମ୍ବର ବିଜ୍ଞାପନ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଣୀତ * ଓ *
ବନ୍ଧୁ ପରବର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରଣୀତ ହେବା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରସ୍ତା-
ବିତ ହଲଲିଖିତ ସଂଶୋଧନ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରକାର
ଦେବାର ଅଜ୍ଞା କଲେ ।

* ବନ୍ଧୁ । ଉନ୍ମୂ ରକମ ଫସଲର ମାଣ ପ୍ରତି
ଯେଉଁ କର ଲାଗିବ ତାହା ୧୮୮୮ ସାଲ
ଅପ୍ରେଲ ମାସ ତା ୧ ରଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ
ହୋଇଅଛି ଏବ ତାହା ଏହି ।

ଧାନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।

୧ । ଅନମୋଦକ ବର ଶେଷ ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କର ଯାଇଥିଲେ କୌଣସି ଗ୍ରାମର ବହୁ ଯାକ ସମୁଦାୟ ଜଳ ସେତେମାତ୍ର କମା ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୪୧୫ ୪୧

୨ । କୌଣସି ଗ୍ରାମର କୌଣସି ଭୃଗ୍ନାଂଶ ଭୁଖଣ କମା ଅନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ନିମିତ୍ତ ୪୧୫ ୪୨

ଶାନ୍ତିକାଳୀନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।

୩ । ଡାକ୍ତର ଧାନ ୪୧୫ ୪୧

୪ । କପା, ଚମାସ୍ତ, ଦୁଲଗା, ଅଦା, ଗଦମ, ଶାକସବଜ, ମାଳ ନିମିତ୍ତ ଓ ଗ୍ରାମରେ ବର୍ଷିତ ସମସ୍ତ ଭୃଦ୍ୟାନିକାଳ ରକମ ଓ ସେହି ଧାନ ଜମି ୧ ଦମାନୁସାରେ କରୁ ନିୟୁତ ଦୋଇଥିବ ବର୍ଷ ନିମିତ୍ତ ୪୧୫ ୪୧୫

୫ । ସେହି ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୧ ଦମା କମେ କରୁଥିବୁ ଦୋଇ ନ ଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମରେ ବର୍ଷିତ ଉପସେକ୍ତ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ୪୧୫ ୪୧୫

୬ । ସେହି ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୧ ଦମା କମେ କରୁଥିବୁ ଦୋଇଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମରେ ଦେବା ଖସା, ଚୈନକ, ଜାଲ ଓ ସମସ୍ତ ରବ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ୪୧୫ ୪୧୫

୭ । ସେହି ଗ୍ରାମର ଧାନ ଜମି ନିମିତ୍ତ ୧ ପ୍ରବରଣ କମେ କରୁଥିବୁ ଦୋଇ ନ ଥିବ ସେହି ଗ୍ରାମରେ ଦେବା ଉପସେକ୍ତ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ୪୧୫ ୪୧୫

ବାର ମାସ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।

୮ । ଅଣ୍ଣ ନିମିତ୍ତ ୪୨୯ ୪୨୯

୯ । ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ଉର୍ଦ୍ଧି କରବା ନିମିତ୍ତ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳର ୧୦୦୦୦ ୪୧୫ ୪୧୫

୩୧ ବ୍ୟାଧି ।

କମ୍ପୁଲ୍ଡିଭ କଲରେ ଜଳକର ଦେୟ ଦେବ । ସଥା ।

ଧାନ ଫସଲ ନିମିତ୍ତ ।—ମ କସ୍ତି ।—ଜଳକରଣ ଅଂଶ ୧ କାନୁଏସା ।

୨ୟ କସ୍ତି ଜଳକର ୧ ମେ

ଅଣ୍ଣ ୧ କୁନ ଡାକ୍ତରଧାନ ଓ ଶାନ୍ତିକାଳୀନ ଫସଲ ୧ ଅଗଷ୍ଟ ମନ୍ତବ୍ୟ ।—କୌଣସି ସମୟରେ ଧାନ ଫସଲ ଉପରେ ଜଳକର କସ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେବାର ବାସ୍ତବ୍ୟତା ବିବେଚନା ହେଲେ ଧାନ ଫସଲ ଉପରେ ଜଳକର ୨ କସ୍ତିରେ ଦାଖଲ କରିବାର ଅନମତି ରହିବ କରବା ଓ ସେହି ଭାରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରବେ ସେହି ଭାରଣରେ କାହା ଏକ ମୁସ୍ତରେ ଦାଖଲ କରବାକୁ ଚଳନ କରବାର ଅଧିକାର ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଲେଖକଙ୍କ ଗବର୍ଣ୍ଣିତ ସାଦେବକର ରହିଲ ।

(ସ୍ଵାକ୍ଷର) ସେ, ଏମ୍, ଦେଉଳ ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ କର୍ଣ୍ଣିଲ ଅର୍ଡ୍ଡ । ଇ । ପୂର୍ବି କାର୍ଯ୍ୟ ବିଭାଗରେ ବଳଦେଶ ଗବର୍ଣ୍ଣି- ମେନ୍ଦକ ଜିଏଫ୍ ସେକେଟସ ।

ନୂତନ ସାଲସା, ନୂତନ ସାଲସା । ଅଧିକୃତ ମତରେ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ବ୍ୟବହାର କରବା ଅଙ୍ଗବ ବ୍ୟସ୍ତାଧି ଓ କଷ୍ଟକର । ପୁଣି ଇଂରାଜୀ ସାଲସା ନାନା କାରଣରେ ଏ ଦେଶୀୟ ଦେବରେ ଚେତେ ଉପକାଶ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହି ଦେହରୁ ଏକପ୍ରକାର ନୂତନ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କରୁଅଛି । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦେଶୀୟ ସାଲସାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହାଦ୍ଵାରା ଦେବର ପାରବ ଓ ଦୂରତ ରକ୍ତର ସମସ୍ତ ଦୋଷ ଶାନ୍ତ ନିର୍ଗତ ହୋଇ ଯାଏ । ଦେବର ଅଜ୍ଞାନତା, ଝୁଆମାନସ, କାହିଁ, ଶୁଣିଲ କୁଣ୍ଡିଅ, ଦା, ନାଲିଦା, ସାସର ଦା, ବହିରୁଚର ଦା, କୁଣ୍ଡିଅ, ସେଟର ଅସ୍ଵଖ, ଧାରୁବୋବଲ୍ୟ ଓ ବହୁତ କୁର, ବୋଷ୍ଟକାଠିଲ୍ୟ, ସ୍ଵଲେକକର ପୀଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ପ୍ରକାର ପୀଡ଼ା ଶାନ୍ତ ଏବଂ କଷ୍ଟକୁ ଅସ୍ଵାମ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ବୋତଲ ୪ ୧୯ କା ପ୍ୟାକି ୪୦ । ଜଳନ ୪ ୧୦୫ । ପୀଡ଼ା ଅସ୍ଵାମ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରତ ବ୍ୟୟାଏ ।

ଉପସ୍ଥ କଲବତା ୦୮୦୦୧୫୫ କାଳିତ- ନାର ପୁସ୍ତ ବେରୁ ଚୂର୍ଣ୍ଣିକାକ ସ୍ଵାସ୍ତି ୪୭ ନମ୍ବର ଭବନରେ ଏ, ଗୋଷ କୋମ୍ପାନିଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ଏବଂ ଦେବଲ କାହାଙ୍କ ନିକଟରେ ମିଳଇ ।

ଗବର୍ଣ୍ଣିମେଣ୍ଟ ବିକୋନା ଫେକ୍ଟିଭୁ । ଏହା କ୍ଷୁଦ୍ରସେତେ ବନପାତକର ପଦକ୍ଷେପେ ଉତ୍ତମ ଉପସ୍ଥ ଦୋର ବ୍ୟବହାର । ବରଦତାର ପ୍ରଧାନ ଉପାଦାନ ଉପସ୍ଥ ଓ ଦେଶୀୟ ଉପସ୍ଥାନସ୍ଵରେ ଉତ୍ତମ କ୍ଷୁଦ୍ର ବରଦତା ଦୋଷାଦକରୁ ବାର୍ଦ୍ଧକର ପ୍ରସ୍ତୁତକେଶେବକ ନିକଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପଦରେ ମିଳିପାରେ ସଥା;— ଡାକ୍ତରସ୍ଵଳ ସହୃଦ ୪ ଅକ୍ଟୋବର ୪୧୫୫ । ୮ ଅକ୍ଟୋବର ୪ ୧୧ କା । ୧୭ ଅକ୍ଟୋବର ୪ ୨୩ ମୂଲ୍ୟ କରତ ।

ବିକ୍ରୟ ଅଥବା ବଜା । ପୁରୀଜିଲ୍ଲାନ୍ତର୍ଗତ ଖୋରଧାରେ ଅବସ୍ଥିତ ନ- ବାନା ପାର୍ଦ୍ଧନାମକ ପଥରମିର୍ତ୍ତ ମଜହୁର କୋଠି ଏକ ରହିଥିଲେ ଥିବା ସର୍ବଦେଶ ମାପର ପ୍ରାୟ ମା ୨୧ ଶ ଜମି ବ ରହିଥିଲେ ଘର ଏବଂ କପା, ମାଳ, ଅରକ୍ଷୁଟି, ଧାନ ଇତ୍ୟାଦି ଫସଲ ଦୋଇ ପାରେ ସନ ୧୮୮୪ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ମାସ ତା ୧ ରଖତାରୁ ବିକ୍ରୟ ଦେବ ଅଥବା ଖ- ଶାରେ ଲଗାଇ ଦିଆଯିବ । ମହାଜନ ଏକ ଦେଶୀୟ ପଶ୍ୟାଦ୍ୟର ବ୍ୟବସାୟିକ ପକ୍ଷରେ ଏ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ର ବାସ୍ତବ୍ୟ ଅଟଇ ।

ବଙ୍ଗଳା ଦୁବା ଜଳପାଉରୁଡ଼ିଠାରେ ଶ ସି, ବାଉନଫିଲ୍ଡ ସାଦେବକଠାରେ ଅବେଦନ କର । ବାବାବ ନାମ ଓ ଚିତ୍ରଣା ଇଂରାଜରେ ଏହାର ଅଟଇ ସଥା;—

C. BROWNFIELD Esqr. JALPAIGURI, BENGAL.

The power of attorney granted by the undersigned to Mr. A. W. BELLIS is cancelled from this date. Cuttack, 28th Feby. 1883. J. BULLOCH & Co.

ଉତ୍କଳପତ୍ରିକାରେ ପଞ୍ଚମ ପ୍ରକାଶକର ସର୍ବ ପଦକ୍ଷେପେ ଶେଷ ରୁପେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଦୋଇପତ୍ର ସଥା ।—

Table with 2 columns: Item Name and Amount. Includes entries like 'ଆଉ ପ୍ରତ ୪ ୧୮', 'ଅଧିକୃତ ୪ ୨୧', 'ପୂର୍ବ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତ ୪ ୨୯', and a list of names: 'ମାତ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ସେତେ ଶୁଦ୍ଧ ଦେବେଟି ଚର୍ଚ୍ଚିତ ବର୍ଣ୍ଣ ୪ ୧୫ ରୁ ନିଶା ଦେବ ଶାନ୍ତି ।', 'ବିକ୍ରୟ ଓ ଦୁଗ୍ଧପତ୍ର ସମାପେ ବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଟୋବର ଓ ଦୁଗ୍ଧ ପତ୍ରାକମେ ଦେବ ।', 'ଅଧିକ ପଦକ୍ଷେପ ସମାପେ ଦୁଗ୍ଧ ବଦୋକସ୍ତ ଦୋଇ ଖରବ ।', 'ବର୍ଷପଦକ୍ଷେପ ମୂଲ୍ୟ ବହୁତ ମତେ ପଦାପଦକ୍ଷେପ ଦେବ ।', '୧୯୮୩ ପଦକ୍ଷେପକାମଦକ୍ଷେପ ବରଦ ବରଦାପଦକ୍ଷେପ ବରଦ ଚିତ୍ରାପଦକ୍ଷେପ ସହୃଦ ଓ ପ୍ରଦାତ୍ତିତ ହେବ ।'

ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ

ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରିକା ।

୧୯୧୩

କା ୨୫ ରଥ ମାସେ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୧୩ ମସିହା । ମୁ। ଗ୍ରହଣ ୧୧୧୦ ପତ୍ର ୧୨୧୦ ସାଲ ସମ୍ପାଦକ

ମୂଲ୍ୟ	ଅଗ୍ରମ	ବର୍ଷାୟ
ବାର୍ଷିକ	ଟ ୫ ୯	ଟ ୨
ତ୍ରାକମାସିକ	ଟ ୦ ୩	ଟ ୧

ପୁରେନ୍ଦ୍ର ବାବୁଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନିମିତ୍ତ ପଠା ଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ବିଷୟରେ ଏଠା ଶୁଣି ସଭାର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରେସ୍‌କମିଟି ଯଥାସ୍ଥାନରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ସଭାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁମୋଦନ ମତରେ ଉତ୍ତମ ଅଟଇ କାରଣ ପୁରେନ୍ଦ୍ର ବାବୁଙ୍କ ମୋ-କଦମା ସମ୍ପର୍କେ ଚୋରା ହୋଇଥିବା ଟଙ୍କା ତାହାଙ୍କ ଅନୁଷ୍ଠାନ କାଗାମ୍ ପାରିରେ ମିଶାଇବା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଗାମୀ ପଞ୍ଚ-ଶାସନ ଚଳାଇବାର ଦିନମାନଙ୍କରେ ଅରମ୍ଭ ହେବାର ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଅଛି ଯଥା;—ପ୍ରବେଶିକା ଓ ଫାଷ୍ଟୁଆର୍ଟସ୍ ପଞ୍ଚାଶା ନବମର ମାସ ୩୨ ରଖ ଏବଂ ବି, ଏ, ପଞ୍ଚାଶା ଉପମର ମାସ ୩୧ ରଖ । ପ୍ରବେଶିକା ଓ ଫାଷ୍ଟୁଆର୍ଟସ୍ ପଞ୍ଚାଶାର ପ୍ରାର୍ଥମାନେ ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ୩୨ ରଖ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ବି, ଏ, ପଞ୍ଚାଶାର ପ୍ରାର୍ଥମାନେ ନବମର ମାସ ପୂର୍ବରୁ ରେକର୍ଡ଼ରକ୍ତ ନିକଟକୁ ଆବେଦନପତ୍ର ପଠାଇବେ ।

କାକୁଲର ସମ୍ବାଦଦାତା ସିବିଲ ମିଲିଟେରୀ ଗଜେଟକୁ ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଯେ କାକୁଲଠାରେ ଏବଂ ରୁଷ ସୌଦାଗର ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଆନୁମାନିକ ସେ ରୁଷିୟର ଦୁଇ ବୋଲି ବୋଧହୁଏ । ସେଠା ବବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟରୁ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତମ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉଅଛି ଓ ସାନ୍ତ୍ର ପେସବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଲି

ଅସିବାର ଇଚ୍ଛା ରଖିଅଛନ୍ତି । ସେ ସୌଦାଗର କହନ୍ତି ଯେ ଅଳ୍ପତ ଗୁରୁବର୍ଷ ହେଲା ରୁଷମାନେ ଭାରତକୁ ଅସିବା ବିଷୟରେ ଭଲେଣି କରୁଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଗମୀ ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ଅସିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ଚରମାନେ ବାଟ ଚଳୁଛନ୍ତି ବୁଲୁଅଛନ୍ତି । ଏପରି ସଦାଦରେ ଆଉ କିଛି ହେଉ ନ ହେଉ ରୁଷଦୁଇ କାକୁଲରେ ଥିବାର ଶୁଣି ଅନୁମାନକର ରଲ୍ଲ ପାଣି ହୋଇ ଯାଉଅଛି । କାରଣ ପୁଣି କାକୁଲ ଯୁଦ୍ଧ ହେଲେ ଦୋହସ ଲା-ସେନ୍ଦୁ ଟାକୁ ଗଣିବାକୁ ହେବ ।

ଜେଲିନପୁସ ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଯେ ବିଶ୍ୱକାମୁଡ଼ା ରେଗର ପ୍ରଗତିକାର ଜାଣିବା କାରଣ ଜଣେ ଲୋକ ମାନ୍ୟ ମେଲରେ ଲେଖିବାରୁ ସେ କାଳୀ ପ୍ରକାର ଉତ୍ତର ପାଇଅଛି; ଯଥା;— କିସେସିକ ଭେଲ ଉତ୍ତମରୂପେ ମାଲସ କଲେ ହୁଇ ହେବ । ଥିଲେନମାନକ ହେନରସାହେ-ବର ମଲମ, କାମୁଡ଼ା ପ୍ରାଣକୁ ଶୁଣି ଦେଇ ବଡ଼ ୨ ଗୋ ୨ ଟା କମ୍ପା ସାନ ୨ ଗୋ ୧୨ ଟା ପିଅକ ଲେଡ ଲଗାଇବାରେ ମଧ୍ୟ ହୁଇ ହେବ । ଶେଷୋକ୍ତ ଉପାୟ କଲେ ନିଦ୍ରାକାରକ ଡ୍ରାଗସ, ଡାଲପନପାଣି, କମ୍ପା କାୟୁଫଳ ଏବଂ କନପଶା ଖାଇବାକୁ ହେବ । ମିଶ୍ରିତ ଜନ କଚର ଆୟୋ-ଡିନ ଦୁଇ ଭିନ୍ନ ଡୋସା ପକାଇ ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ଦଣ୍ଡିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁ ଜେବସ

ସାହେବର ସେନକଲର ବ୍ୟବହାର କଲେ କମ୍ପା ଗୋଟାଏ ଭେଲୁଲ ମଞ୍ଜି ପଥରରେ ଦଣ୍ଡି ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଶସ ନିର୍ଗତ ହେଲରୁ ତାକୁ ସକସ୍ଥାନରେ ଯୋଗ କଲେ ସମୁଦାୟ ବସ ବାହାର ଯାଇ ଉପକାର କରବ ।

କଲିକତା ବ୍ରାଉଟିକ ସୁଲର ଦୁଗାୟ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରଦର୍ଶନା କ୍ରମ୍ପୁ ସମାବେଦ ସହଚରେ ସମାପିତ ହୋଇଅଛି । ଚର୍ଚ୍ଚିତ ରିପୋର୍ଟରୁ ହିନ୍ଦୁପେଟ୍ରି ଅଟ ଏକା-ଶ ଉତ୍ତର କରଅଛନ୍ତି ଯଥା; “କାଳୀ ବି-ବ୍ୟବସାୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେପରି ଲୋକପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଅଛି ଏବଂ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ କର୍ମ ଯୋଗାଇବା ଯେତୁ ପୂର୍ବ ହୋଇ-ଅଛି ତାହା ବିଗ୍‌ର କରବାକୁ ଗଲେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ପିତା ଅପଣା ପୁତ୍ରର ଶିକ୍ଷା ନିମିତ୍ତ ଯେତେ ବ୍ୟୟ କରେ ତାହା କଦାପି ପରଶୋଧର ଦୁଅଇ । ଗୋଟିଏ ପିଲାକୁ ବି, ଏ କମ୍ପା ବି, ଏଲ କର ପଢ଼ିବାରେ ଯେତେ ବ୍ୟୟ ଦୁଅଇ କଡ଼ା ୨ କର ହସାବ କର ଦେଖିଲେ ଭେଦଟଙ୍କା ସରକାରରେ ଗଢ଼ିତ କଲେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସମ୍ମାନ ଉପବାସୀ ଯୁବକ ଅନାହାର କ୍ଳେଶରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରବ ।” ଏଥିରୁ ହିନ୍ଦୁପେଟ୍ରି ଅଟ ଯଥାର୍ଥ କହିଅଛନ୍ତି ଯେ ଶିକ୍ଷିତ ସମାଜ ବ୍ୟବ-ସାୟା ବା ଶ୍ରମଜାଗା ହେବାକୁ ତେଣୁ ନ କଲେ ଏ ଅମଙ୍ଗଳ ଦୃଶ୍ୟହୁତ ହେବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରାଣାନୁରେ ପ୍ରକାଶିତ ଶକ୍ତି ଏ ପ୍ରେମଭରତ-
ରୁ ଅମ୍ବେମାନେ ଅନଳ ସହଜ ଅଗବତ ଦେଲୁ
ସେ ଖୋରାଧା ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀରେ
ପରଣତ କରିବାର ପ୍ରିୟ ଦୋର ଅଧିକା ବ୍ୟୟ
ଯୋଗାଇବା ନିମିତ୍ତ ମାଳିଙ୍ଗେଟ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା-
ଭାଗରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଦୋରଅଛି । କିନ୍ତୁ ଖୋରାଧା
ଖାସମାହାଲ ସ୍ୱରୂପ ସରକାରଙ୍କ ନିଜ ଭୃତ୍ୟ-
ଧାନରେ ଥିବା ପ୍ରଧ୍ୟକ୍ଷେ ଅବଧି ସେଠାର
ପ୍ରଧାନ ନଗରରେ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ବିଦ୍ୟାଳୟ-
ଟିଏ ନ ଥିବା ବଡ଼ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଅଟଇ ।
ଅମ୍ବେମାନେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁ
ଅଛି ଯେ ଏ ଅଭାବଟି ଶୀଘ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ଅପର
ଜନିତମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ଅବର୍ଷ ଦେଖାଇବେ ।
ବିଶେଷତଃ ସେ ପୁଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବନୋବସ୍ତ-
ରେ କିଶାର ଅପ୍ତ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ଦୋରଅଛି ସେ
ପୁଲେ ପ୍ରକାଶ ମଙ୍ଗଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୁସ୍ତକାଳୁ
କିଛି ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ନ କରିବା ନିତାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ
କଥା ଅଟଇ । ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ଶାବ୍ଦେକ ଏଥର
ସୁନ୍ଦରୀ କର ବିଚାରର ଉଚ୍ଚନ ଦୋରଅ-
ଛିଣି ସମେତ ନାହିଁ ।

ଏବର୍ଷ ମେଘର ଗତ ଦେଖି ବସ୍ତୁ ଦେଖ-
ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ମନୁଷ୍ୟର ଅଧିକ ଦୁର୍ଦ୍ଦିବ
ଅଭାବ ଅନୁଭବ ଦୋର ନାହିଁ ମାତ୍ର ପ୍ରଚୁର
କଳ ବର୍ଷି ନାହିଁ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବର୍ଷର ଦ୍ରବ-
ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବୁଝିବ ପ୍ରସମାଣ ଭାଷା ଅଛି । କିନ୍ତୁ
ପଞ୍ଜୀକ ମଧ୍ୟାହ୍ନରବର୍ଷ ଏବଂ ତମ୍ବେରର ଅ-
ନେକ ସ୍ତରରେ ଅଳ୍ପ ବୃଷ୍ଟି ଦେବୁ ବୃଷ୍ଟିମାନେ
ମୁଗୁରେ ହତ ଦେଇ ବସିଲେଣି । ଏକ
ସ୍ତରରେ ଏମନ୍ତ ଘଟଣା ଦୋରଅଛି ଯେ ଅଧିକ
ଶୀଘ୍ର ସାତଦଳ ଅପୌ ବୃଷ୍ଟି ନ ଦେଲେ ଦୁ-
ର୍ଦ୍ଦିବ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଦେବ ଏବଂ ଅପର ଏକ
ପ୍ରାଣର ଅବସ୍ଥା ଏବେ । ସରକ ମନ ଦୋର-
ଅଛି ଯେ ଏଣିକି ବର୍ଷା ଦେଲେ ସକା ପୂର୍ଣ୍ଣ
କେଳ ଦେବ ନାହିଁ । ଅଗାମୀ ଫସଲର ଏପରି
ଅବସ୍ଥା ଶୁଣି ମନରେ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାବନା ଦେଉଅଛି
ଏବଂ ଅପରତଃ ବସ୍ତୁ ଦେଉଅଛି କି ଭାରତ-
ର୍ଷର କୌଣସି ଏକସ୍ଥଳରେ ଅନାବୃଷ୍ଟି ଦେଲେ
ଅମ୍ବେମାନେ ଗତ ଜନକର୍ଷ ଶ୍ରେୟର ପ୍ରା
ଦରରେ ସମ୍ୟକ କରି ନିବ୍ୟାକ ଦେଲୁ ତାହା
ଏବର୍ଷ ଘଟକ ନାହିଁ । କେବଳ ସୁଲକ୍ଷଣ ଏକକ
ସେ ଉନ୍ନଦେବତା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିତାନ୍ତ କଠୋର
ଦୋର ନାହାନ୍ତି ।

ଏଠା ମିତ୍ତନସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଗ୍ରାହଣ ଦେଉ-
ମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବିଜ୍ଞାପନ ଚଳନମାସ ଯା ୧୭-
ରଖଇ ଓଡ଼ିଆ ଗଜେଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ଦୋ-
ଅଛି ଏବଂ ଇହିଁରେ ଲେଖାଅଛି ଯେ "ପୁଣ୍ୟ
ଦାଟ ଲଲକା ନିବାସିମାନେ ପୁଣ୍ୟ ଦାଟରେ
ଏବଂ କଦମରସୁଲ ଲଲକା-ନିବାସିମାନେ ମି-
ତ୍ତନସିଦ୍ଧ ମାକେଟରେ ଅପଣାୱ ଜନ ଓ
ମୃଦୁ ରେକଖୁଣ୍ୟ କରାଇବେ ।" ଯଦ୍ୟପି କି
ଓଡ଼ିଆ ଗଜେଟର ବିଜ୍ଞାପନ ସର୍ବସାଧାରଣକ
ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗୋଚର ହୁଅଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଯେ କାର-
ଣରୁ ମିତ୍ତନସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଉତ୍କଳବାସିକାକୁ ଉପେକ୍ଷା
କରି ଗଜେଟର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇଅଛନ୍ତି ତାହା
ଏ ନଗରବାସୀ କାହାରିକୁ ପ୍ରାୟ ଅବଦତ
ନାହିଁ ତଥାପି ଯେଉଁ ଦୁଇ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକ
ଦୁର୍ଦ୍ଦି ଏହି ବିଜ୍ଞାପନପ୍ରତି ପଠଅଛି ସେମାନେ
ମହା ଦରବରରେ ପଠଅଛନ୍ତି । ମିତ୍ତନସିଦ୍ଧା-
ନ୍ତର ଅଜ୍ଞାନ ମାନଙ୍କେ ରକ୍ଷା ନାହିଁ ଅଥଚ
'ଅପଣାୱ ଜନ ମୃଦୁ' ତପର ଲେଖେ ରେକ-
ଖୁଣ୍ୟ କରାଇବେ ତାହା ପ୍ରିୟ କରି ଯାବୁ
ନାହାନ୍ତି । ଉପାର ତମଜାରିର ଏକାଠାରୁ ବଦ
କରି ଅମ୍ବେମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗୋଚରରେ ଅସି ନାହିଁ ।
ଯେତେ ମିତ୍ତନସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଗଜେଟ ବାହାର ଆ-
ନ୍ତା ତେବେ ଏପରି ଅଧିକ ଦେଖିବାକୁ
ସମର୍ଥ ଦୋର ଆନ୍ତୁ ।

ତେଜାଲ ସୁଲର କ୍ରମେ ଶୁଦ୍ଧ କି ସେ
କ୍ରମେ ମହମା ଧର୍ମିକମାନଙ୍କ ସ୍ତର ଅଟେ ଦେଉ
ମାୟାବଦ୍ଧ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ କୌଣସି ମିତ୍ତ ନଥା
କିନ୍ତୁ ବାବୁ ମାୟାବଦ୍ଧ ତାହା ପ୍ରତି ଅଧିକ ଦୋ
କି ଉପରେ କ୍ରମେ ଦେବା ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟାଧାନ କଲେ ।
ତାହାର ଭବ ପିତା ଏ କଥା ଶୁଣି ଟ ୫ କୋ
ହାତରେ ଧରି ସୁଲରେ ଉପସ୍ଥିତ ଦେଲ ଏବଂ
କହିଲେ ଯାହା ଘଟଇ ଅମ୍ବେମାନଙ୍କ ସହାଦ
ଦାତାଙ୍କ ପଦରୁ ନିମ୍ନେ ଉକ୍ତ ହଲୁଁ ଯଥା—
"ଦୁର୍ଦ୍ଦିପତା—ଅବଧାନ, ମୋକ୍ତ ପୁଅ ଅପଣ-
କର କି ଦୋଷ କଲ ଯେ ତାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ
ହୁକୁମ କରାଅଛନ୍ତି ।
ଶିକ୍ଷକ—ତୁମ୍ଭ ସୁଖ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଶୁଭର
ଅପରାଧ କରିଅଛ । ପୁଣି ଯାହା କି ମନୁଷ୍ୟର
କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ କରବାର ନିର୍ଦ୍ଦିବ୍ୟ
ନଦେ (ଏହା କହୁ ତାହାର ପିତାର ଅଗରେ
ସଦ୍‌ଦାୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ ।)

ଦୁର୍ଦ୍ଦିପତା—ଅବଧାନ ଯଦା ଦେଉଁ (ଏହା
ଦେଖଇ) ଏ ଟ ୫ କୋ କରମାନା ସୁଲ
ନେଇ ତାକୁ ଉକ୍ତ ଦଣ୍ଡରୁ ମୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ ।
ଶି—ଅମ୍ବେମାନଙ୍କୁ ନେବାର ହୁକୁମ ନିମ୍ନ
ପୁଣି ପିଲମାନଙ୍କୁ ଦୋଷ ନିମିତ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ
ସେତେଦୂର ଉପକାରରେ ଅସେ ଟ ୫ କୋ
କୌଣସି ଫଳ ଦର୍ଶେ ନାହିଁ ।
ଦୁର୍ଦ୍ଦି—(ଏହି ଅଧିକ ଟ ୫ କୋରେ ମାୟାବଦ୍ଧ
ସନ୍ଦେହ ଦେଲେ ନାହିଁ ପର) ଅବଧାନ ସେ
ପିଲଟ ଅଲେଖ ସ୍ୱାମୀ ଅର୍ଥାତ୍ ମହମାୟା
କର ନାହିଁ ଅଟେ, ଏ ଦେବ ଦେଖ,
ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଅପଣଙ୍କର ପାପ ଦେବ ଯାବୁ
ହୁକୁମ ଦେବୁ ଅପଣ ଅଧିକ ଯେତେ ଦୋ
କ୍ଷଣେ କରକବାରକ କର ଅଣି ଦେବ ।
ଶି—(ମନ ମଧ୍ୟରେ) କି ଅପଦ, ଏକ
ପ୍ରବଚନାର ବିଷୟ ବୁଝଇ କରୁଁ ଅଧିକ ଏକ
ଦୟାକର କାଣ୍ଡ ଉପସ୍ଥିତ, ଏଥର ଅଧିକ ପ୍ରା
ଗତ ନାହିଁ । ଅଧିକ ମହମା ଅବା ସ୍ୱାମୀ ଦେମନ୍ତ ?
ଦୁର୍ଦ୍ଦି—ଅପଣ କି କାଣ୍ଡ ନାହିଁ ? (କିନ୍ତୁ
ର ଅଧିକ) ସେ ସୁଲେ ଯେବା ଅବଦାନ ।
ସେ ବର୍ଣ୍ଣ ରୂପ ତାମୋକର । ସୁଲେ ବଦ୍ଧ
ନରଲେରେ । ଶୁଣ କହିବା ଏକେଟା, କି
ମେ ସୁଦ୍ଧବର୍ଣ୍ଣ ଦେବେ । ଲକ୍ଷା ବଳାପ ଶିରେ
ବଦେ । ଦେବେ ଉଦ୍ଧୃତ ଅକ୍ଷମାକ । ପିକମ୍ପ
ହୁକ୍ତ ବକଳ । ଉଦ୍ଧୃତ ବଦେ ରୁକ ବର ।
ସିଦ୍ଧ ବମଗୁକଧାର । ଏମନ୍ତ ରୂପ ବଗବାଦ ।
ଦେଖି କୁଣ୍ଡି ସାଧୁକନ ।—ଏମନ୍ତ ମହମା
ଅବଦର୍ଶି ଦୋରଅଛି ।
ଶି—ଏ ବଡ଼ ଉପର ତଥା, ତୁମ୍ଭର କି
ପ୍ରତି ସେ ଦେବନ କ୍ରମେ ପ୍ରବଚନ, ସାବଦ୍ଧ
କନ ଠକ ଦୁର୍ଦ୍ଦି କର କାଳାତପାତ କରଅଛନ୍ତି
ପୁଣି ଜାବନ ଆର୍ତ୍ତ ଦେହପାତ ଯୋଗ
ଦୋରଗଲ । ସେ ବପର ପ୍ରଭୁ ଦୋର ପାରେ ?
ଦୁର୍ଦ୍ଦି—(ଗୁଣାକ ଓ ଦୋର ପୁଣି କାଳର
ଅରମ୍ଭ) ଏମନ୍ତ ଧର୍ମରେ ଯାଇ ନାହିଁ ବ୍ୟାସ
ଅପଣାପ୍ତୟେ ପିବେ ନାହିଁ । ପ୍ରଭୁ କି କର
ଦୋଷ । ଯେବା ତାହାକୁ ହଳୁସକେ । ସେ
ଅବା ସହାକୁ ଉକ୍ତକେ । ଅପଣ ବସି ତା
ଦରୁଅଇ । ମୋ ପ୍ରଭୁ ଅଧିକ ସୁଲରେ ଧର
କର ନାହିଁ । ଜାମ ଦାଟଦଧ ।
ଶି—ନମ ଦାଟଦେବୁଁ କରା, ଏଥର ଯା
ଦେବୁଁ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମହମା—

ଏହି ଧର୍ମର ପ୍ରଥମେ ଗୁଣ ପ୍ରଦର୍ଶକ
ଦେଇ ଉଠିଥିଲ । ଭୂତପୂଜା କମିଶନର ସାହେ-
ବେ ଶାନ୍ତିନାରେ କମ ହୋଇ ଯାଇଥିଲ ।
ଏବେ କମେ ? ପୁଣି ବସ୍ତ୍ରର ଦେଉଅଛି । ଏଥି
ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ଉଚିତ ।

କଲିକତାର ବଡ଼ଦାଟ ।

ଏହି ଦାଟ ବସିବାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏଥିପୂର୍ବେ
ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଥିଲୁ । ପୃଥିବୀର ନାନା-
ଦେଶରୁ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଅସି ଏଠାରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ
ହେବ ବୋଲି ଏହାର ନାମ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପ୍ର-
ଦର୍ଶନୀ ହୋଇଅଛି ଏତେବେଳେ ଦାଟ ବସି-
ବାକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଏତେଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇଅଛି
ଯାଏ ଏଥିର ବିବରଣ ସବୁତରୈ ଘୋଷିତ
ହୋଇଅଛି ଏବଂ ନାନାସ୍ଥାନର ଲୋକେ ଏହା
ଦୃଶ୍ୟବା ସବାଶେ କଲିକତାକୁ ଯିବାର ବ-
ଦନୋକ୍ତ ପାସ୍ତ ଅଛନ୍ତି । କେଉଁ ଦେଶରୁ
କେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅସିବ ଇହର ବିସ୍ତାରଣ ବି-
ବରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ହୋଇ ଯାଇ ନ ଯାରେ କିନ୍ତୁ
ଏହା ସ୍ୱଳ୍ପର ଦ୍ରବ୍ୟପ୍ରଦର୍ଶନମାନେ ଯେତେ
ପ୍ରକ ଅବୋର ବସିଲେଣି ଇହରୁ କେତେ
ଦ୍ରବ୍ୟ ଅସୁଅଛି ଅନାୟୁସରେ ଜଣା ଯାଇପାରେ ।

ଏହି ଉଚିତ ପଞ୍ଚାଶ ବଜାର ଦର୍ଶନୁଷ୍ଠ, ଇତ୍ୟ-
ଦିଗର ବୋଉ ବଜାର, ଅଷ୍ଟୋଲିଆ ଚାରିଶ
ବଜାର, ପରମରଜା ଦୁରଦକର, ଏବଂ ଚାନ୍ଦ
ଓ କାପାଳ ଦୁଇହଜାର ଦର୍ଶନୁଷ୍ଠ ସ୍ଥାନ
କିମ୍ପା ଅଛନ୍ତି । କୁରୁକବର୍ଷର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ
ପ୍ରଦେଶର କଥା କେତେ କହିବା । ପ୍ରାନ୍ତ
ପକ୍ଷରେ ପୁକେ ସନେହ ଥିଲ
କିନ୍ତୁ ଗାଦା ଅମଳକ । ପ୍ରାନ୍ତ ଇଟାଲି ଦୁଲଣ୍ଡ
ପ୍ରଭୃତି ସମସ୍ତେ ଯୋଗ ଦେବେ । ପୃଥିବୀରେ
ଯେତେପ୍ରକାର ଉତ୍କଳ ଓ ଅତ୍ୟୁର୍ବ୍ୟ କଳ ଯତ୍ନ
ଓ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅଛି ସମସ୍ତ ଏଠାରେ ଅସି ଠୁଳ
ଦେବ ପ୍ରଭୃତ ଏପରି ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ
ଜାବାଇ ମନ ଉଚ୍ଚାଟ ନ ଦେବ ? ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ
ମାତ୍ର ସମୟରେ ଲୋକଙ୍କ ମନ କଳପାର ଅପ-
ଣା କର୍ମରୁଣକୁ ଏହା ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ
ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଜ୍ଞା ପ୍ରଶ୍ନର କରଅଛନ୍ତି
କି ସରକାରୀ କଚେରୀମାନ ବନ ନ ହୋଇ
କେଉଁମାନେ ଦେଖିବାକୁ ଚଳା କରବେ
ଜାବାଇ ଅବକାଶ ଦଥ ଯିବ ଏବଂ ଏକ ପିଠିର
ସମସ୍ତକା ମଧ୍ୟ ଦଅଯିବ । ଓଡ଼ିଶାର ଭିନ୍ନ
ଭିନ୍ନ ଜାବାଇବାଟେ କଲିକତାକୁ ଯିବାର

ସୁବଧା ଅଛି ଏବଂ କି ୧୨ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଯାବା
ସ୍ଥାନ ହୋଇପାରେ । ଅଧଏବ ଏଠା କର୍ମରୁ
ରକ୍ତ ଭେଜକଦଳ କୁଟା ଦଅଯିବ । ଚତୁଃସ ମ
ସକାଶେ ଏତକ ଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ରେଲପଥରେ କଲିକତାକୁ
ନିକଟ ହୋଇ ଏକ ସପ୍ତାହ ଅବକାଶ ଦେବାର
ନୟମ ହୋଇଅଛି ପୁଣି କଲକା ନିବାରଣ
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପ୍ରତି ଭିନ୍ନ ସମୟ
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି । ଅଗାମୀ ଦିନମ୍ଭର ମାସ
ତା ୪ ରଖ ବେଳେ ୧୧୩ ସମୟରେ ଦାଟ
ଫିଟିବ ଏବଂ ପୁଣି ଦୁଇ ମସ ବସି ରହିବ
ସୁଭାବ ଦର୍ଶନମାନେ ଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଅପଣା
ସୁବଧାମତେ ଗାଦା ଦେଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ଦେବେ ।
ନାନାସ୍ଥାନରୁ ଅନେକ ଲୋକ ଅସିବେ ବୋଲି
ସେମାନଙ୍କ ବସା କରବା ନିମିତ୍ତ କଣ୍ଠା ପଡ଼ିଯା-
ରେ ଠିକା ବସାବରମନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଅଛି ।
ଏଥିରେ ବିଦେଶୀୟମାନଙ୍କର ବିଶେଷ ସୁବଧା
ଦେବ । ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ବସା ସକ୍ଷେ କୌଣସି
ବିଶେଷ ବନୋବସ୍ତ ଦେବ କି ନାହିଁ ଅବଧ
ଜଣା ପଡ଼ି ନାହିଁ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ କଲିକତାରେ
ଦର ବୁଢ଼ାର ଦର ଗୁଣ ଚଢ଼ା ହୋଇଅଛି
ଏବଂ ଗଜା ଓ ବଡ଼ଲୋକମାନେ ଅଜଳୁଁ ବସା
ଚଢ଼ା କର ରଖୁଅଛନ୍ତି । କଲିକତାର ଉତ୍ତରାଂ
ଏବଂ ମହାକମାନେ ଏ ସମୟରେ ବିଲକ୍ଷଣ
ପଶେ ଲଭ କରବେ । ଲିଡ଼ିଲିଟନଙ୍କ ଅମଳରେ
ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେପରି ସମାଗେହ ହୋଇଥିଲ
ଇତି ସମକାଳ ଅମଳରେ କଲିକତାରେ ସେ-
ହିପରି ଦେବ ପ୍ରଭେଦ ଏତଦ ଯେ ସେ ସମୟ-
ରେ ଅଭାରଣ ଆଜମରରେ ଦେଶର ଅର୍ଥ
ଗୁଡ଼ିଏ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶବା-
ସିମାନେ ସମାନ୍ୟ ବ୍ୟୟରେ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବ-
ସାୟର ଶିକ୍ଷଲଭ କରି ଅପଣା ଉତ୍କଳର
ଦେଖା କରବେ ।

ଖୋରଧା ବନୋବସ୍ତ ।

ଏହି ବନୋବସ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଖୋରଧାର
ପ୍ରଜାମାନେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଭବର୍ଷ
ଜୁନ ମାସରେ ଯେଉଁ ଦରଖାସ୍ତ ପଠାଇଥିଲେ
ଏବଂ ଯାହା ଏତେ କାଳ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡଙ୍କ ବିଚ୍ଚ-
ରଧୀନରେ ଥିଲ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହା ନଷ୍ଟ ହୋଇ
ଅଛି । ମାନ୍ୟବର ଗେଟଲିଟ ଟାମସନ ସାହେବ
ଚଳଇ ମାସ ତା ୨ ରଖରେ ଏକପାର୍ଶ ନିର୍ଦ୍ଦା-
ରଣ ଲିପିବଦ୍ଧ କରଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଇହର ମର୍ଗ

ପାଠକଙ୍କ ଜାଣିବା କାରଣ ସଂକ୍ଷେପରେ
ଲେଖୁଅଛୁ ଯଥା;—

ଖୋରଧା ପ୍ରଜାଙ୍କର ଦରଖାସ୍ତର ବିଷୟ
ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କର ଯାଇ ପାରେ ।
ପ୍ରଥମ ସମସ୍ତ ପ୍ରଜାଙ୍କର ସାଧାରଣ ଅପତ୍ତି ଓ
ଦୁର୍ଦ୍ଦୟ ପ୍ରଜା ବିଶେଷ ଅଥବା ଶ୍ରେଣୀ ବିଶେ-
ଷର ଅପତ୍ତି । ରଇଲଙ୍କର ସାଧାରଣ ଅପତ୍ତି
ଗୁରୁତ୍ତ ଅଟଇ ଯଥା; (୧) ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ-
ୟରେ ନୁହଇ ବନୋବସ୍ତ (୨) ଜମା ବୁକି
(୩) ନିଜ ରକ୍ଷାର ନୟମ ଓ (୪) ଇୟଲ
କରବାର ଅଟକ । ଏଥିକୁ ସନ ୧୮୭୭ ସା-
ଲର ବଜାୟ ୧୦ ଆଇନଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର
ବନୋବସ୍ତ ଅଭ ବ ୩୦ ଶ୍ଚିର ରହିଥି-
ଲେଦେ ଖାସ ମାହାଲ ଇହରୁ ବର୍ଜିତ ହୋଇ
ଅଛି ସୁଭାବ ନୁହଇ ବନୋବସ୍ତ କରବାକୁ
ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡଙ୍କର ସମତା ଥିବାରୁ ପ୍ରଥମ ଅପତ୍ତି
କାର୍ଯ୍ୟକର ନୁହଇ । ସେହିପରି ନିଜ ରକ୍ଷାର
ଆଇନ ସବସାଧାରଣଙ୍କ ହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ହୋଇଅଛି ଏବଂ ଖୋରଧାରେ ଗାଦା ଜାଣ
କରବା ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡଙ୍କର ଅଧିକାର ଅଛି ଅଧ-
ଏବ ଚୁଗାୟୁ ଅପତ୍ତି ସୁବା କାର୍ଯ୍ୟକର ନୁହଇ ।
ଏହି ନିଜ ରକ୍ଷାର ଆଇନକମେ ଯେଉଁ ବ୍ୟ-
ମନ ଖୋରଧାରେ ପ୍ରତିକର ହୋଇଅଛି ଇହର
ପ୍ରଥମ ଧାରରେ ଇୟଲ କରବାର ନୟମ ଅଛି
ଏବଂ ସେହି ନୟମକୁ ପ୍ରଜାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଉଦାର
ଭାବରେ ଚଳାଇଲେ ଗୁଣ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରବା
କାରଣ ଇୟଲ ବାଟିବା ପ୍ରତି ବଚ୍ଛି ଅସୁବଧା
ଦେବ ନାହିଁ ଅଧଏବ ଚତୁର୍ଥ ଅପତ୍ତି ମଧ୍ୟ
ଅବଶ୍ୟକ ।

ଦୁଗାୟୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଜମା ବୁକିର ଅପତ୍ତି ଅ-
ଭ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁ ଅଟଇ ଏବଂ ଏହାକୁ ବାହୁଲ୍ୟରୂପେ
ବିବେଚନା କରବାର ଅବଶ୍ୟକ । ଖୋରଧା
ମାହାଲ ପ୍ରଧାନତଃ ଧାନ ଉତ୍ପାଦକା ଭୂମି ଅଟଇ
ଏବଂ ଧାନ ଭୂମିର ବନୋବସ୍ତ ଠିକ ହୋଇ-
ଅଛି କି ନାହିଁ ଏହା ଦେଖିଲେ ବନୋବ-
ସ୍ତର ଭାବ ଜଣା ପଡ଼ିବ । ବନୋବସ୍ତ କର୍ତ୍ତା
ଉତ୍ପାଦକାଗଳି ଅନୁସାରେ ଭୂମିକୁ ନାନାଶ୍ରେ-
ଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରଅଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ
ଶ୍ରେଣୀର ଏକମାତ୍ର ଭୂମିରେ କେତେ ଫସଲ
ଉତ୍ପାଦ ହୁଅଇ ତାହା ସ୍ଥିର କରି ଇହର ଏକ
ଚତୁର୍ଥାଂଶକୁ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ୟ ଖଜଣା
ବୋଲି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରଅଛନ୍ତି । ଏକଟଙ୍କାକୁ ୮୦
ସେର ଧାନ ଭାବରେ ଉକ୍ତ ଚତୁର୍ଥାଂଶର

ମୂଲ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃ ଖଜଣାର ଦର ନିୟମ ହୋଇଅଛି । ଦରଖାସ୍ତର ଯା ୨୪ ଓ ୩୨ ରେ ଏହିରୂପ ଦରଦର ଦରପ୍ରତି ଆସନ୍ତି ହୋଇଅଛି ମନ ସେହି ମୂଳ ନିୟମକୁ ଅନୁସରଣ ଏହି ଦର ପ୍ରତି ହୋଇଅଛି ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ଛାଡ଼ା ମଞ୍ଜୁର କରା- ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଦନୋବସ୍ତୁ କର୍ତ୍ତା ଯେ ସମସ୍ତ ଦେବୁ ଦର୍ଶାଇଅଛନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତ ସମ୍ପେଷ୍ଟ ଓ ସମାର୍ଥ ଅଟଇ । ଏହି ନିରଖବନ୍ଦୀ ସମ୍ପର୍କରେ କିମ୍ପୋଟ ଆସନ୍ତି ହୋଇ ପାରେ ଅର୍ଥ ହୁ ଧନର ଭାବୁ ଟଙ୍କାକୁ ସେ ୮୦ ର ଦେବାବ କରବା ଏବଂ ଫସଲର ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଖଜଣା ସ୍ୱରୂପ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡର ଅଂଶ ହୋଇ ପୁର କରବା । ଧାନର ବିକ୍ରୀ ମୂଲ୍ୟ ପୁର କରବା ବିଷୟରେ ସଦ୍ୟେ କି ପ୍ରଥମେ କିଛି ସନ୍ଦେହ ଥିଲ ମାତ୍ର ସେ ସନ୍ଦେହ ଦୂର ହୋଇଅଛି ଏବଂ ବିପ୍ରାଗତ ଅନୁସରଣ ନିୟମ ଦନୋବସ୍ତୁ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଉଚିତ ହୋଇଥିବାର ଜଣା ଯାଇଅଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବେବଲ ଏକକ ଦେଖିବାକୁ ଅବଶ୍ୟ ରହିଲ ଯେ ଫସଲର ଦେଉଁ ଅଂଶ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡର ପ୍ରାପ୍ୟ ହୋଇ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଅଛି ଛାଡ଼ା ପୁର ରହି ପାରେ କି ନା । ଏଭଳି ଦୃଢ଼ ମାତ୍ରାଲର ସଂକଳ୍ପ ଫସଲର ଚତୁର୍ଥାଂଶରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରବା ଉଚିତ ବେଳେ ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ଦୋଷ ଦେବୁ ନାହିଁ । ପ୍ରକାସର ବିଷୟର ପତ୍ର ଲିପି ସମ୍ପର୍କରେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ଆପଣା କର୍ମରାଜିବ ଦ୍ୱାରା ବାହୁଲ୍ୟ ଅନୁସରଣ ପୂର୍ବକ ଦେଖି- ଅଛନ୍ତି ଯେ ଫସଲ ଏକଚତୁର୍ଥାଂଶ ଖଜଣା ସ୍ୱରୂପ ନେବା କିଛି ଅଧିକ ଅଟଇ ଏଥିପାଇଁ ତହିଁ ପରଦର୍ଭରେ ଉଚ୍ଚ ପାଣ୍ଡୁଲିପିରେ ଖଜ- ଣାର ଉଚ୍ଚସୀମା ଏବଂ ପଞ୍ଚମାଂଶ ପୁର ହୋ- ଈଅଛି । କେହି ଜମିଦାର ଓ କିମ୍ବା ଗବର୍ଣ୍ଣ- ମେଣ୍ଡ ଏଥିରୁ ଅଧିକ ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏଥିପ୍ରକ୍ରେ ଯେତେବେଳେ ଫସଲର ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଖଜଣା ସ୍ୱରୂପ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଥିଲ ତେବେ- ବେଳେ କିଛି ସମନ୍ତ କଥା ନ ଥିଲ ଯେ ସକଳ ଜମିଦାର ସେହି ଦରରେ ଖଜଣା ଅ- ଦାୟ କରାବେ କେବଳ ଉଚ୍ଚାଂଶ ଖଜଣାର ଉଚ୍ଚସୀମା ହୋଇ ପୁର ହୋଇଥିଲ । ଅତଏବ କର୍ତ୍ତମାନ ଯେ ପୁଲେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ପୁର କର- ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ପଞ୍ଚମାଂଶରୁ ଅଧିକ ଖଜଣାସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଠାରୁ ଗୁଣ୍ଡାବ ଦେବ ନାହିଁ ସେ ପୁଲେ ଖୋରାଧା ପ୍ରକାଳ ଉପରେ ସେହି ନିୟମରେ ଖଜଣା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଦେବ । ବିଶେଷ ଖୋରାଧା

ପଞ୍ଚରେ ଏହି ଏକ ପଞ୍ଚମାଂଶର ସୀମା ଅତିକମ ନ କରବାର ବିଶେଷ କାରଣମାନ ଅଛି ଯଥା; ଖୋରାଧାର ରଜେ ଗୁଣ୍ଡ ଉପର ଖଜଣା ଟ ୧୫୨୧୫୧୯ କାରୁ ଟ ୨୧୫୨୭୮୯ କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁକି ହୋଇଅଛି । ବଗାଏତର ଜମା ଗତ ଦନୋବସ୍ତୁରେ ଟ ୧୫୫୩ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ କର୍ତ୍ତମାନ ଦନୋବସ୍ତୁରେ ଟ ୨୫୦୭ ହୋଇ ଅଛି । ଜାଗିର ଜମି ବାଜ୍ୟପ୍ର ହୋଇ ତହିଁ ଉପରେ ଟ ୫୨୧୭ ଜମା କରାଅଛି । ଗୋତର ଏବଂ ନିଜାର ଉତ୍ପନ୍ନତ୍ୱ ଶୁ ପ୍ରକାଳର ଯେ ଲଭୁ ଥିଲ ତାହା କର୍ତ୍ତା ହୋଇଅଛି ଏବଂ ତତ୍ପୁଲ ଲାଜିବା ପ୍ରତି ଅଧିକ ରଖା ଯାଇଅଛି । ଏହି ସମସ୍ତ ଘଟଣା ସନ ୧୮୫୪ ସାଲର ଗଣା ନିରଖବନ୍ଦୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯେତେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଦେଲେତେ ପ୍ରକାର ଅପୂ ଲାଗା କରୁଅଛି ଏବଂ ସାଧାରଣ ଗୁଜନେଇବ ବିବେଚନା ସମସ୍ତ ଅନୁର କଲେ ସୁଦ୍ଧା ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ବିଶ୍ୱରରେ ଖୋରାଧା ରଜନକଠାରୁ ଅଧ୍ୟନ୍ତ ବୁକି ଜମା ନେବା ନ୍ୟାୟ ସଙ୍ଗତ ନୁହଇ । ଅତଏବ ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ଗବର୍ଣ୍ଣ- ମେଣ୍ଡର ମଞ୍ଜୁର ସହର ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଫସଲର ଏବଂ ପଞ୍ଚମାଂଶ ଖଜଣାସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକା- ଠାରୁ କୁଣ୍ଡାବ ଦେବ ଏବଂ ଏହି ଦନୋବସ୍ତୁ ଦକୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟେ ନ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାର ସାଧାରଣ ଦନୋବସ୍ତୁର ମିଥ୍ୟାବ ଶେଷ ଅର୍ଥାତ୍ ସନ ୧୮- ୫୭ ସାଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରବଳ ରହିବ । ଉପର ଲିଖିତ ଅଜ୍ଞାତଫଳ ଏହି କି ପ୍ରକା- ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯେତେ ଖଜଣା ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅଛି ତହିଁରୁ ଏକ ପଞ୍ଚମାଂଶ ବାଟ ଦିଅ ଯିବ ଏବଂ କୌଣସି ଲାଜି ଜମିର ଖଜଣା ପୂର୍ବ ଦନୋବସ୍ତୁ ଖଜଣାର ଦୂରତରୁ ଅଧିକ ନ ଦେବାର ଯେହି ନିୟମ ହୋଇଅଛି ଛାଡ଼ା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ମାନବାକୁ ଦେବ । ଏହି ସୀମା ଅଧୀ- ନରେ କୌଣସି ଅଧିକାର କଥା ଯାଇଅଛି କି ନୁହଇ ଦନୋବସ୍ତୁ ଜମାକୁ ଅପଣା ବିବେଚନା ଅନୁସାରେ ଜମିଗଃ ବୁକି କରବେ ଅଥବା ନ କରବେ । ମତ୍ତ ଲାଜିଗଜବାଜ୍ୟାପ୍ତି ଓ ଟଙ୍କା ଜମି ଏବଂ ଯେହି ଜମିମାନ ପୂର୍ବେ ଦଳବେ- ଦେବ ଲାଜ୍ୟାକ ଗୁଣ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଯହିଁର ଜମାଦନୀ ବିଷୟରେ ପୁଅରୁ ଆଜ୍ଞା କଥା ଯାଇଅଛି ଏ ସମସ୍ତ ଜମିର ଖଜଣା ଜମିଗଃ ବୁକି ଦ୍ୱାରା ନିଅ ଯିବ । ବଜାଜା ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡର ଉପର ଲିଖିତ ନିୟମ

ପ୍ରତି ଅନୁମୋଦନେ ଏପରି ଅପଣା ମନୁବ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି କରବୁଁ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକକ ହୋଇବା ସମ୍ପେଷ୍ଟ ଯେ ଦନୋବସ୍ତୁ କର୍ତ୍ତାଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ରେବନ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରମାୟ ଦାବିମାନେ ଦର- ଖାସ୍ତର ଅନୁରୁଦ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ସୁଦ୍ଧା କଥା କହି ନ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ସତରତ୍ୱ ଟ ୨୦୯ କା ଲେଖାଏ ଖଜଣା ସମା ଦେବେ ଏହା ସାମାନ୍ୟ ସୁଖର ବିଷୟ ନୁହଇ ଏବଂ ଏଥି ପାଇଁ ମାନବର ଜାମସଲ ସାଦେବକ୍ ଖୋରାଧା ପ୍ରକାମାନଙ୍କ ସହର ସଦାଧାରର ଅନୁକରଣ ସହର ଧନବାଦ ଦେବେ ।

ସ୍ୱସ୍ତକ ପ୍ରସ୍ତି ।

ଅନୁମୋଦନେ କୁରାଜା ସହର ପ୍ରକାଳ କରୁ ଅଛି ଯେ ପୁରୁଖୋରୁମ ପ୍ରିଦିଂବଜାନଙ୍କ ସଦା- ଲୟରୁ ବାହାର ଥିବା ଦୁଇଶ୍ର ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱସ୍ତକ ଉତ୍ପଦାର ପାଇ ଅଛି । ସୁଖରେ ଅନେକ ଚ- ନରୁ ଯଦାକୟ ପ୍ରାପିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକେ ଅବଧି ବେବଲ ଏହି ଦୁଇଶ୍ର ପୁସ୍ତିକା ବାଦ- ରବା ଯଦ୍ୟପି କି ଲାଗା କଥା ଅଟଇ ତଥାପି ଏ ତଥକୁ ଅନୁମୋଦନେ ଶାନ୍ତତର ମନୁ ପର୍ତ୍ତ ବାବଣ ଏହା ଦେଖି ଅପା ଦେଉଅଛି କି ଏକିତ ସ୍ୱସ୍ତକ ପ୍ରକାମ ବିଷୟରେ ଦେଖା ଲେବେ ମନୋଯୋଗୀ ଦେଲେଣି ଏବଂ ଏ- ଥିର ସୁଖର ଅବଶ୍ୟ ଅନୁକରଣରେ ପ୍ରକାଳ ଦେବ । କିନ୍ତୁ ଯଦି କରୁର ଅଧିକାରକୁ ସୁଦ୍ଧା ବୁଣି ଉଚିତ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତର ଯତ୍ନବାକୁ ଦେବା ଉଚିତ ଭାବଣ ଛାଡ଼ା ହଲ ନ ଦେଲେ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାସ କରବା ଏକପ୍ରକାର ବଚସ୍ୟା । କର୍ତ୍ତମାନ ଯେହି ଦୁଇସ୍ତ୍ରୁବା ପାଇଅଛି ତହିଁର ଗଣା ବଲ ହୋଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁର ଓ ବଜାର ମଧ୍ୟ ଚତୁର୍ଥ ଅଟଇ । ଏ ଦୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ରାନ୍ତେ ଯଦି ଉପରୁ ବହୁଦୂର ଦେ- ବାର ଉଚିତ ।

ଏହି ଦୁଇ ସ୍ୱସ୍ତକ ମଧ୍ୟରୁ ଏକଶ୍ରୁତ ଜାଣ ସ୍ୱରଳ ପଦ୍ୟାବଳୀ । ଶୁ ଦରଦର ରଥ ପ୍ରକା- ଶିତ । କନେବର ଉଏଲ ୧୭ ପୁସ୍ତକ ଏକ- ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାତ୍ର ମୂଲ୍ୟ ସୁଲଭ ଅର୍ଥକ ଏକପଣା ଅଟଇ । ଏଥିରେ ଲୁଗୁଁ ଗୋ ୧୫ କରବା ଲେଖା ଅଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁସ୍ତା ତଳେ ଯେତେ ଚଠିକ ଗଲର ଅର୍ଥ ଲେଖା ଅଛି ତାହା ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ହୋଇ ଦେଉଅଛି ଯେ ସରଳ ସଦ୍ୟାବଳୀ ନାମଟା ଅର୍ଥୋ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ

ଦେଖି ଅନୁମାନଙ୍କର (ଓଡ଼ିଶାବାସିଙ୍କର)
 ନିମ୍ନୋକ୍ତପ୍ରାୟେ ରହିବା ଉଚିତ ଦେଖୁଅଛୁ
 କି ? ଯଦି ଅନୁମାନଙ୍କର ବଡ଼ ବଡ଼ ଗୁଣା ଓ
 ଜମିଦାରମାନେ କୃତ ରହିବେ, ତାହା ଦେଲେ
 ଆଉ କାହାକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଉନ୍ନତି ସାଧନ
 ହେବ ? ଇତି ।

କଟକ } ବସନ୍ତ
 ଶ୍ରୀ ଗଗନବିହାରୀ ଚୌଧୁରୀ
 ୧୮୮୮୩ } କଟକ ଗୁରୁସଭାର ସମ୍ପାଦକ

ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣରେଖାର ବନ୍ଦନା ।

ମହାଶୟୀ ଅପଣଙ୍କର ବିଖ୍ୟାତ ପତ୍ରିକାରେ
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକାଶ କରି ଅନୁମା-
 ନଙ୍କ ବାଧ୍ୟ ଏକ ଉପକୃତ କରିବ ଦେବେ ।

ତଳତଳାସର ଗଳ ୩ ହିଁ ତାରିଖ ଗୁଡ଼ିକ
 ୩ ଦଶା ସମୟରେ, ଯେଉଁ ବନ୍ଧ ଶ୍ରେଣୀର
 ପ୍ରକୃତ ୧୦୧୫ ପରଗଣାକୁ ପ୍ରାଚୀର ପରି
 ବେଖୁନ କରି ଥିଲ; ପ୍ରବଳ ବନ୍ଧ୍ୟା ଉପସ୍ଥିତ
 ହୋଇ ତାହାକୁ ପ୍ରବଳ କରି ପଲାଇ ଅଛି ।

ଏବେ ଜଳ ହୋଇଥିଲା ବ ଦେହୁ' ସ୍ଥାନରେ
 ୧୦୧୭ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚ ବନ୍ଧ ତୁଟି ବାହାର ଜଳ
 ଥାଇରେ ଆସି ପ୍ରବେଶ କଲ । ଏଠା ସୁଯୋଗ୍ୟ

ଓଡ଼ିଶାସରୁ ଶୟଳ ବାବୁ ଗୁରୁତମ ବସୁ
 ମହାଶୟୀ କବାଦୀ ଅନାଦର ଓ ଅନୁପ୍ରାରେ
 ଆଇ ବନ୍ଧୁ ପରାମ ଓ ଯଦି କରୁଥିଲେ । ହୋ-

ଣସି ପ୍ରକାରେ ବନ୍ଧ ରକ୍ଷା କରି ନ ପାରିଲେ ।
 ପରବଳ ଶ୍ରେଣୀ ଦା ଦା ବାରି ଶକ ପଡ଼ିଗଲା ।
 ଜଳ ଚୋଡ଼ାରେ ବର୍ଣ୍ଣ ବଧାର ହୋଇ ଗଲା ।

ଦେହୁ' ଶେର, ଘାଟ, ପୁଷ୍କରିଣୀ ପ୍ରଭୃତି ଜଳରେ
 ପ୍ରାବଳ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରାୟ ୩୫ ଶ ଘର
 ଜଳସାଧୁ ହୁଏ । ଅତୀତପଣ ଦେବ ଉକ୍ତ ଜମି-

ଦାର ମହାଶୟୀମଣ ଉକ୍ତ ଓଡ଼ିଶାସରୁ ମହା-
 ଶୟୀଙ୍କ ସମୀପରେ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀ ଚଟବର୍ତ୍ତୀ
 ବନ୍ଧ ଜାଣି ଜଳ ବାହାର କରି ଦେବାର ପ୍ରାର୍ଥନା
 କରନ୍ତି । ଉଦୟସାରେ ବନ୍ଧ ଛଟା ହୁଏ ।

ଦେଶ ଅନେକ ଘର ରହି ଯାଏ । ମଧ୍ୟ ଅନୁ-
 ମାନେ ବହୁ ଯାଉଁ । ବନ୍ଧ ରକ୍ଷା ଏକ ଜଳ
 ବାହାର କରିବା ବିଷୟରେ ଦେହୁଡ଼ାଦା

ନିଦାସୀ ଶାୟଳ ବାବୁ କୈଳାଶଚନ୍ଦ୍ର ରାୟ ମହା-
 ଶୟୀ ଜମିଦାର ଓ ଅନୁରୋଧ ମାତୃଷ୍ଟେ
 ମହୋଦୟ ବିପ୍ଳବ ଅନୁକୂଲ୍ୟ କରି ଅଛନ୍ତି ।

ବନ୍ଧ ରକ୍ଷା ଓ ଓଡ଼ିଶାସରୁ ମହାଶୟୀଙ୍କ
 ଅନ୍ୟବାଦ ଦେଉଁ ।

ବାରଦନବ୍ୟାପୀ କୃଷକମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର
 ସମ୍ଭଳ ଧାନଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ଜଳମୟ ହୋଇ ପରି
 ଗଲା । କି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଜାମାନେ ଖଜଣା

ଦେଇ ନିଜର ଓ ପରବାରଙ୍କର ଭରଣ ଯୋ-
 ଘଣ କରିବେ ଏହି ଚିନ୍ତାରେ ଚିନ୍ତା । ସେଉଁ-
 ମାନଙ୍କର ଗୁଣବାସ କିଛି ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କର

ଜନନ ଶୁଣି ତୁମ୍ଭେ ବିଦ୍ୟାଶ୍ରମ ଦେଉଅଛୁ । ବର୍ତ୍ତ-
 ମାନ ବିପଦରେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଷା ସାହାଯ୍ୟ ନ
 କଲେ ପ୍ରଜାଙ୍କର କଷ୍ଟର ସୀମା ରହିବ କାହିଁ

ଯହିଁରେ ବାସଗୁଣ୍ୟ ପ୍ରଜାମାନେ ବାସ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 କରଣୋପଯୋଗୀ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ

ଗୁଣବିହୀନ ପ୍ରଜାମାନେ ଆଗାମୀ ଖଜଣାରୁ
 ମୁକ୍ତିଲାଭ କରନ୍ତି ଅଧିକନ୍ତୁ ବନ୍ଧ ଅପେକ୍ଷାକୃତ
 ଉଚ୍ଚ ହୁଏ (ବିଷାକ ୧୦୧୫ ବରଷ ପୂର୍ବେ

ଅରେ ଉଜ୍ଜିଥିଲା ଏଥର ମଧ୍ୟ ଉଜ୍ଜିଲା) ଅନୁ-
 ମାନଙ୍କର ଜଳର ଶୀଳ ଶାୟଳ କମିଶୁର ମହୋ-
 ଦୟ ସେଥିର ଉପାୟ କରି ନିରାଶ୍ରୟ ପ୍ରଜା-

ମାନଙ୍କର ମହୋପକାର ସାଧନ କରନ୍ତୁ ଏହାହିଁ
 ଅନୁମାନଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା । ଇତି ।

ଭୋଗସୁର } ଏକାନ୍ତ ବସନ୍ତ
 ୧୮୮୮୩ } ଶ୍ରୀ ଗଗନାଧରପଣ୍ଡା ଇଃ ପଣ୍ଡିତ

ମହାଶୟୀ ।

ଅନୁମାନଙ୍କର କଲେକ୍ତର ଶାୟଳ କେ କି
 ଗୁପ୍ତ ସାଦେବ ମହୋଦୟ ଏହମାସ ତା ୧ ର

ଖରେ ଏଠାକୁ ଗୁରୁଗମନ କରି ଏଠା କଦେଶ
 ଅବ ଚିଦାରଖ କରି ଗର ଜାଲ ପ୍ରାଠଃକା
 ଲରେ ଡେଲଙ୍କ ନୁରକ ସଡ଼କବାଟେ ପୁରା-

ଠାକୁ ଫେର ଗଲେ । ଜଣେ ଦେଶୀୟ ଲୋକ
 ବିପର କଲେକ୍ତରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ତଳାଉ ଅଛନ୍ତି
 ଏହା ଜାଣିବା ନିମିତ୍ତ ଅନେକଲୋକ ହୋଇ-

କଳାହାନ୍ତି ହୋଇଥିଲେ । ଗୁପ୍ତ ସାଦେବଙ୍କର
 ବିପରଶତା କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଓ ଆରନାଉକ୍ତତା

ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଅନନ୍ଦର ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ।
 ଉକ୍ତ ମହୋଦୟଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦେଖି
 ଅନୁମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ବିଧାସ ଦେଉଅଛୁ ସେ

ଦେଶୀୟ ସିବିଲ୍‌ସ୍ଥାନମାନେ ଇଂରାଜ ସିବିଲ୍
 ସ୍ଥାନମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା କୌଣସି ଅଂଶେ ନ୍ୟୁନ
 ନୁହନ୍ତି ଅଉ ଜଣେ ଦେଶୀୟ କଲେକ୍ତର
 ଅନେକ ଇଂରାଜ କଲେକ୍ତରଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଉ-

ଅନୁମାନେ ଦେଶୀୟ ସିବିଲ୍‌ସ୍ଥାନମାନଙ୍କ ମ-
 ଧରେ କେବଳ ଗୁପ୍ତ ସାଦେବ ମହୋଦୟଙ୍କୁ
 କଲେକ୍ତର ପଦରେ ଦେଖିଲୁଁ ଅଥର ସିବିଲ୍‌ସ୍ଥା-

ନମାନେ ଏହାଙ୍କ ପର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ ନା ତାହା
 ନ ଜାଣୁ । ସାଦେବ ମହୋଦୟଙ୍କର ଏଠାକୁ
 ଗୁରୁଗମନ ହେବାରେ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁକାର୍ଯ୍ୟ

ଅନୁଷ୍ଠାନର ସୂଚନା ହୋଇଅଛି । ଏଥିରେ
 ଅନ୍ୟ ଲୋକେ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦର ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ।
 ଏହମାସ ତା ୧୫ ରଖ ପ୍ରାଠଃକାଳରେ ଏଠା

ମଧ୍ୟମଣ୍ଡେଶୀର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ରେ ଉକ୍ତ ବି-
 ଦ୍ୟାଳୟର ମେନେଜିଂ କମିଟିର ଗୋଟିଏ ଅଧି-
 ବେଶନ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଅଧିବେଶନରେ

ଶାୟଳ କଲେକ୍ତର ସାଦେବ ମହୋଦୟଙ୍କୁ
 ନିମନ୍ତଣ କରି ଯାଇଥିଲା । ଏ ଜଳର ଶିଖା-
 ଭାଗର ଦିପୋଷ୍ଟା ଇଂରାଜମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଅଭିପ୍ରାୟ

କହି ପୂର୍ବ ଗୁଡ଼ରେ ଏଠାରେ ପଦୁଷ୍ଟ ସେଦନ
 କମେଟିରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏ ବିଦ୍ୟା-
 ଲୟକୁ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପରିଣତ

କରିବା ଏ ଅଧିବେଶନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ।
 ଅଭିଧ୍ୟ ସବୁତରଫନ ଗୁରୁପ୍ରାପ୍ତ ଶାୟଳ ଡେଲର
 ସାଦେବ ମହୋଦୟ ତହିଁର ପ୍ରଧାନ ଅନୁଷ୍ଠାତା

ଅଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ପଦେବର ମହୋଦୟ ସବୁ
 ଏ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ବିଦ୍ୟାଳୟରେ
 ପରିଣତ କଲେ ତହିଁର ସେ ଅଧିକାରୀ ସାଦେବ

ଓ ତାହା କି ଉପାୟରେ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବ ଇତିବାଦ
 ବିଷୟର ଖଣ୍ଡିତ ଖବରା କଲ ଉତ୍ତରୁ ଶ୍ରୀ ବାବୁ
 ନାରାୟଣ ପ୍ରସାଦ ମିତ୍ର ଜଣେ ମେମ୍ବରଙ୍କର

ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ଶ୍ରୀ ବାବୁ ଭଗବତ ନନ୍ଦ ଅନ୍ୟ ମେ-
 ମ୍ବରଙ୍କର ଯୋଗଦାନପାରେ ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ ହେଲା
 ଯେ "ଏ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ବିଦ୍ୟା-

ଳୟରେ ପରିଣତ କରି ଯାଉଁ ଓ ଅଧିକା ବ୍ୟୟ
 ନିମିତ୍ତ ଶାସନାୟାଳ ଫଣ୍ଡରୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା
 ସାର ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଓ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗରୁ ସାହାଯ୍ୟ

ପାଇବା ଆଶାରେ ସେ ବିଭାଗକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି
 ଯାଉଁ ।" ତହିଁ ଉତ୍ତରୁ ଏ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଉଚ୍ଚ
 ଶ୍ରେଣୀରେ ପରିଣତ କରିବା ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଶ୍ରୀ

ବାବୁ କାଶୀନାଥ ଦାସ ସମ୍ଭଳ ଓ ଓଡ଼ିଆ ପଦ୍ୟ
 ଓ ଗଦ୍ୟରେ ଓ ଶ୍ରୀ ବାବୁ କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ପଟ୍ଟ-
 ନାୟକ କେତେକ ପ୍ରକାମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ

ଓଡ଼ିଆରେ ଦୁଇଶ୍ରୀ ଅବେଦନପତ୍ର ଦେଇ-
 ଥିଲେ ତାହା ଯାଠ ହେଲା । ପ୍ରାର୍ଥନାୟ ବିଷୟ
 ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ ହୋଇ ଯାଇଅଛି

ବୋଲି କଲେକ୍ତର ମହୋଦୟ ଉତ୍ତର ଦେ-

ଲେ । ଯହିଁ ଉତ୍କଳ ଶାସ୍ତ୍ର ଟେଲର ସାହେବ ମହୋଦୟଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ମତେ କଲେକ୍ଟର ସାହେବ ମହୋଦୟଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଅ ଯାଇ ସମ୍ମତ ହେଲ । ଉପରେ ସଦନୁଷ୍ଠାନ ନିମନ୍ତେ ଖୋରାଧାନିମାଳେ ଶାସ୍ତ୍ର କଲେକ୍ଟର ସାହେବ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ଟେଲର ସାହେବ ମହୋଦୟଙ୍କ ନାମରେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାଶରେ ବକା ରହିଲେ ଇତି ।

ଖୋରାଧାନ ସମ୍ପର୍କ
୧୮୮୮୩ ଶ

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ସହସାଧାରଣଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ କଣାଉଁଅଛି ଯେ ସାହେବମାଦା ବଜାରରେ ପ୍ରିଡ (ସରକାରୀ କଲେକ୍ଟର ନିକଟ) ଅମ୍ଭର ବସା ପକା କୋଠାପରି ବଜୟ କରନ୍ତୁ ଯାହାକର ନେତାର ଅଭିଳାଷ ହେବ ସେ ଅମ୍ଭ ନିକଟକୁ ଆସି ଉକ୍ତ କୋଠା ଘରର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ ।

କଟକ
୨୫/୮/୮୩ ଶ ତାରଣୀଚରଣ ମୁଖର୍ଯ୍ୟା

ଏକଦା ସହସାଧାରଣଙ୍କୁ ଶୁଭ କର ଯାଉଥିଲେ ସେ ଆଗାମୀ ତା ୨୨ ରାଶ ଅଗଷ୍ଟ ସୋମବାର ସକାଳ ୭ ଘଣ୍ଟକା ସମୟରେ କଟକ ପ୍ରିଡ଼ି କୋମ୍ପାନୀକର ଦେ.ମହାଲରେ "କଟକ ଶିକ୍ଷାଧ୍ୟାୟିକା ସଭା" ଚର୍ଚ୍ଚ ବାଣିକ ଶାନ୍ତାସିନ ଅଧିବେଶନ ହେବ ଏବଂ ଉକ୍ତ ଅଧିବେଶନରେ ଶାସ୍ତ୍ର ବାବୁ ଚତୁର୍ଭୁଜ ପଟ୍ଟନାୟକ ଚ, ଏ, (B. A.) ମହାଶୟ "ଶିକ୍ଷା" ସମ୍ପର୍କରେ ଗୋଟିଏ ବକ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଏଣୁକରି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ ସମସ୍ତେ ନିୟମିତ ସମୟରେ ସଭାସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଚିତ୍ରଣ ଏବଂ ଉତ୍ସାହ କରନ୍ତୁ ବୋଲି କହେ । ଇତି ।

୨୫/୮/୮୩ } ବସନ୍ତ
ଶ୍ରୀ ରବିଚନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଶିଖା ଶିଖା
କଟକ } ବ୍ୟାପକା ସଭାର ଅଧିକାରୀ ସମାପକ

NOTICE

Is hereby given to all merchants in Cuttack that the Government Dock at Jobra on the Taldundah Canal is now open for traffic and that all applications for leases for plot of land on the said Dock will be registered in the order of their receipt in under-

signed's office. The plots will be marked out by undersigned on application but the leases and conditions thereof will be given by the Revenue Department.

Cuttack, } John Macmillan
18-8-83. } Executive Engineer
Mahanaddy I. Dn.

Wanted from the 1st. October 1883 for the Cuttack Road Cess District, a qualified and active Sub Overseer. Pay Rs. 25 and travelling allowance Rs. 7-8 per mensem. The appointment to be probationary for 12 months. Applications with copies only of Certificates of qualifications and service to be addressed to the District Engineer before the 7th. September 1883.

CUTTACK ROAD } F. JONES
CESS OFFICE. } Chairman R. O.
10-8-83. } Committee.

ନୂତନ ସାଲସା, ନୂତନ ସାଲସା ।

ଅସୁବେଦ ମତରେ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟୟସାଧ୍ୟ ଓ ବ୍ୟର୍ଥକର । ପୁଣି ଇଂରାଜୀ ସାଲସା ନାନା କାରଣରେ ଏ ଦେଶୀୟଙ୍କ ଦେହରେ ଭେଦେ ଉପକାଶ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହି ଦେହରୁ ଏକପ୍ରକାର ନୂତନ ସାଲସା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ବଜୟ କରୁଅଛୁ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦେଶୀୟ ସାଲସାରୁ ଲଭାଯୋଗ୍ୟ ଉପାୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଦେହର ପାରଦ ଓ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ରହିତ ସମସ୍ତ ଦୋଷ ଶୀଘ୍ର ନିର୍ଗତ ହୋଇ ଯାଏ । ଦେହର ଅଜନ୍ତା, କ୍ଷୁଧାମାନ୍ୟ, କାନ୍ଦୁ, ଶୁଣ୍ଠିଲ ଶୁଣ୍ଠିଆ, ଦା, ନାଲିଦା, ସାସର ଦା, ଚନ୍ଦ୍ରିକର ଦା, କୁଣ୍ଠିଆ, ପେଟର ଅସ୍ୱାସ, ଧାତୁଦୋଷାନ୍ୟ ଓ ଚକ୍ରକଳ କୁର, କୋଷ୍ଠକାନ୍ଦିନ୍ୟ, ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କର ପୀଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ପ୍ରକାର ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ନିଶ୍ଚୟ ଅରାମ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ବୋଲ ୪ ୧୯ କା ପ୍ୟାକି ୪ ୦ । ଜାକନ ୪ ୧୦୫ । ପାଠା ଅରାମ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରିବ ଦିଆଯାଏ ।

ଔଷଧ କଲିକତା ଠାକୁରପୁରା କାକାଦଳାର ପୂର୍ବେ ବେତୁ ଗୃହ୍ୟାୟାଙ୍କ ଷ୍ଟାଟ ୨୭ ନମ୍ବର ଉଦନରେ ଏ, ଦୋଷ କୋମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ଏବଂ କେବଳ ତାହାକ ନିକଟରେ ମିଳଇ ।

ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ସିଲୋନା ଫେକ୍ଟିଫିକ୍ସ ।
ଏହା ବୁଦ୍ଧବେଗରେ ବୁଦ୍ଧାଦେବ ପଦକର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ଔଷଧ ବୋଲ ବ୍ୟବହାର । କଲିକତାର ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ଇଉରୋପୀୟ ଓ ଦେଶୀୟ ଔଷଧାଳୟରେ ବଜୟ ହୁଅଇ କଲିକତା କୋଷ୍ଠାଳୟର ଦାର୍ତ୍ତନର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଦେଶରେ ନିକଟରେ ଠାକୁରପୁର ପଦରେ ମିଳିପାରେ ଯଥା;—
ତାହାପୁର ସହର ୪ ଅକ୍ଟୋବର ୧୮୮୩ । ୮ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯ କା । ୧୭ ଅକ୍ଟୋବର ୪ ୨୦୫ ମୂଲ୍ୟ ସମତ ।

ବଜୟ ଅଥବା ଚିତ୍ରା ।

ପୁରୀକମ୍ପାନୀର ଖୋରାଧାନେ ଅବସ୍ଥିତ ନିକା ପାର୍ଟିନାମକ ପଥରନିର୍ମିତ ମଜୁରୁ କୋଠି ଏବଂ ଇହିଁସଙ୍ଗେ ଥିବା ସରବେଶ ମାପର ପ୍ରାୟ ମା ୨୧ ଶ କମି କ ଇହିଁରେ ଘର ଏବଂ କପା, ମାଲ, ଅଗ୍ରଭୂତ, ଧାନ ଇତ୍ୟାଦି ଫସଲ ହୋଇ ପାରେ ସନ ୧୮୮୩ ମସିହା ଅଗ୍ରେଲ ମାସ ତା ୧ ରାଶଠାରୁ ବଜୟ ହେବ ଅଥବା ଖଜଣାରେ ଲଗାଇ ଦିଆଯିବ । ମହାଜନ ଏବଂ ଦେଶୀୟ ପଶ୍ୟାଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟିକ ପକ୍ଷରେ ଏ ସମ୍ପର୍କି ବଡ଼ ବାଞ୍ଛନୀୟ ଅଟଇ ।

ବକଳା ଦତ୍ତା ଜଳପାୟାଶ୍ରମରେ ଶ୍ରୀ ସି, ବ୍ରାହ୍ମନସିଂହର ସାହେବଙ୍କଠାରେ ଅବେଦନ କର । ତାହାକ ନାମ ଓ ଠିକଣା ଇଂରାଜୀରେ ଏହିପରି ଅଟଇ ଯଥା;—

C. BROWNFIELD Esqr.
JALPAIGURI, BENGAL.

The power of attorney granted by the undersigned to Mr. A. W. BELLIS is cancelled from this date.

Cuttack, } J. Bullock & Co.
28th Feby. }
1883.

ଉତ୍କଳବାସିନୀରେ ବଜୟର ସଫାକାର ଶର୍ତ୍ତ ଠାକୁରପୁର ବୁଦ୍ଧେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଅଛି ଯଥା;—

ପ୍ରଥମପଥ ସଦାଶେ	
ଧାର ପ୍ରତ	୪ ୦୮
ଅଧ୍ୟୟନ	୪ ୨୫
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁ	୪ ୩୯

ମାତ୍ର କୌଣସି ବଜୟର ଗେଡେ ଶୁଦ୍ଧ ହେଲେକ୍ତେ ଚର୍ଚ୍ଚର ଶର୍ତ୍ତ ୪ ୩୯ ରୁ ଉପା ହେବ ନାହିଁ ।

ଦୁର୍ଗମ ଓ ଦୁର୍ଗମସର ସଦାଶେ ଶର୍ତ୍ତ ପ୍ରଥମ ପଥର ଦେବା ଓ ଉତ୍ତର ଯଥାକ୍ରମେ ହେବ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ସଦାଶେ ପ୍ରତ ବଜୟରୁ ହୋଇ ପାଉବ ।

ବଜୟର ମୂଲ୍ୟ ବଜୟର ସଦାଶେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

ଔଷଧ ଉତ୍କଳବାସିନୀ ସହର ବଜୟ ପଦକର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ତାହା ପ୍ରିଡ଼ିକମ୍ପାନୀର ସାଲସାରେ ମହତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ।

ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ

ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରିକା ।

୧୮୮୩

ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ସମିତି ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ୧୨ ଟଙ୍କା ।

ମୂଲ୍ୟ	ଅଗ୍ରମ	ବର୍ଷାନ୍ତ
ବାର୍ଷିକ	ଟଙ୍କା ୧୨	ଟଙ୍କା ୧୨
ତାଳମାସୁଲ	ଟଙ୍କା ୦.୫	ଟଙ୍କା ୧

ପ୍ରକାଶକ

ଉତ୍କଳର ଧନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ବ ବେଳେ
 ସାହେବ ଏବଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠମାନ ସମ୍ପାଦକ ରମ୍ୟ
 ସାହେବ ବଦଳି ହୋଇ ଯିବାରୁ ତାହାଙ୍କଠା-
 ରେ କୁତୁହଳୀ ପ୍ରକାଶ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବାଲେ-
 ଶିଳା କଟକସ୍ଥର ଏକ ଅଧିକାରୀ ଗଣ
 ରକ୍ଷାକାର ଦୋରସ୍ତଲ । ଉକ୍ତ ମହାଶୟ ନିଜ-
 ଟଙ୍କା ଅଭିନନ୍ଦନପତ୍ରମାନ ପଠାଇବାର ପ୍ରିୟ
 ହେଲ । ଏହି ସତ୍ତ୍ୱରେ ଜାତୀୟ ପାଠକ ଗଠନ
 ବସ୍ତୁ ବସ୍ତୁର କରବାର କଥା ଥିଲା ମାତ୍ର
 ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ସକାଶେ ପ୍ରକଟ ରହିଲା ।
 ଉକ୍ତମହାଶୟ ଏ ସତ୍ତ୍ୱରେ ଅତି ଅଳ୍ପ
 ଦୋରସ୍ତରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ସହଯୋଗୀ ଦର୍ଶନ
 ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କର
 କଲ୍ୟାଣ ଥିବାରୁ ଏପରି ଦୋରସ୍ତଲ ବ ? ବାସ୍ତ-
 ବରେ ଜାତୀୟ ପାଠକ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଉପ-
 ନୀତ ଏ ପ୍ରଦେଶର ଲୋକଙ୍କୁ ଅବଧ ଉତ୍ତମ-
 ରୂପେ ଜଣା ପଡ଼ିବାର ଅନୁମାନ ହେଉ ନାହିଁ
 ଏବଂ ସେ ସମସ୍ତ ନ ରହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତେବାର
 ଅଶା କରିବା ବୁଝା ।

ରେ ଏକଟି ରହିବାର କଥା ହେଉଅଛି ।
 ଉକ୍ତମାନଙ୍କ କମିଶ୍ନର ଶ୍ରୀମୁଖ ଲୋକସ ସାହେବ
 ଓଡ଼ିଶାର କମିଶ୍ନର ହୋଇ ଅସିବେ । ଏ ସ-
 ବାଦ ଯେବେ ସତ୍ୟ ହେବ ତେବେ ଆମ୍ଭମାନ-
 ଙ୍କର ରୁଚିତ୍ୟ ବୋଲିବାକୁ ହେବ । ବାସ୍ତବରେ
 ଉକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥିର ସାହେବଙ୍କ ପରି କମିଶ୍ନର-
 କୁ ହରାଇ କଦାଚ ଅଧିକାର ପାଇବ ନାହିଁ ।
 ଉକ୍ତମାନଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ହେଲେହେଁ
 ଏଠାର ଅବସ୍ଥା ବଙ୍ଗଳାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗରୁ
 ଅନେକ ଅଂଶରେ ପ୍ରବେଦ । ସ୍ଥିର ସାହେବ
 କେତେବର୍ଷ ଏଠାରେ ରହି ଯେପରି କହୁଦ-
 ଶିଳା ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ
 କରିଅଛନ୍ତି ନୁହେଁ ଲୋକଦ୍ୱାରା ସେପରି ହେବା
 କଠିଣ । ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି ବିଭାଗ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କ
 ନାକ ତଳେ ସେଠାରେ ସେପରି ଲୋକ
 ହେଲେ ତାହାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ କାହାର କିଛି ଶକ୍ତି
 ହେବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରେ ପ୍ରିୟ
 ପୁଣି ଏଥି ସଙ୍ଗରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗଡ଼ଜାତର
 ଶାସନ ଗ୍ରହ ରହିଅଛି । ଏଠାରେ ପ୍ରଶାସିତ
 କମିଶ୍ନରଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘକାଳ ରଖିବାର ଉଚିତ ।
 ବିଶେଷତଃ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତିରେ ସୁସାହେବଙ୍କ-
 ର ପଦୋତ୍ତର ହେଉ ନାହିଁ । ତାହାଙ୍କୁ ଏଠାରୁ
 ଦେଖିବାଠାରୁ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି ବିଭାଗରେ, ଧନ୍ୟ
 ଲୋକ ନିୟୁକ୍ତ କରିବାରେ କିଛି ଶକ୍ତି ହେବ
 ନାହିଁ ଆମ୍ଭମାନେ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଁ କ

ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଏ ପକ୍ଷରେ ପୁନର୍ବିଚାର କରି ଶା-
 ସ୍ଥିର ସ୍ଥିର ସାହେବଙ୍କୁ ଏଠାରେ ରଖିବେ ।

ଏ ନଗରର ନଦକାର, ତତକାଳୀନ ମୋକ-
 ଦମାରେ ଏକ ଜଣଠାରୁ ପୁଲିସ ପ୍ରାୟ ଟ ୮୦୦
 ଟଙ୍କା ବାହାର କରି ଗୁଲ୍ଲୀ କରବାରୁ ତାହାର
 ମୋକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଳୟରେ ଥିବାର ଏଥିପ୍ରକାରେ
 ଅନୁମାନେ ଲେଖିଥିଲୁ । ଏହି ଲୋକ
 ଘରୁ ପ୍ରଥମେ ପୁଲିସ ପ୍ରାୟ ଟ ୫୦୦ ଟଙ୍କା
 ବାହାର କରୁଥିଲେ । ପ୍ରଧାନ ମୋକଦ୍ଦମାର
 ଦୌର ବିଚାର ଗୁଲ୍ଲୀଦାର ସମୟରେ ଟଙ୍କା
 ବାହାରଲ ଏବଂ ଦୁଇଜଣ ସାଥୀ ସେ ବିଚାରୁରେ
 ଦୌରରେ ଜୋବାନବନ୍ଦୀ ହେଲେ । ଜଜ
 ସାହେବ ସେହି ସାକ୍ଷିକୁ ବିଚାର କରି ଉକ୍ତ
 ଟଙ୍କା ତତକାଳୀନ ମାଲ ଥିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲେ ।
 ଯାହା ଘରୁ ଟଙ୍କା ବାହାରଲ ପୁଲିସ ତେବେ-
 ବେଳେ ତାହାକୁ ଅସୀମା ସ୍ୱରୂପ ଗୁଲ୍ଲୀନ କରି
 ନ ଥିଲେ । ପରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଘରୁ ଆଉ
 ଦୁଇଗଜ କେତେ ଟଙ୍କା ପୁଲିସ ବାହାର କରି
 ଆସୀମକୁ ଗୁଲ୍ଲୀନ ହେଲେ ଏବଂ ତେଣୁ
 ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଫ୍ରେଜର ସାହେବ ପୁଲିସଙ୍କ ପଠ-
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗୁଦାଙ୍କ ଜୋବାନବନ୍ଦୀ ନେଇ ଅସୀମା
 ଉପରେ ଅଭିଯୋଗ କଲେ । ଅସୀମାର
 ଉକ୍ତ ବାବୁ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଫରାକାର
 ଗୁଦାଙ୍କ ଯେଉଁ ଜୋବାନବନ୍ଦୀ ସକାଶେ ପୁନଃ
 ଅନୁରୋଧ କରିବାରେ ଫ୍ରେଜର ସାହେବ ସର୍-

କମିନ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଗୁଣାମାନେ ଅନ୍ୟା-
 ନ୍ୟ କଥା ମଧ୍ୟରେ କହିଥିଲେ କି ଜଣେ ଜା-
 କାଲତ ଏହି ଆସାମିକୁ ଡକାଇଣ ଟଙ୍କା ଅଗଣା
 ମଧ୍ୟରେ ଦେଉଥିବାର ସେମାନେ ଭାବାର
 ଦାଣ୍ଡ କବାଟ କଣାବାଟେ ଦେଖିଲେ
 ଏଥକୁ ସାହେବ ଅନେକ ଭଦରକ କର
 ଦେଖିଲେ ଯେ କବାଟରେ ଆଦୌ କଣା ନାହିଁ
 ଏବଂ ସେଠାରୁ ଅଗଣା ଦୃଶ୍ୟ ଦେବା ଅସ-
 ମ୍ଭବ । ଏଥିରେ ସାହେବଙ୍କର ଗୁଣାଙ୍କ ପ୍ରତି
 ସନ୍ଦେହ ଦେଲ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ
 ଜୋବାନବନ୍ଦୀ ସଙ୍ଗେ ଆଉ ଏକଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ
 କରି କରୁଥିବ ଦିନରେ ଉତ୍କଳ ଗୁଣା ଏବଂ
 ପୁଲିସ ସହଚ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ
 କବାଟରେ ଗୋଟିଏ କଣା ଦୋଳିଅଛି ଏବଂ
 ଭାଦ୍ରା ନୁହଇ ଦୋଳିଥିବାର ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷଣ
 ଦେଖା ଯାଉଅଛି । କଣା କିଏ କଲ କଣା
 ଯାଇ ନାହିଁ ମାତ୍ର ଏ ଘଟଣା ଏବଂ ଉତ୍କଳ ଗୁଣାଙ୍କ
 ଜୋବାନବନ୍ଦୀରେ ମୋକଦ୍ଦମା ପ୍ରତି ସାହେବ
 କର ସନ୍ଦେହ ଦେଲ ଏବଂ ଆସାମୀଠାରୁ ସମ୍ପାଦ
 ନେଇ ଭାଦ୍ରାକୁ ଶେଷରେ ବାହାରଥିବା ଦୁଇଶ
 କେତେଟିକା ସହଚ ଶସଲ ଦେଲେ । ପ୍ରଥମ
 ଥରର ଟଙ୍କା ଜଳ ସାହେବଙ୍କ ବିଶ୍ୱରରେ
 ଶେଷ ହିଁ ଦୋଳିଥିବାରୁ ଆସାମୀ
 ଭାଦ୍ରା ଫେର ଯାଇ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତହିଁର ପ୍ରମାଣ
 ଏହି ଗୁଣାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଦୋଳିଥିଲା ଏବଂ ଏହିମା-
 ନଙ୍କ ଗୁଣାଘରେ ଦୁଇ ଏକ କଣା ଡକାଇଣ
 ଦଣ୍ଡ ଯାଇ ଅଛନ୍ତି । ଏଥକୁ ସେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ-
 ରେ ବି ବିଶ୍ୱର ଦେବ କହି କଥାକୁ । କ୍ରମଶଃ
 ସେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ସମ୍ପ୍ରତି ଅନୁମୋ-
 ନେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷକୁ ବିଶେଷରୂପେ ଅନୁରୋଧ କରୁ
 କି ଉତ୍କଳ କଥା ବିପତ୍ତି କାହାଦ୍ୱାରା ଦେଲ
 ଏଥିର ସବିଶେଷ ଭବନ୍ତୁ ଦେଉ ଏବଂ ଗୁଣାମା-
 ନେ ମଥା ଜୋବାନବନ୍ଦୀ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି କି
 ନା ତହିଁର ଭବନ୍ତୁ ଦେଉ । ଆସାମୀ ଜଣେ
 ବିଷୟାପନ ଶ୍ରୀଲୋକ ସେ ଅଭାବଣ ଧୂତ
 ଦୋଳ ଦାକ୍ଷିଣରେ ପତି ରହି ନାନାମତେ
 ପ୍ରତୀତିର ଅପମାନିତ ଓ ଶର୍ମକୁ ଦେଲ ଅଥଚ
 ତହିଁ ସଙ୍ଗେ କେହି ଦାୟୀ ଦେଲେ ନାହିଁ
 ସେବେ ଏପରି ହୁଅଇ ଭେବେ ପ୍ରଜାଙ୍କର
 ଧନ ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷର ଆଉ ଉପାୟ କି ଅଛି ?

ଶିକ୍ଷାବିଧାନାମସ ।

ଏ ନଗରସ୍ଥ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କର କେତେ
 ଶୁଭ୍ର ଏ ଶିକ୍ଷାବିଧାନାମସ ନାମରେ

ଗୋଟିଏ ସମାଜ ପ୍ରାପନ କରିଅଛନ୍ତି । ଗତ
 ସୋମବାର ଗଣରେ ତହିଁର ସାମ୍ପାଦିକ ଅଧି-
 ବେଶନ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀକ ଅଫ୍ଫିସରେ ଦୋଳ
 ଥିଲା । ଏଠା କଲେଜର ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ବାବୁ
 ସବେଶର ଉତ୍କଳଧର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଅଧିବେଶନରେ
 ସଭାପତିର ଅସନ ପ୍ରଦାନ କରଥିଲେ । ସମ୍ପାଦକ
 ବାବୁ ଲଲିତ ମୋହନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ସଭାର ଧାର୍ଯ୍ୟ
 ବିବରଣ ପାଠ କଲେ ତହିଁରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ
 ସତ୍ୟମାନେ ଉତ୍କଳ ସହଚ ସଭାର ଧାର୍ଯ୍ୟ
 ନିବ୍ୟାହ କରୁଅଛନ୍ତି । ନିରାଶ୍ରୟ ବାଳକଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା
 ଲାଭର ବ୍ୟୟ ଯୋଗାଇବା, ନଗରସ୍ଥ ସ୍କୁଲ
 ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ସମର୍ଥନ କରି ଶିକ୍ଷାର ଉନ୍ନତି
 ବିଷୟରେ ଉପଦେଶ ଦେବା, ପାରିତୋଷିକ
 ବିତରଣଦ୍ୱାରା ଶୁଭମାନଙ୍କ ଉତ୍କଳ ବନ୍ଦାବ
 ଉଦ୍ଦାୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସଭା ଆପଣାର ସାମାନ୍ୟ ଅଧି-
 ଦୁଷ୍ଟରେ ଅଳ୍ପ ବ୍ୟୟରେ ନିବ୍ୟାହ କରୁଅଛନ୍ତି
 ସୁଖର ବିଷୟ ଅଟଇ । ଏ ସଭା ପୂର୍ବେ ନିର୍ମୂଳ
 ସ୍କୁଲରେ ଦେଉଥିଲା ମାତ୍ର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ନି-
 ସେଧ କରିବାରୁ ସେଠାରୁ ଉଠିଯାଇ ବାବୁ
 ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ବାନାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସଭାରେ ଦେଉ-
 ଅଛି । କି ଦେଉ ନିର୍ମୂଳସ୍ଥରୁ ସଭା ଭାତର
 ଦେଲ ବିଜ୍ଞାପନରେ ପ୍ରକାଶିତ ଦୋଳଥିଲେ
 ସବସାଧାରଣ ତହିଁର ସମାଲୋଚନା କରି ପର-
 ନ୍ତେ ମାତ୍ର ଦେଉ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କ ଦେବାରୁ ସତ୍ୟ-
 ମାନଙ୍କର କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦୋଳଥିବାର ସନ୍ଦେହ
 ଦେଉଅଛି ନୋହଲେ ଶୁଭରୂପୀ ସତ୍ୟମାନଙ୍କ
 ଶିକ୍ଷକରୂପୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ଅଶ୍ରୁ କ ଦେବାର
 ଅନ୍ୟ କାରଣ କିଣିବା କରିବା କଠିଣ । ବିଜ୍ଞାପନ
 ପାଠ ଶେଷ ଦେଲରୁ ବାବୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ପଞ୍ଚା-
 ଯୁକ ଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଦାନ
 କଲେ ଏବଂ ତହିଁଉତ୍ତରୁ ସଭାପତି ସଭାର
 ଧାର୍ଯ୍ୟରେ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରି ଗୋଟିଏ ହି-
 ତୋପଦେଶ ଦେଇ ସଭାବିତ୍ କଲେ । ସଭାପତି
 ସ୍ୱତ୍ୱ ବକ୍ତୃତାଦ୍ୱାରା ସେହି ଉପଦେଶରୁ ଏମନ୍ତ
 ସୁନ୍ଦର ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଯେ ଭାଦ୍ରା ସମସ୍ତଙ୍କ
 ମନକୁ ମୋହଇ କରିଦେଲା । ସେ ସତ୍ୟମାନଙ୍କୁ
 ଏହି କଥା କହିଲେ ଯେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସଙ୍ଗେ
 ସମାଜ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଅଭ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ
 ଅନେକ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକ ଯେ ନାଶିବାକୁ ହୁଅନ୍ତି
 ନାହିଁ ତହିଁର କାରଣ ଏହି କି ସେମାନେ
 ଶିକ୍ଷ ବାଳକୁ ଭାଦ୍ରା ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।
 ସଭା ଯେବେ ସମାଜ ଅଭ୍ୟାସ ପକ୍ଷରେ ମନୋ-
 ସୋଗୀ ଦେବେ ଏବଂ ଏହି ବିଷୟରେ ଶୁଭ-

ମାନଙ୍କର ପ୍ରବୃତ୍ତି ବିଚାରକେ ଭେବେ ସେମାନେ
 ଗୋଟିଏ ମହତ୍ତ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କରିବେ ସନ୍ଦେହ
 ନାହିଁ । ଅନୁମୋଦନ ଏକଥା ଗୁଡ଼କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ
 ଅନୁମୋଦନ କରୁ । ବାସ୍ତବରେ ବିଦ୍ୟାଳୟର
 ଶିକ୍ଷାରେ ଏହି ଅଭାବ ଥିବାରୁ ଯେ ପରିମାଣରେ
 ଲୋକେ ଜ୍ଞାନ ଦୋଳ ଅଛନ୍ତି ସେ ପରିମାଣରେ
 ତହିଁର ଫଳ ଲାଭ କରିବାକୁ ସମ୍ଭବ ଦେଉ
 ନାହାନ୍ତି ।

ଦାଖଲଖାରଜ ଧାର୍ଯ୍ୟର
 ବାର୍ଷିକ ବିଜ୍ଞାପନ ।

ବଙ୍ଗଦେଶର ସନ ୧୮୮୩ ମସିହାର
 ବାର୍ଷିକ ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରତି ମାନବର ଲେଖକେ
 ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରଣ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରତି ବାହାଈପତ୍ର ।
 ଏଥିରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ୧୮୬୯ର ଦାଖଲ-
 ଖାରଜ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ଦୋଳଅଛି ଏବଂ ୧୮
 ଜିଲର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ଦେଇ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର
 ସମସ୍ତ ଜିଲ ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ମାତ୍ର ପୁରୀ
 ବାଲେଶ୍ୱର ଗୌରୀପ ପରଗଣା ମୁରୁଶିଦାବାଦ
 ଦୁଗଳ ଏବଂ ଲଗଲପୁର ଏହି ଅଠ ଜିଲର ଧାର୍ଯ୍ୟ
 ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ଦେବ । ପୁରୀ ଓ
 ବାଲେଶ୍ୱରରେ ପଞ୍ଚ ଅଠଗୁଣ ମାସରେ ଦେ-
 ବଲ ସଂଆରମେ ୧୯୨ ଓ ନ ୪୦ ମୂର
 ମୋକଦ୍ଦମା ବାକୀ ଥିଲା । ଏପରି ଏହି ଦୁଇ
 ଜିଲରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିର ଲେଖା ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ
 ଦୋଳଅଛି ।

ଚଢ଼ିଶାଳର କଲେକ୍ଟର ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଯେ
 ଅଭିନ ଜାତ ଉତ୍କଳ ଏଣିକି ନୁଆଦିଆରର
 ଦରଖାସ୍ତ ଅଧିକ କ ଦେବାରୁ ଜଣାଯାଉଅଛି କି
 ଅଭିନଦ୍ୱାରା ଲେକେ ଜଣା ପୂର୍ବକ ନାମ
 ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିର କରାଯାଉ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେବେ ନାହିଁ ।
 ଏଥକୁ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଅଜ୍ଞା ଦେଇଅଛନ୍ତି କି
 ଯେଉଁସ୍ଥଳରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିର କରାଯାଏ ପକ୍ଷରେ
 ଅମନୋଯୋଗ ବା ତ୍ରୁଟି ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ସେ-
 ଠାରେ ଅଭିନର ୨୫ ଧାରଣ କରିବା ମତେ
 କଲେକ୍ଟର ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ଲୋକମାନେ ଅପଣା
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଜାଗ୍ରତ ଦେବେ । ଏହି ଜିଲ
 ଏବଂ ମୁସୋର ଜିଲରେ ଅନେକ ଲକ୍ଷଣକୁ ରୂପି
 ଗୋପନରେ ରହିଥିଲା ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ଏ ବର୍ଷ
 ପ୍ରାୟ ଏକ ଦକାସ ପ୍ରକାଶ ପାଇଅଛି ଏବଂ
 ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଦକାସ ନମ୍ବର ଅବଧି ତହିଁର
 ଦୋଳ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ବିଭାଗରେ ଗତ ବର୍ଷ ୧୮୯୨
ଦରଖାସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା ଏଥି ପୂର୍ବ ବର୍ଷ
୧୦୦୧୫ ଦରଖାସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା ।
ବାଲେଶ୍ଵର ଓ ପୁରୀର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ଧର-
ଅସିବାକୁ ଏପରି ହୋଇଥିଲା ।

କଟକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବଧି ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ
ଅବଶିଷ୍ଟ ରହିଥିଲା ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ
ପୂର୍ବ ବର୍ଷଠାରୁ ଗତ ବର୍ଷ ଉତ୍ତମପରି ଅର୍ଥାତ୍
ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ ୧୮୯୧୨ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେବା ପ୍ରଳେ
ଗତ ବର୍ଷ ୧୯୨୨୯ ହୋଇଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟ
ଉତ୍ତମ ପରିବାର କାରଣ ଏଠା କଲେକ୍ଟର-
ସାହେବ ଏହିପରି ବୁଝାଇଥିଲେ କି ଅବଶିଷ୍ଟ
ମୋକଦ୍ଦମା ସବୁ ଅଧିକ କଷ୍ଟକର ଏବଂ ଗୋଳ-
ମାଳୟା ହେବାରୁ ଏପରି ହୋଇଥିଲା ନୂତନ
ନିଷ୍ପତ୍ତିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବିଧିନିତ୍ୟରୁ ସତ ନାହିଁ ।
ବୋର୍ଡ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମସ୍ତ ହୋଇ-
ନାହାନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନେ ବୋଲନ୍ତି କି
ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଳ୍ପ ମୋକଦ୍ଦମା ସାଧାରଣ କଠିଣତାକୁ
କ୍ଷେତ୍ର ବଳପତ୍ତବାର ଅନୁକୂଳତାର ସେପ୍ର-
କାର ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଏଠାର
୧୦୩ ପତ୍ରକୁ ମୋକଦ୍ଦମାର ସଂଖ୍ୟା ସେ
ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ନାହିଁ । ବର୍ଷର
ମୋଟ ବ୍ୟୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ହରହର
ଉପାଦାନ କରିବାରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ
ମୋକଦ୍ଦମାରେ ୪୦/୨ ଖର୍ଚ୍ଚା ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ
ସେପରି ଶରତରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଥିଲା ତହିଁରୁ
କଲେକ୍ଟରସାହେବ ଅନୁମାନ କରନ୍ତି କି ଆଉ
ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେବ ।

ପୁରୀରେ ଏ ଓ ବା ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାସମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସି, ରେଜିଷ୍ଟ୍ରା ଏହି ବର୍ଷ
ଶେଷ ହେବ । ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜିଲ୍ଲାର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରା
ବହୁମାନ ମୋକଦ୍ଦମା ନିଷ୍ପତ୍ତି ସଙ୍ଗେ ଲେଖା-
ଯାଉଥିଲା ।

ବିଜ୍ଞାନୀ ବର୍ଷରେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ମୋଟ
ବ୍ୟୟ ୪ ୫୦୦୭୯୯ ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ
ଠିକ୍ ଗ୍ରାମ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଭିଭକ୍ତ ସବ୍ ଡେପୁଟି
ନିୟୁକ୍ତ ହେବାରୁ ଏହି ଦୁଇଜିଲ୍ଲାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ଜିଲ୍ଲା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ପଡ଼ିଥିଲା ଅର୍ଥାତ୍
ଠିକ୍ ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ବ୍ୟୟ ୪ ୩୦୧୭୫୯ ଟଙ୍କା
ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ବ୍ୟୟ ୪ ୧୭୨୨୫୯ ଟଙ୍କା ନୁହେଁ
ଅଭିଭକ୍ତ ମତେ ଦାଖଲଖାରଜ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଭିଭ-
ଠାରୁ ଗତ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୩ ୩୧ ରଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ମୋଟ ବ୍ୟୟ ୪୫,୦୭,୮୨୯ ଟଙ୍କା

ହୋଇଥିଲା ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅଧିକ
୪୯,୦୫୭୨୯ ଟଙ୍କା ଅଟେ । ଏହି ବ୍ୟୟରେ
ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୮୦୨୨୨୨୨୩୩ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇ-
ଥିବାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାଖଲଖାରଜ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ
ହରହର ୪୦/୧ ପଡ଼ିଥିଲା । ପୁରୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ
ଦରଖାସ୍ତରେ ୪୦୫ ଲେଖାଏ ଖୁମ୍ବ ଫିସ
ନେବାହାରୁ ଯଦ୍ୟଦିକ, ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ଲଭ
ନ ହୋଇ ବର ୪୦/୧ ଶତ ହୋଇଥିବାରୁ
ବୋଲିଯାଇପାରେ ମାତ୍ର ଅମ୍ବେମାନେ ବୋଲି
ସେ ଏକ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପୁନଃ ସଂଗୋଧନ
ଦରଖାସ୍ତ ଓ ମୋକଦ୍ଦମାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ-
ରେ ବସ୍ତୁର ଖୁମ୍ବ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ
ଭଦ୍ରାସ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ଯଥେଷ୍ଟ ଲଭ
ହୋଇଥିଲା । ଏପରି ସମସ୍ତ ବ୍ୟୟଦେଶରେ
ଦାଖଲଖାରଜ ରସମଦ୍ଵାରା ଅଦ୍ୟଠାରୁ ଏ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ୪ ୧୫୧୧୭୯ ଟଙ୍କା ଲଭ
କରିଅଛନ୍ତି ।

ଦେବାନି ଅଦାଲତକୁ ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱା କେବଳ
୪୧ ମୋକଦ୍ଦମା ପ୍ରେରଣ ହୋଇଥିଲା ଅର୍ଥାତ୍
ଉତ୍କଳପୁରଠାରୁ ୨୯ ଏବଂ ପୁରୀଠାରୁ ୧୨ ।
ଆଉ କୌଣସି ଜିଲ୍ଲାରୁ କିଛି ପ୍ରେରଣ ହୋଇ-
ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅମ୍ବେମାନଙ୍କ ବିବେଚନାରେ
ଏଥିରୁ ଏମନ୍ତ ସିକାନ୍ତ ହୋଇ ନ ପାରେ ଯେ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାର ଲୋକମାନେ ଦାଖଲଖାରଜ
ଅଞ୍ଚଳରେ ସମସ୍ତ ହୋଇଅଛନ୍ତି କାରଣ ଆଉ
ସ୍ଥାନର କଥା ଯାହା ହେଉ କଟକ ଓ ବାଲେ-
ଶ୍ଵରରେ ଦାଖଲଖାରଜ ମହଲମାର ନିଷ୍ପତ୍ତି
ରହିତ ନିମନ୍ତ ଅନେକ ମୋକଦ୍ଦମା ଦେବାନି
ଅଦାଲତରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ଅବଧି
ହେବାର ବନ୍ଦ ନାହିଁ ।

ଇଲକର୍ଟ ବଳ ।

ଅର୍ଥାତ୍ ଦେଶୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଇଂରାଜି ଅପ-
ରାଧକର ବନ୍ଦ କରିବାର ସମତା ପ୍ରଦାନ
କ୍ଷମ୍ପରେ ଏ ସମ୍ପ୍ରାଦରେ ବିଲଭରୁ ଯେ ସମସ୍ତ
ସମ୍ପାଦ ଭାରଯୋଗେ ଆସିଥିଲା ସେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟ-
ସ୍ତର ଅସାପ୍ରଦ ଅଟେ । ଶସ୍ତ୍ରର ସେକେଟସ୍
କ୍ଷ୍ ସାହେବ ପାଲିମେଣ୍ଟରେ ଜଣାଇଅଛନ୍ତି
କି ଏହି ପାଣ୍ଡୁଲିପି ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଗବର୍ଣ୍ଣ-
ମେଣ୍ଟରଠାରୁ ସେହି ଉତ୍ତରମାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋ-
ଇଥିଲା ତହିଁର ସାରମର୍ମ ଏହିକ ବଙ୍ଗଳା ଓ
ଅସାମର ଶାସନକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏହି ପାଣ୍ଡୁଲିପି
ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ବମ୍ବେର ଉତ୍ତର

ପଞ୍ଚମ ପଞ୍ଜୀର ଏବଂ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ଶାସନକର୍ତ୍ତା-
ମାନେ ଏହି ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ସପକ୍ଷରେ ମତ
ପ୍ରଦାନ କରିଅଛନ୍ତି କେବଳ କୁର୍ଗ ହସ୍ତଦର-
ବାଦ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମାର ଶାସନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କର ମତ
ଅବଧି ପ୍ରକାଶପାଇ ନାହିଁ । ଏଣୁକରି ଦେଖା-
ଯାଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନୀୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର
ମତ ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ସପକ୍ଷରେ ଅଟେ । ଏଣେ
ବିଲଭର ମତମାନଙ୍କର ମତ ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ସପ-
କ୍ଷରେ ଅଟେ । ବିଲଭସ୍ତ ଭାରତବର୍ତ୍ତୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ
ସେନୁପ ମତ ବ୍ୟକ୍ତି କରିଥିଲେ ତାହା ଗତ
ସମ୍ପ୍ରଦେଶରେ ପାଠକମାନଙ୍କମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଅଛି ।
ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ବିରୋଧକାରୀମାନେ ତାହାଙ୍କ ନି-
କଟରେ ଅବେଦନ କଲେ ତହିଁର ଉତ୍ତରରେ
ସେ କହିଲେ ଯେ ଏହାକୁ ଅଭିଭକ୍ତ କରିବାର
ତାହାଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଇଚ୍ଛା ଏବଂ ତହିଁ ବିରୁଦ୍ଧରେ
ସେସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା ତାହା
ସେ ଶସ୍ତ୍ର କରି କାଟି ଦେଲେ । ଏଥି ଉତ୍ତରୁ
ପାଲିମେଣ୍ଟର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ସର ଖୁମ୍ବୋଡ଼ା-
ନର୍ଥକୋଟ ମହାତ୍ମା ଲର୍ଡ ରିପନଙ୍କ ରାଜନାଭର
ପ୍ରତିବାଦ କରି କେତେଗୁଡ଼ିଏ କଥା କହିବାରୁ
ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁାଜେଷ୍ଟନ ସାହେବ ତହିଁରେ
ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ କି ଏପ୍ରକାର
ପ୍ରତିବାଦରେ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧି (ବିଜ୍ଞାନୀ)
ଙ୍କର ସମତାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିବା ଭୟ ଅଛି
କିନ୍ତୁ ଫଳ ନାହିଁ । ଭାରତବାସୀ ଇଂରାଜମାନ-
ଙ୍କର ମତକୁ ଉଚ୍ଛ୍ଵେଷ୍ଟ ମତ ବୋଲି ଇଂରାଜ
ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଘେନି ନାହାନ୍ତି କାରଣ ତହିଁରେ
ସେମାନେ ଅପେକ୍ଷା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ପାଦନ କରିବାର
ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ପ୍ରକାର
ଭାବକୁ ଦମନ କରିବା ଉଚିତ । ଆଉ ଲର୍ଡ
ରିପନଙ୍କ ରାଜନାଭରେ ଭାରତବାସୀ ଇଂରାଜ-
ମାନେ ଯେ ବିପଦର ଆଶଙ୍କା କରନ୍ତି ତାହା
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅମୂଳକ ଏବଂ ଅଲକାଳରେ ସେମାନେ
ତାହା ବୁଝି ପାରନ୍ତେ ଓ କେତେବେଳେ ସେ-
ମାନଙ୍କର ବିରୁଦ୍ଧଭାବ ଶାନ୍ତିକୁ ଲଭିବ । ଏହି
ସମ୍ପର୍କରେ ଲର୍ଡ ହାର୍ଡିଂଗଙ୍କର ଭାବ ମଧ୍ୟ
ବୁଝିବାକୁ ଅମ୍ବେମାନେ ସମର୍ଥ ହୋଇ ଅଛୁ ସେ
ଶସ୍ତ୍ରରୁପେ ପାଲିମେଣ୍ଟ ସଭରେ କହିଅଛନ୍ତି କି
ଇଲକର୍ଟ ସାହେବଙ୍କର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଅବଶ୍ୟ
ଅଭିଭକ୍ତରେ ପରିଗଣ ହେବା ଉଚିତ ତାହା କି
ହେଲେ ଭାରତର ଶାସନକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦସ୍ତ ସକଳ
ହେବ ନାହିଁ । ଭାରତକୁ ମହାତ୍ମା ବ୍ରାଭଟ
ସାହେବ କି ଯାହାକୁ ବଳ କରି ରାଜନାଭ

କଲତରେ ଅଛୁ ଜଣେ ନାହିଁ ସେ ବିରୁଟି ସ-
 ଗୁରେ ଏହି ପାଣ୍ଡୁ ଲିପି ଅନୁକୂଳରେ ଯେଉଁ ମତ
 ବ୍ୟକ୍ତି କଲଅଛନ୍ତି ତହିଁର ଅଧିକ ପରତତ୍ତ୍ୱ ଦେବା
 ଅନାବଶ୍ୟକ ମହାତ୍ମା ଲକ୍ଷ୍ମଣପନଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧାମାତ୍ର-
 ରୁ ସେ ବିଶେଷରୂପେ ଅନୁମୋଦନ କରଅଛନ୍ତି
 ବର୍ତ୍ତମାନ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡର ନେତାମାନଙ୍କର ମତ
 ଏପ୍ରକାର ହେବା ସ୍ତରେ ଅନୁମାନଙ୍କର ଦୃଢ଼ାଣ
 ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି
 ସମସ୍ତ ମତରୁ ବିଲକ୍ଷଣ ଜଣା ଯାଉଅଛି କି
 ସେତେବେଳେ ଏହି ପାଣ୍ଡୁ ଲିପିର ବିରୁଦ୍ଧ ପାଲି
 ମେଣ୍ଡ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବ ତେଲେବେଳେ
 ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡଙ୍କ ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କରବାକୁ ଅନେକ
 ଲୋକ ଯୋଗ ଦେବେ ଓ ପରଶେଷରେ
 ଉଦାର ନୈତିକ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡଙ୍କର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ
 ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଲିମେଣ୍ଡ ସଭା ବନ
 ହୋଇଅଛି । ଅଗାମୀ ଫେବୃଏରୀ ମାସରେ
 ପୁନଃବାର ଫିଟିବ ଓ ସେ ସମସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି
 ପାଣ୍ଡୁ ଲିପିର ବିରୁଦ୍ଧ ସୁଦୃଢ଼ ରହିବ କି ନାହିଁ
 ଅନୁମୋଦନ କହି ନ ପାରୁଁ ମାତ୍ର ସୁଦୃଢ଼
 ରହିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

ଭରତବାର୍ତ୍ତା ଇଂରାଜମାନେ ଏ ସମସ୍ତ ସମା-
 ଗୁର ଶୁଣି ଅଧିକ ଦାୟତା ସହଜ ପ୍ରତିବାଦ
 କରବାର ଆରମ୍ଭ କରଅଛନ୍ତି । ଏହି ସପ୍ତାହରେ
 ସେମାନଙ୍କର ଅତି ଗୋଟିଏ ସଭା କଲକତାରେ
 ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତହିଁରେ ବକ୍ତାମାନେ ଦମ୍ଭ
 କରୁ କହିଲେ ଯେ ଅଭିଷ୍ଟା ଲାଭ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ସେମାନେ କୌଣସି କ୍ରମେ ଏଥିରୁ ବିରତ
 ହେବେ ନାହିଁ । ପାଲିମେଣ୍ଡ ସେମାନଙ୍କ ଆ-
 ପତ୍ତି ନ ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରୀମତୀ ଭାରତେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ନିକ-
 ଠରେ ସେମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବେ ଓ ସେଠା-
 ରେ ପ୍ରତିକାର ନ ପାଇଲେ ସାଧାରଣ ଇଂର-
 ଜମାନଙ୍କଠାରେ ଆପଣା ଗୃହାର ଜଣାଇବେ ।
 ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଯେ ଭାବୁଛନ୍ତି କଥା ନ
 ହୁଏବେ ଏ କଥା ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି
 ନାହିଁ । ଫଳରେ ସେ କଥା ଯାହା ଦେଉ ଏବଂ
 ଅନୁମୋଦନ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଁ ସେ ସାଧାରଣ ଇଂର-
 ଜମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଭାରତବାର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା
 ପର ଅଧୌକ୍ତିକ ନୁହନ୍ତି ଆପାତକଃ ବିରୋଧ-
 କାରକ ଅଧିକାରୀ ଓ ଉଦ୍ୟମକୁ ବିଶେଷରୂପେ
 ପ୍ରଶଂସା କରବାକୁ ହେବ । ଗୋଟିଏ ସାମାନ୍ୟ
 କଥା ଯେକି ଭାରତବାର୍ତ୍ତା ଇଂରାଜମାନେ ସମ-
 ସ୍ତେ ମିଶ୍ରି କେମନ୍ତ ଏକାନ୍ତା ହୋଇଅଛନ୍ତି ଓ
 କେତେ ପ୍ରକାରେ ଆପଣା ଅଭିଷ୍ଟା ସିଦ୍ଧ କରି-

ବାର ଉପାୟ ପାଞ୍ଚୁ ଅଛନ୍ତି । ଅନୁମୋଦନ
 ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଉଦ୍ୟମରଣକୁ
 ଅନୁସରଣ କର ଏକତ୍ର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି-
 ବାକୁ ଶିକ୍ଷା କର ନାହିଁ ତେତେବେଳେ ଅନୁ-
 ମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ମଙ୍ଗଳର ଆଶା ନାହିଁ ।
 ଦେ ଭାରତବାର୍ତ୍ତାମାନେ ଇଂରାଜଙ୍କର ଏହି
 କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଧାରଭାବରେ ମନରେ ଅଲୋଚନା
 କର ଏବଂ ଏହାକୁ ଅନୁକରଣ କରବାକୁ
 ଦୃଢ଼ରୂପେ ସଜ୍ଜନ୍ତୁ କର । ସଦସ୍ତ ଗୃହବିବାଦ
 ବା ମତ ହେବ ଥିଲେହେଁ ସାଧାରଣ ହିତକର
 କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତେ ଏକାନ୍ତା ହେଇ
 କାର୍ଯ୍ୟ କର ଯଦା ହେଲେ ଅନୁମାନଙ୍କର
 ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୂର୍ଦ୍ଦଶା ଦୀର୍ଘକାଳ ରହିବ ନାହିଁ ଏବଂ
 ଶୀଘ୍ର ଅନୁମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତିର ପଥ ପରଦର
 ହେବ ।

ଶିକ୍ଷା ଓ ଚର୍ଚ୍ଚାର ଫଳ ।

ଗତ ସୋମବାର ଶିକ୍ଷାବିଧିର ସଭାର
 ଅଧିବେଶନରେ ବାବୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ପଞ୍ଚମାସକ
 ଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଦାନ
 କରଥିଲେ । ବାବୁ ମହାଶୟଙ୍କର ଯେ ବକ୍ତୃତା
 କରବାର ବିଶେଷ ସମତା ଅଛି ଏଥିର ପର-
 ତତ୍ତ୍ୱ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବେଦଅଛି ଏବଂ
 ଏହିକର ବକ୍ତୃତାରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଭାବା ବିର-
 ଷଣ ଦେଖାଇଅଛନ୍ତି । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକପ୍ରକାର
 ସେ ଅନର୍ଗଳ ଚିନ୍ତଣ ଭାଷାରେ ଅନେକ ଗୁ-
 ଠିଏ କଥା କହି ଗଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୋତାମାନେ
 ଘନୀ କରଭାଳିଦ୍ୱାରା ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ଅନନ୍ଦ ଅନୁ-
 ଭବ କରୁଥିବାର ପ୍ରକାଶ କଲେ । ବାସ୍ତବରେ
 ସେ ଭାବୁଛନ୍ତି ବକ୍ତୃତା ଶୁଣିବ ସେ ଭାବକୁ
 ସଦୃଶୀ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରବ । ଜଣେ ଉ-
 ଛଳୀୟ ଆପଣା ମାତୃଭାଷାରେ ବକ୍ତୃତା କର-
 ବାରେ ଚୁକ୍ତି ଲାଭ କରବା ଗୌରବର ବି-
 ସୟ ଅଟଇ । ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
 ପ୍ରୟୋଜନ ବଢ଼ିବାର ଦେଖାଯାଏ ଏବଂ ଆ-
 ନୁମୋଦନ ଏକାନ୍ତ ଆଶା କରୁଁ କି ଶିକ୍ଷିତ
 ଲୋକମାନେ ଏହି ଗୁଣ ଲାଭ କରିବାକୁ ସମସ୍ତ
 କ ଯତ୍ନବାନୁ ହେବେ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ବାବୁ ପ୍ରଥମେ ଶିକ୍ଷାର ସଜ୍ଞା ଓ
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତ କରି କହିଲେ ଯେ ଶିକ୍ଷା
 ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ପାରେ ଯଥା
 ଜ୍ଞାନଶିକ୍ଷା ପ୍ରୀତିଶିକ୍ଷା ଓ ଲଜାଶିକ୍ଷା । ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତି
 ତିନିପ୍ରକାର ଯଥା ପଦାର୍ଥଜ୍ଞାନ ମନୋବିଜ୍ଞାନ

ଏବଂ ପରମାର୍ଥଜ୍ଞାନ । ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ ଉତ୍ତରୁ
 ପ୍ରୀତିଶିକ୍ଷା କରବ ବାରଣ ପ୍ରୀତି ବନା ଜ୍ଞାନ
 ନାରସ ଅଟଇ । ପ୍ରୀତିଦ୍ୱାରା ଆପଣା ପରବାର-
 ଠାରୁ କମଣଃ ବିପ୍ରାର ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସଂସାରକୁ
 ଆପଣା ମନରେ ଧାରଣ କରବ ମତ୍ର ଲୋକ
 ପ୍ରାବଲ୍ୟ ନ ହେଲେ ଜ୍ଞାନ ଅଥବା ପ୍ରେମ
 ଆସୌଲ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନ ବାଟ ଦେଖା-
 ରବ ପ୍ରେମ ଭାବା ଲାଭ କରବକୁ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତି
 ଜାତ କରବ ମାତ୍ର ଲଜାର ଦେଶ ଏବଂ ସେ
 ବାଟରେ ଦେଶ ଯାଉ ବାଣିଜ୍ୟ ଫଳକୁ ଲାଭ
 କରୁଅବ । ଅତଏବ ଲଜାକୁ ଦୃଢ଼ କରବା
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଚନ୍ଦ୍ର ଦୁଃଖର ଦର୍ଶୟ ଯେ
 ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢ଼ିବା ବେଳେ ସେ ପରମାଣ
 ରଜାର ଦେଶ ଦେଖାଯାଏ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭାଗ
 କଲ ଉତ୍ତରୁ ଭାବା ରହି ପାରଇ ନାହିଁ ।
 ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କର ଏହି ଦୋଷ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋ-
 ଚନୀୟ ଅଟଇ । ଏହି ଉତ୍କଳଦେଶରେ କେତେ
 ଲୋକ ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ବାହାରି
 ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ନାନା ଚୁକ୍ତିଦ୍ୱାରା ଆପଣା
 ଉଦର ପ୍ରତିପାଳନ କରୁଅଛନ୍ତି ମାତ୍ର
 ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ
 କରବାକୁ କାହାରକୁ ଦେଖା ଯାଉ ନାହିଁ ।
 ଏତେ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକ କେହିଠାରେ ଲୁଚି
 ରହିଲେ କାହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଅସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ଦୃଢ଼ୀକୃ-
 ଜଣା ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ସ୍ୱଦେଶାନ୍ତରଣ ଓ ସ୍ୱଦେଶର
 ମଙ୍ଗଳ ସାଧନରେ କଥାପତ୍ର ଦୂର ଏବଂ ବ୍ୟ-
 କ୍ତିକ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ଦେଖାଯାଏ ନୁହେଁ
 ଅଧିକାଂଶ ମୁତ ପ୍ରାୟ ରହିଅଛନ୍ତି । ପୁଣି ଉ-
 ଛଳୀୟ ଶିକ୍ଷିତମାନେ ନିତାନ୍ତ ଦପଟା ସେମାନେ
 ଯାହା ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପର-
 ଶର କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଯାହା ବରନ୍ତି ତାହା
 ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସର ଅନୁମୋଦନ ନୁହଇ ।
 ପାଣ୍ଡୁର ଶିକ୍ଷା ପାଣ୍ଡୁର ସଦ୍ୱ୍ୟତା ସେବେ ଏ-
 ଠାର ଶିକ୍ଷିତମାନଙ୍କୁ ଏହି ପୁଣି ଶିଖାଇଲ
 ତେବେ ତେମନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଓ ତେମନ୍ତ ସଦ୍ୱ୍ୟତାରେ
 କି ପ୍ରୟୋଜନ ବରଂ ସେମାନ ନ ହେଲେ
 ଭଲ ଥିଲ । ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକମାନେ ଚନ୍ଦ୍ରା କରନ୍ତି
 ଏକପ୍ରକାର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର
 ଏପରି ଚେତନାର ନୁହେଁ ଯେ ଭାବିବ
 ଶୋଭନୀୟ ନୁହଇ ଏବଂ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କର
 ଗୁରୁତର ଦୋଷ ବୋଲି ବକ୍ତା ଦୃଢ଼ରୂପେ
 ପ୍ରକାଶକରରେ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ । ଚର୍ଚ୍ଚା ଉତ୍ତରୁ
 ବକ୍ତୃତା ସେବ କରବା ପୂର୍ବ ସଦ୍ୟମାନଙ୍କ ନିକ-

ଦୁର୍ଗା ସୁଖୀଠାରୁ ସରକର ରହିବାକୁ ଶକ୍ତିରୂପେ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଶୁକ୍ରମାନଙ୍କୁ ସରକର କର କଲେ କି ସେହି ନିଶାଚୂର୍ଣ୍ଣା ସୁଖୀ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଜଗି ବସି ଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କେ ଛାଡ଼ାକୁ ଦେଖି ପାରୁ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସେମନ୍ତ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିଚାଳନା କରି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବେଶ ଦେବ ଏବଂ ଶୁକଣ ବା ବ୍ୟବସାୟଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟିକା ଅପଣା ପକେଟରେ ରଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ଦେବ ତତ୍ତ୍ୱକ୍ଷଣାତ୍ ସେହି ସୁଖୀ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ନାନା ପ୍ରଲୋଚନ ଦେଖାଇ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ କରାଗତ କରିବ ଏବଂ ଅନ୍ତରେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ସର୍ବାକାଶ ଉତ୍ତର । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଆଜିଠାରୁ ଛାଡ଼ା ଦାର କୁଚକମାନ ଜଣାଇ ଦେଉଅଛୁ ଅଧ୍ୟାୟ ସାବଧାନ ହୋଇ ଚାଲିବ ସେମନ୍ତ କୌଣସି-ରୂପେ ତାହାକୁ ପାଖ ଲଗାଇ ଦେବ ନାହିଁ ତାହା ଦେଲେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆତ୍ମ ବଞ୍ଚି ଉପୁ ନାହିଁ ଅଥବ ବାର୍ଷ କହୁଅଛୁ ନିଶାଚୂର୍ଣ୍ଣା ସୁଖୀଠାରୁ ସର୍ବାକା ସରକର ରହିବ ।

ଅମ୍ଭମାନଙ୍କେ ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ବାବୁଙ୍କ ବକ୍ତୃତାର ଅଭାଷ ମାତ୍ର ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲୁ ନୋହିଲେ ତାହାଙ୍କର ବାକ୍ୟ ବିନ୍ୟାସ ଓ ବୋଲିବାର ଭାବ ଉଚିତ ସମ୍ବେଦ ସୁବିଚାର କରବାକୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଅସମର୍ଥ ଅଛୁ । ମାତ୍ର ବାବୁଙ୍କ ମତାମତ ବିଷୟରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ଦୂର ଏବଂ କଥା ନ କହି ଶାନ୍ତ ହୋଇ ନ ପାରୁ ବନା ଉତ୍କଳୀୟ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କପ୍ରତି ଯୋଗ୍ୟ ଦୋଷାଭାସ କରୁଅଛନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ କପଟତା । ପ୍ରଥମ ଅଭିଯୋଗଟି ଅଧିକ ସତ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ ଏବଂ ତାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ସମୟରେ ପ୍ରମୁଖତମେ କଳ୍ପିତ ବାବୁଙ୍କୁ କର ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କଠାରେ ସର୍ବସାଧାରଣକରି ବିଶେଷ ଅଣା ଭରପା ଏବଂ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଗରଷ୍ଟ । ଏହି ଦେହରୁ ସେମାନଙ୍କେ ଯେତେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେହେଁ ତହିଁରେ ତୁପ୍ତିକାତ ଦେଉ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସେ ଏକା-ବେଳକେ ନିପ୍ରେକ ରହିଅଛନ୍ତି ଏବଂ ବୋ-ଲିବା ଅଭକ୍ତି ଅଟଇ କାରଣ ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖା ଯାଉଅଛି କି ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକମାନଙ୍କେ ଅପଣା ସାଧାନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ନିତାନ୍ତ ବିମୁଖ ନୁହନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ବଙ୍ଗଦେଶ ପରି ଉତ୍କଳରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ବିପ୍ଳାବ ବା ଉନ୍ନତି ହୋଇ ନାହିଁ

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସେଠା ଲୋକଙ୍କ ପରି ଏଠା ଲୋକେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନ ପାରନ୍ତି । ମତ୍ର ଏହା ବୋଲି ଏମାନଙ୍କୁ ଅକର୍ମଣ୍ୟ ବୋଲି ଯାଇ ନ ପାରେ । ଏଠାର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି କିଏ ସ୍ତମ୍ଭିତ ନ କରିବ ସେ ଏମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ସେମନ୍ତ ଏକପକ୍ଷରେ ବିଚାର ବା ଶାସନକାର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ବଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଦାୟକ ଦେଉଅଛୁ ତେମନ୍ତ ଉତ୍କଳରେ ସୋତ କି ଯାହା ସରକାରୀ କଚେରୀମାନଙ୍କର ମୂଳ ଧୋଇ ନେଉଅଛୁ ବିପୁର ପରିମା-ଣରେ ଶୁଣିଲ ପଡ଼ି ଅସିଅଛି । ଏହାଛଡ଼ା ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ସମ୍ପାଦକପଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ମତ ଗଣୁ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଉପଯୋଗୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁଧାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ରଚନାଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ବିପ୍ଳାବ ପକ୍ଷରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଅଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ଅନେକ ରହିଅଛି ଏବଂ ସେମାନ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ବିଷୟରେ ଏମାନଙ୍କର ସମୟକ ଯତ୍ନ ଓ ଶ୍ରମ କରିବାର ଅବଶ୍ୟକ ଏହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ମିକାର କରୁଁ ଏବଂ ସେଥିପକ୍ଷରେ ଉପୁର ଦେବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁରୋଧ କରୁଁ ସତ୍ୟ ମାତ୍ର ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକରୂପେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିନ୍ଦା କରିବା ଅବଶ୍ୟ ଅଭ୍ୟୁକ୍ତି ବୋଲିବାକୁ ଦେବ ।

ପରିଶେଷରେ କପଟତାର ଅଭିଯୋଗଟି ଅଧ୍ୟାୟ କଠିଣ ଏବଂ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ବିବେଚନା-ରେ ତାହା ଅଧ୍ୟାୟ ଅଭିଯୋଗ ଅଟଇ । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଯେ ବକ୍ତା କେବଳ ଅଭିଯୋଗ କରି ଶକ୍ତ ରହିଲେ ତହିଁର କୌଣସି ଦେହ ଅଥବା ଉଦାହରଣ ଦେଖାଇଲେ ନାହିଁ । ଏଣୁ କରି ଏହି ଅଭିଯୋଗର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ଅକ୍ଷମ ଦେଉଅଛୁ । ବିନା ପ୍ରମାଣରେ ଏପରି ଏକପାଖିୟ ବିଚାର କରିବାର ଦେଖି ମହାଧନାରେ ପଡ଼ି ଅଛୁ ଏବଂ ଏହି କଥା ମନରେ ଉଦୟ ଦେଉଅଛୁ କି କଳ୍ପା କହି ପାରନ୍ତି ବୋଲି କି ଯାହା ଇଡ଼ା ତାହା କହି ଯିବେ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ସ୍ମିକାର କରୁଁ କି ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ଏପରି ଦୃଢ଼ ନୁହଇ କି ଯାହା ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦେଖାଇବେ ମାତ୍ର ଏହା ବୋଲି ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ କପଟତା କିମ୍ବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାଗୁରୁତାକୁ ସରଳତା ବୋଲିବା କି ସ୍ତୁତି-ସିଦ୍ଧି ଦେବ ? ବାସ୍ତବରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ବିଶ୍ୱାସ

କରୁଁ କି ସେପକ୍ଷମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷାର ଉନ୍ନତି ଦେଉଅଛୁ ସେପକ୍ଷମାନଙ୍କରେ କପଟତା ଅନ୍ତର୍ଜାତ ଦେଉଅଛୁ । ଅଥବକି ଶିକ୍ଷିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପ୍ରତି କପଟତାର ଅଭିଯୋଗ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କେ ସହି ପାରୁ ନାହିଁ ।

ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ସଂବାଦ ।

ଅମ୍ଭମାନଙ୍କ ଦମିତନର ସାହେବ ଅଗତ ବାଲି ବାଲେ-ସ୍ୱରରୁ ଫେର ଅସିବାର କଥା ଅଛି । ମାନସିବ ବ୍ୟବସ୍ଥା କପର ବର ଅଛନ୍ତି ଜଣା ପାଇ ନାହିଁ । ସାହେବ ବାଲେ-ସ୍ୱରରେ ପୂଜ୍ୟତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନା ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ସ୍ୱରର ମୁଖପତ ବାବୁ କାନାକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ପାଠକଦୋଇ ଅବକାଶ ନେବାରୁ ବାବୁ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଘରପା ସମ, ଏ, କ, ଏଲ ସୁନାବାର ସେଠାର ଏକଟି ମୁଖପତ ହୋଇ ପାଇଅଛନ୍ତି । ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ବାବୁ ବାଲେସ୍ୱରଠାରେ ଉଦ୍ଦା-ସନା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଜଗନ୍ନାଥକ ଡେର ଉଦ୍ଦାସଠାରେ ଘର ରହିଥିଲା ।

ଅଗାମୀ ଅକୋବର ମାସ ତା ୨୨ ରଖଠାରୁ ମାନ୍ଦବର ଓ ଦେଶୀୟ ଶ୍ରମବୃତ୍ତି ପଦକ୍ଷା ଅଭବ ହେବ ଏବଂ ତହିଁ ପରେ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାନ୍ତମେଇ ପଦକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିବ ।

ଏଠା କାଶ୍ୟନମେଘ ଘରକାରେ ଇଂରାଜୀ ଟିକାର ବ୍ୟୁ ପ୍ରକଳ ହେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଦେଶ ପ୍ରୟତ୍ନ କରୁଅଛନ୍ତି ।

ସୁରୁଖୋଇମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣାପାଏ ଯେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମିତ୍ର-ସିଂହାରଟି ଅପଣା ଓକିଲପିଅର ପ୍ରତି ଏହି ଅଜ୍ଞା ଦେଇ ଅଛନ୍ତି କି ନଗରବାସିକ ମଧ୍ୟରୁ ସାହାବର ଶ୍ରମତା ଅଛି ସେମାନଙ୍କୁ ଅପଣା ପାଇଶାଳା ପକା ବର ଗର୍ଜିବା ଛାଡ଼ିବା ବାଧ୍ୟ କରିବେ । ଏଇ ପଛକେ କରୁ ଆଉ ପାଇଶାଳା ପକା ହେବ । ହୋଇଲେ କି ମିତ୍ରନିପିପାରିତର କରୁର ।

ବନ୍ଦାଦେଉଠାରେ କେତେକ ଶିକ୍ଷିତ ପ୍ରାଣୁଣ ସୁବା ସରକାରୀ ବାର୍ଦ୍ଧି ପାଲବାର ନିତାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ବୋଧ କର ବ୍ୟବସାୟ ଅଭବ ଅଛନ୍ତି ।—ଉତ୍ତମ କଥା ।

ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ଛକ ଓ ଅପୋଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଧନୀଲୋକଙ୍କ ସମ୍ମାନରୁ ପଠାଇବା କାରଣ ସେହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ତହିଁ କି ଉତ୍ତର ବନା ଏକାକେ ଟ ୨୦୦୦୦ ଙ୍କା ବାଲ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜିଲ୍ଲାରେ କରତାର ମହାଶୈଳୀ ଗୁଲବ-ବାଡ଼ ଅପଣା ଦେଶରେ ସୁତାର କଳ ବସାଇ ଅଛନ୍ତି ।

ପର୍ଣ୍ଣତା ରମାବାର ଦରକରେ ପ୍ରତିଦିନ ବ ୧୨ ଙ୍କା ପରିଶ୍ରମ କର ପଡ଼ୁଅଛନ୍ତି ।

କଡ଼କଟି ଗପନ ବାହାବୁରକ ଗୁରୁତ ଅବଶିଷ୍ଟ ବାଲ ବଡ଼କା ଚମିଲ ମିରଟ ସର, ଦେଶ ଉପକାରିଣୀ ଦୁର୍ଘଣ୍ଡ, ଅର୍ଥ୍ୟ ସମାଜ, କାସ୍ତ୍ର ସର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ-କର ଶ୍ରୀମତୀ ଭରତେନ୍ଦ୍ରକାଠାରେ ଅବେକନ ହୋଇଥି-ବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଅବଗତ ହେଲୁଁ । ଏ ଅବେକନ ପକ୍ଷରେ ୧୯୨୨ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଅଛି ।

ମହାଶୈଳୀ କରପ ସ୍ୱତ୍ୱ ଅପଣା ପ୍ରକାଶ ବଦଳରେ ବନ୍ଧୁ କର ଟ ୧୦୦୦୦ ଙ୍କା ପାଇବାର କଥା ଅଛି ।

